

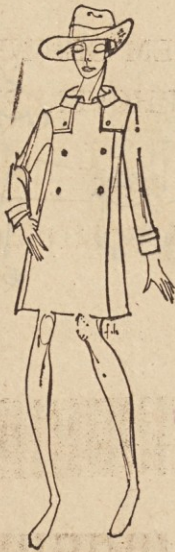

ekskluzivni modeli —
plašči in obleke modnih
barv v omejenem številu

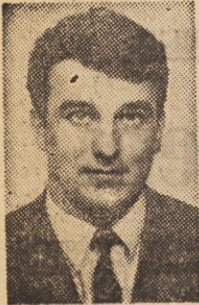
modna hiša

prodajni servis

Ljubljana—Maribor—Osijek

REZERVIRANI STOLPEC

Franci Maglič

komercialist iz veleblagovnice
NAMA v Ljubljani:

● Kaj si želite, da bi vaša sindikalna
organizacija storila v letošnjem letu?

Ne bi rad kritiziral dela naše sindikalne organizacije, ker ni bilo nikoli slabo. Nekaj pa zamerim sindikatu: zanemarili smo politično delo. Naj povem kar primer: ob češkoslovaških dogodkih nisimo vsi enako reagirali, nikogar pa ni bilo, ki bi različna stališča zbral, jih analiziral, potem pa delavcem obrazložil naše, jugoslovansko, stališče do invazije. Radio, televizija in časopisi so to poskušali, povsem nekaj drugega pa je neposreden razgovor iz oči v oči. V tem primeru je sindikat že zamudil priložnost, da se delavcem predstavi tudi po politični plati. Ta pa pri delu sindikata seveda ne sme biti osamljena in edina. Sindikat mora skrbeti tudi za standard delavcev. Ne mislim na ozimnico, saj smo te čase že prerasti. Sindikat bi moral ljudi razgibati na drugačen način. Danes toliko govorimo o rekreaciji; zakaj bi sindikalna organizacija na primer ne organizirala nedeljskih smučarskih izletov? Prepričan sem, da bi se jih naš delavci radi udeleževali. Takšno delo sindikata bi pa ne smelo biti enkratna akcija, biti bi moralo zapisano v programu dela. Potem bi tudi naše podjetje v ta namen rade volje primaknilo sredstva, ker za kaj takega pri nas nismo nikoli varčevali! Možnosti je dosti, potrebno jih je samo znati izkoristiti, tega pa največkrat ne znamo v sindikatu.

Slave Kočever

predsednik sindikalne organizacije
v Kovinoplastiki Lož:

● Za katerega od problemov si kot
predsednik želite, da bi ga v letošnjem letu
razrešila vaša sindikalna organizacija?

Najprej se moram pohvaliti z doseženimi rezultati v minulemu letu. Kolektiv kot celota, še posebej pa neposredni proizvajalci so dali vse od sebe, da smo dosegli sprejeti proizvodni načrt. Pravzaprav smo postavljene naloge celo presegli. Vodstvo naše sindikalne organizacije je spremljalo to požrtvovalno delo kolektiva in z lastnimi predlogi vplivalo na samoupravne organe, naj se temu primerno povečajo osebni dohodki zaposlenih. Toda to je naša sindikalna organizacija dosegla le delno v drugi polovici minulega leta. Zavrlojo tega se bo moralo novo vodstvo sindikalne organizacije, ki smo ga izvolili na pravkar minulem občnem zboru, letos spoprijeti z odpravo vseh pomanjkljivosti. Ne samo v nagrajevanju, marveč tudi na vseh drugih področjih, zato predvsem želim, da bi sindikalne organizacije še več svojega dela posvetile skrbi za naše delavce. In še ena stvar me tišči, če lahko rečem. Želim, da bi prav sindikalna organizacija v našem podjetju pripomogla k razrešitvi problema otroškega varstva, kajti veliko imamo mater z otroki, ki pa jih nimajo nikomur zaupati med svojim delom.

Podpora mariborskim stališčem

Predsedstvo Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva je podprlo predlog, da mariborska višja ekonomska komercialna šola postane visoka šola ● Predsedstvo republiškega odbora je podprlo tudi protest TAM zavoljo napovedanega uvoza kamionov, ki bi jih kupci lahko dobili pod ugodnejšimi pogoji kot domače

● Nadaljevanje s 1. strani
neposrednem stiku s predstavniki gospodarstva preverjeno zamisel višje ekonomsko-komercialne šole v Mariboru o potrebi po izobraževanju specializiranih ekonomistov.

Pomemben je predlog zato, ker na nov način omogoča pridobivanje visokega ekonomskega znanja že zaposlenih delavcev.

Soglašamo z mnenji, da je treba pred odločitvijo o prehodu Višje ekonomsko-komercialne šole Maribor na visoko ekonomsko-komercialno šolo še marsikaj preučiti. Ne glede na to, kje bo ta študij omogočen, ne moremo odobravati zavlačevanja v nedogled pri reševanju problema, kako vnesti v naše gospodarstvo in družbeno prakso več sodobnega ekonomskega znanja.

Ker predlagatelji za ustanovitev Visoke ekonomsko-komercialne šole zatrjujejo, da bi lah-

ko z rednim študijem pričeli že v šolskem letu 1969/70, je nujno, da že v prvih mesecih leta 1969 zainteresirane in odgovorne organizacije uskladijo svoja stališča in sestavijo enoten program ekonomskoga izobraževanja z ustreznimi delitvijo dela glede na potrebne profile.

Odgovorni zakonodajalec pa naj pravočasno poskrbi za uskladiitev zakonodaje s stališči izobraževalnih ustanov in že večkrat izrečenimi zahtevami in potrebami gospodarstva.

V zvezi z uvozom tovornih avtomobilov, ki so enake nosilnosti kot tovornjaki iz proizvodnega programa Tovarne avtomobilov in motorjev Maribor, o čemer govori protestno pismo, je predsedstvo ne glede na stopnjo razreševanja nastalega problema in rezultate družbene akcije kolektiva TAM, smatralo za svojo dolžnost, da se zlasti zaradi načelnih razlogov javno opredeli do takšnih in podob-

nih ukrepov v gospodarski politiki. Pri tem je poudarilo zlasti naslednja stališča:

Odločitvam o uvozu enako kot kolektiv TAM ne nasprotujemo, saj smo se za večjo odprtost v mednarodni menjavi tudi sami zavzemali. Ne moremo pa se sprizajiniti z odločitvami o uv. zu od danes na jutri, pa čeprav jih prizadeti utemeljujejo z našimi deficiti v plačilni bilanci posameznih dežel. Zgolj suficit še ne utemeljuje kakršnegakoli uvoza. Tudi ni mogoče terjati od delovnih organizacij, da planirajo svojo proizvodnjo, dohodek in razširjeno reprodukcijo, če jim niso zvezni organi pravočasno razgrnili konkretnih namer v politiki uvoza. Dejstvo, da mora gospodarstvo o takšnih ukrepih zveznih organov uprave izvedeti šele iz tiska, med drugim tudi kaže na popolno neupoštevanje gospodarstva pri sprejemanju pomembnih odločitev. Pri tem ne idealiziramo vpliva gospodarstva na gospodarske odločitve, a najmanj, kar upravičeno terjamo, je, da se njegovi argumenti javno zavrnejo.

Ugotavljamo, da je odločitev Komiteja za zunanjo trgovino SFRJ o uvozu 800 kamionov glede na ustvarjene prodajne pogoje diskriminirala domačega proizvajalca. Uvoženi kamioni bi se naj namreč prodajali z možnostjo kreditiranja na 4 leta s 4-odstotnimi obrestmi. Kolektiv tovorne avtomobilov takšnih možnosti za kreditiranje prodaje kamionov nima. Večji del proizvodnje mora prodati proti takojšnjemu plačilu in le približno četrtino prodaje lahko kreditira za dobo 2 let in z 8-odstotnimi obrestmi. Neenaki pogoji so očitni in jih ni mogoče spraviti v sklad s sprejetimi načeli reforme ali z uvozom zaradi intervencije na domačem tržišču. Če bi šlo v tem primeru za ekonomsko upravičeno intervencijo, ki jo je moč dokazati, smo jo pripravljeno skupno z zveznimi organi tudi braniti.

Obveščeni smo, da so zvezni upravni organi z dobro mero razumevanja prisluhnili upravičeni družbeni akciji kolektiva Tovarne avtomobilov Maribor in dali zagotovilo, da se bodo uvoženi kamioni prodajali pod enakimi pogoji kot kamioni domače proizvodnje, oziroma da bo v prodaji uveljavljen enoten režim. Izrazili so tudi pripravljenost omogočiti kolektiv, enako, kot so to storili za druge proizvajalce že prej, prodajo izdelkov za devize na domačem tržišču in jih obravnavati po enakih kriterijih kot preostale proizvajalce motornih vozil glede pravice do deviz, ki izvirajo iz njihovega izvora. Republiški odbor bo spremljal uresničenje sprejetega dogovora in bo po potrebi še naprej politično ukrepal.

S stališča preventivnega ukrepanja vidimo v bodoče rešitev v jasnejši opredelitvi vloge sindikata in samoorganizirane gospodarstva v sporazumevanju, družbenem dogovarjanju, usmerjanju in kreiranju ekonomske politike.

I. V.

EMIL TOMAŽIČ

NA REPUBLIŠKEM ODBORU SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV SO ZBOROVALI OPEKARJI

Prvo soglasje

Pred dnevi so se na povabilo republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev sestali v Ljubljani direktorji in predsedniki sindikalnih organizacij nekaterih podjetij opekarstva in industrije. Pogovarjali so se o možnostih samoupravnega dogovarjanja in poslovnega sodelovanja v opekarstvu Slovenije. Vsi udeleženci tega posveta so poudarili nujnost povezovanja opekarstva preko različnih oblik poslovnega sodelovanja, ki naj bi imelo za osnovni namen delitev dela, specializacijo in združevanje finančnih sredstev za pospešeno modernizacijo. Predlagali so ustanovitev iniciativnega odbora, ki bo skupno s strokovnjaki pripravil gradivo za dogovor slovenskih opekarjev pri poslovnem sodelovanju.

V zadnjih letih so dosegle slovenske opekarske vidne napreke. Ustvarjajo znatna sredstva za modernizacijo proizvodnje in za porast življenjske ravni delavcev. Ko so na posvetu ocenjevali razvoj opekarstva in industrije, so udeleženci poudarili, da v podjetjih še zdaleč niso izkoristili vseh možnosti, kot jih ponuja gospodarska reforma opekarstvu in industriji. Na

Slovenskem je ta industrija razdrobljena, torej brez čvrste medsebojne povezave. Posebno, kadar se kopičijo zaloge, se opekariji spopadajo na tržišču. Vsak proizvajalec dela skorajda vse, kar ne samo preprečuje boljše organizacijo dela, ampak predvsem zavira koncentracijo razdrobljenih sredstev za potrebe modernizacije in raziskovalnega dela.

Posledice vseh teh nasprotij so najbolj vidne v neprilagodljivosti opekarjev gradbeništvu, ki se vedno bolj poslužuje modernih gradbenih materialov in montažnih elementov. To je lahko svarilo ali nehoti pritisk na opekarsko industrijo in na modernizacijo njene proizvodnje, da bo sposobna zadovoljevati poleg privatnega sektorja, ki se poslužuje klasičnih gradbenih elementov, tudi sodobne potrebe gradbeništvu. Za tak nadaljnji razvoj pa je treba združiti sile proizvajalcev te industrije. Ob tem pa niti republiški odbor sindikata gradbenih delavcev niti drugi udeleženci posveta niso poudarjali kot edino zvečičavne oblike povezovanja, fizičnega združevanja, ampak predvsem tesnejše medsebojno sodelovanje in samoupravni dogovor o proizvodnji in poslovanju. Tak dogovor naj omogoči večjo delitev dela, morebitne skupne naložbe v modernizacijo in raziskovalno delo, boljše raziskavo trga ter mnoge druge prednosti, ki jih lahko zagotovijo združevanje materialnih in duhovnih zmogljivosti opekarstva in industrije. To bi bilo hkrati napotilo iniciativnemu odboru, ki naj v sodelovanju s strokovnjaki opekarstva in industrije zbere in pripravi gradivo za konkreten samoupravni in dogovor.

upravni sistem, za naš način oblikovanja socialističnih družbenih odnosov. Naše samoupravljanje za večino sindikalnih gibanj v Zahodni Evropi ne pomeni več samo zanimiv sociološki in politični pojav, temveč stvarnost, ki je zanje edino sprejemljiva in jo zato postavljajo za cilj svoje politične akcije. Te trditve ne potrjujejo samo parole, ki so se v minulemu letu razvile nad študentovskimi in delavskimi barikadami v Zahodni Evropi, o tem priča tudi dejstvo, da poleg že tradicionalnih vezi naših sindikatov s tujimi sindikalnimi gibanji, za katere smo še pred nedavnimi ugotavljali, da nas ločuje tako rekoč nepremostljiva ideološki prepad.

Vse te razmere v mednarodnem delavskem in sindikalnem gibanju v svetu zastavljajo pred naše sindikate zelo odgovorne naloge. Predvsem — in v tem so si bili člani ko-

misije za mednarodne stike pri republiškem sindikalnem svetu posem enotni — bi morali veliko pozornosti kot doslej sprejeti sleherni pobudo tujih sindikalnih gibanj za sodelovanje z našimi sindikati. A tudi sami bi morali storiti veliko več za oživitve in poglavitno sodelovanje z drugimi sindikalnimi gibanji. To velja za vse organizacije in organizme tako v zvezi sindikatov kot v posebnih sindikatih. V teh stikih pa velja stvarno in iskreno prikazovati naše izkušnje, njihove dobre in šibke plati, uspešne rešitve in še nerazrešene probleme ter protislova. Ob tem ne smemo biti nič manj odločni v boju proti vsem ostankom starega bodisi v delavskem gibanju pri nas bodisi v svetu — so poudarili v svojih zaključkih člani komisije za mednarodne stike pri republiškem sindikalnem svetu.

S. B.

Zelena luč za sodelovanje

Zadnja seja komisije za mednarodne stike in zaposlovanje naših delavcev v tujini pri republiškem sindikalnem svetu je najprej obravnavala najprej nekatera aktualna dogajanja v mednarodnem sindikalnem gibanju po intervenciji na Češkoslovaškem, nato pa analizirala tudi nekatere probleme v zvezi z zaposlovanjem naših delavcev v tujini.

Kar zadeva prvi del razprave, velja za izhodišče zapisati ugotovitve, da so sindikalna gibanja v svetu v veliki večini doumela intervencijo petih članic varšavskega pakta na Češkoslovaško kot agresijo z daljnosežnimi posledicami za mednarodne odnose naploh in še posebej za razmere, v katerih delujejo sindikalna gibanja. Po splošni oce-

ni je pomenila težak udarec načelom, na katerih se edino lahko uspešno gradi in razvija sodelovanje, solidarnost in akcijska enotnost delavskega razreda. Se posebno močno pa je bilo občutiti tako reakcijo na dogodke v ČSSR v državah Zahodne Evrope, v tamkajšnjem sindikalnem in delavskem gibanju. Prav ta izredno odločen glas proti intervenciji, po drugi strani pa tudi dejstvo, da so le maloštevilna sindikalna gibanja poskušala osvetljevati tedanje dogodke z izrazito socialističnim in komunističnim stališčem — prav to dvojje izpričuje visoko stopnjo družbene zavesti delovnih množic v Zahodni Evropi.

Če danes podrobneje analiziramo procese v delavskem

gibanju Zahodne Evrope, lahko brez težav zasledimo v njem odločno radikalizacijo, odmak od meznega gibanja v razredni boj z globljimi in znatno bolj širokimi družbenopolitičnimi izhodišči. Očitna je zahteva delovnih množic, da sooblikujejo družbeno-ekonomske odnose v svojih ožjih družbeno-političnih skupnostih in v širših, mednarodnih skupnostih. Gibanje med študenti se čedalje bolj povezuje z gibanji delavstva, gibanje intelektualcev se v svojih zahtevah in v svojem razrednem boju čedalje bolj približuje programu, za katerega se bori delavski razred.

Ob tem je značilno, da v vedno večjem številu držav Zahodne Evrope nenehno narasča zanimanje za naš samo-

Vsega kolektivni sami ne bodo zmogli

Plenum ObSS Logatec razpravljaj o analizi samoupravnih aktov v delovnih organizacijah

Na zadnji plenarni seji občinskega sindikalnega sveta v Logatecu so člani razpravljali o analizi samoupravnih aktov delovnih organizacij z območja njihove občine. Zelo razgibana razprava je samo še potrdila že v uvodnem referatu navedene »boleznici« samoupravne zakonodaje: zapletenost, neurejenost, presplošnost in neuskajenost s temeljnimi predpisi. In še druga ugotovitve: v večini tistih kolektivov, kjer so veljavni interni predpisi, so le-ti tako zastareli ali pomanjkljivi, da se v praksi ravna samo še po začasnih sklepih svetov delovnih skupnosti, s katerimi pa člani kolektivov in sindikata tudi niso seznanjeni. Ker je tako, tudi ne morejo protestirati proti nezakonitostim, ki so zlasti na področju delitve dohodka in pri delovnih razmerjih vedno pogostejše.

Da je temu res tako, priča tudi naslednji drobec iz razprave:

V pojasnilo trditve v uvodnem referatu, da mnogi kolektivni sploh niso poslali svojih samoupravnih aktov v pregled, ker jih ali nimajo ali pa tega ne želijo, je direktor enega izmed naših podjetij izjavil, da je tako odločil zaradi tega, ker ga je sram, da v njegovem podjetju formalno še veljajo pravilniki, ki so jih sprejeli pred petimi ali več leti. Zato pa sproti ukrepajo na podlagi začasnih sklepov, s katerimi nikomur ne delajo krivice!

Primer, ki ga navajamo, ni osamljen. Prav zaradi tega je iz navedenih in še drugih spoznanj vzniklo vprašanje, kako doseči, da bi samoupravno zakonodajo prilagodili dejanskim razmeram v posameznih kolektivih in kako naj bi jo hkrati uskladili tudi z veljavnimi temeljnimi predpisi. V zvezi s tem je plenum ObSS Logatec sicer prišel do načelnega stališča, ne pa tudi do konkretnih napotkov, kako naj bi ustregli tej zahtevi. Tako na primer je prevladovalo mišljenje, naj bi pri prilaganju samoupravne zakonodaje temeljnim predpisom počakali na napovedane spremembe ustave, temeljnega zakona o delovnih razmerjih in še nekaterih drugih predpisov. Zato pa naj bi v tem času sindikalne organizacije začele svoje kolektive natančno seznanjati z internimi predpisi in s predvidenimi spremembami. Tako bi v kolektivih sindikat pomagal ustvarjati primerno vzdušje, ki naj bi sčasoma tudi pripomoglo k temu, da bi interne predpise sprejemali ali spreminjali po zakoniti poti in da bi jih tudi izvajali.

Nismo pa slišali odgovora na vprašanje, kdo in kako naj bi delovnim organizacijam pomagal, da bi bila njihova samoupravna zakonodaja strokovno-pravno čim bolj neoporečna. Zlasti manjšim kolektivom namreč primanjkuje strokovnjakov. Občinski sindikalni svet je sicer predlagal, da bi po zgledu novogoriške občinske skupščine tudi v Logatecu ustanovili po eno strokovno službo, ki naj bi pomagala pri urejanju samoupravne zakonodaje. Vprašanje pa je, kdo bi lahko zagotovil sredstva za financiranje takšne službe. Večji kolektiv, ki imajo lastne strokovnjake, namreč niso pripravljeno pripevati ustreznega deleža potrebnih sredstev, manjše delovne organizacije pa same tudi ne zmorejo vseh stroškov.

Kako bodo razrešili ta problem, zatorej za zdaj še ni mogoče odgovoriti.

-mG

Delovni kolektiv »Elra« Škofja Loka

ČESTITA OBČANOM ŠKOFJE LOKE OB OBČINSKEM PRAZNIKU
IN JIM ŽELI VSO SREČO V LETU 1969!

VSEM PREBIVALCEM OBČINE ŠKOFJA LOKA
ČESTITAMO OB NJIHOVEM PRAZNIKU!

KMETIJSKO GOSPODARSTVO ŠKOFJA LOKA
z obrati: MESOIZDELKI in POSESTVO

REPUBLIŠKI ODBOR SINDIKATA DELAVCEV KMETIJSTVA, ŽIVILSKE IN TOBAČNE INDUSTRIJE SLOVENIJE:

Ukiniti nočno delo po vsej Sloveniji ...

Zaradi stalnega nočnega dela se v Sloveniji celo dve tretjini pekov predčasno invalidsko upokoji

KONKRETNI PREDLOGI

Člani predsedstva pa so se ob tej svoji odločni zahtevi, naj bi čimprej ukinito nočno delo pekov, tudi zavedali, da tega ni mogoče storiti čez noč. Treba se bo namreč poprej povsod sporazumeti s trgovino, predvsem pa poiskati takšne oblike prehoda pekov z nočnega na

dnevno delo, da ne bodo prikrasili potrošniki. Čeprav gre torej še za številne probleme, pa je po mnenju članov predsedstva možno najti primerno kompromisno rešitev tako, da:

● postopoma in hkrati pomikajo vsi proizvajalci kruha in peciva nočno delo proti jutranjim uram, do tiste meje, da s

prvo peko zadovolje potrošnika ob zajtrku, za naslednjimi pekami pa naslednje obroke. Kjer je delo v pekarnah organizirano v izmenah ali na tekočem traku, bo ta sprememba lažja;

● temu primerno bi morali urediti oskrbo trgovske mreže in gostinstva s kruhom in

● prehodu bi se morali postopoma prilagoditi tudi potrošniki kruha. Z različnimi ukrepi, kot so denimo z brezhibno preskrbo s kruhom, z boljšo in vsestransko izbiro kruha, z vzgojnimi sredstvi in s podobnim bi veliko pripomogli, da bi bil prehod z nočnega na dnevno delo pekov čim manj opazen v navadah potrošnikov kruha.

boljša, predvsem bo mogoče svež kruh dobiti ves dan, če bodo delali po novem.

Na osnovi ljubljanskih izkušenj so menili člani predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije, naj bi takšne družbene dogovore o prehodu z nočnega na čimveč dnevne dela pekov sprejeli med zainteresiranimi dejavniki tudi drugod po Sloveniji, saj tam zahteve pekov po ukinitvi nočnega dela niso nič manj upravičene.

POZIV VSEM PEKARSKIM ORGANIZACIJAM

Po mnenju članov predsedstva za posamezne primere in območja ni možno dati receptov, kako je treba urediti delovni čas pekov. Sindikalne organizacije v pekarnah, občinski sindikalni sveti in področni strokovni odbori omenjenega sindikata naj zato ob sodelovanju vseh zainteresiranih dejavnikov proučijo tu vprašanje v najkrajšem času oziroma v roku prvih treh letošnjih mesecev. Predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije je tudi pozvalo vse pekarske organizacije v Sloveniji, da takoj pripravijo predloge za razrešitev problemov v zvezi z nočnim delom pekov, upoštevaje pri tem, da se v pekarnah uvedeta dve delovni izmeni ali pa premakne nočno delo pekov na zgodnje jutranje ure in dnevnemu čas. Pri razreševanju tega problema naj se vse pekarske organizacije takoj povežejo s trgovino in z gostinstvom ter z občinskimi družbeno-političnimi organi.

M. Z.

V LJUBLJANI BODO NOČNO DELO PEKOV UKINILI ŽE 1. FEBRUARJA

Za ukinitve nočnega dela pekov je največ storil ljubljanski mestni svet sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije. Uspel je pripraviti družbeni dogovor med sindikati in obema proizvajalcema kruha v Ljubljani, to je med živilskim kombinatom »Zit« in pekarno »Center«. Po tem dogovoru naj bi ljubljanski peki prekinili z izključno nočnim delom že s 1. februarjem, ki bo dvoimensko delo pekov organizirali tako, da bi ena izmena pekov bila na delu ponoči od 23. do 7. ure zjutraj, druga izmena pa od 7. do 15. ure. Seveda morajo ljubljanski peki v okviru tega družbenega dogovora najti še soglasje s trgovino, to je s posrednikom med proizvajalcem in potrošnikom, a to bržčas ne bo težko, saj ljubljanski peki zagotavljajo, da bo kvaliteta kruha mnogo

M. Z.

Pravna posvetovalnica DE

● **VPRAŠANJE:** V januarju 1969. leta bom dopolnil 37 let zavarovalne dobe, v marcu leta 1969 pa bom star 55 let. Ali bom takrat lahko uveljavil pravico do pokojnine in pod kakšnimi pogoji?
G. F.

● **ODGOVOR:** Po sedaj veljavnem temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju pridobi zavarovanec ne glede na starost pravico do starostne pokojnine, ko dopolni 40 let pokojninske dobe. Zavarovanec, ki je dopolnil najmanj 20 let pokojninske dobe, pridobi pravico do starostne pokojnine z dopolnitvijo 60 leti starosti. Pred dopolnitvijo 60. letom starosti lahko uveljavlja pravico do predčasne pokojnine tisti zavarovanec, ki je dopolnil pokojninsko dobo najmanj 35 let in dosegel starost 55 let.

Po vaših navedbah boste v marcu leta 1969, izpolnili pogoj za predčasno upokojitve. Pokojnina bi sem vam morala odmeriti tako, da bi se vam starostna pokojnina za 37 let pokojninske dobe (v višini 79 % pokojninske osnove zmanjšala za 20 %, tako da bi predčasna pokojnina znašala samo 63,20 % pokojninske osnove. Če boste uveljavili predčasno upokojitve, se vam tudi pozneje, ko boste dopolnili 60 let starosti, ne bo mogla odmeriti starostna pokojnina. Nove odmere pokojnine tudi ne bi mogli uveljaviti, če bi se po upokojitvi znova zaposlili, razen če bi dopolnili 40 let pokojninske dobe.

M. VEHOVEC

● **VPRAŠANJE:** Pred nekaj dnevi sem prejel odločbo o tem, da mi preneha delo pri podjetju, ker sem nekajkrat neopravičeno izostal z dela. Pred prejemom odločbe nisem bil zaslisan niti ni bil zoper mene voden postopek, temveč se je le sestala delovna skupnost in sprejela sklep, da me izključi iz delovne skupnosti. Rad bi vedel, ali je takšen postopek podjetja zakonit. K. L. — Domžale

● **ODGOVOR:** Temeljni zakon o delovnih razmerjih določa, da delovna skupnost po svojih splošnih aktih določi postopek in način za ugotavljanje hujskih kršitev delovnih dolžnosti. Seveda pa morajo biti določila splošnih aktov tudi v skladu z zakonitimi določili, to je z določili TZDR. Temeljni zakon o delovnih razmerjih pa določa, da se postopek zoper delavca začne na podlagi prijave, ki jo poda oseba, ki je po splošnem aktu za to pooblaščen. Na podlagi te prijave nato komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti uvede postopek zoper delavca. V tem postopku mora komisija raziskati vse okoliščine, predvsem pa mora zaslišati tudi prizadetega delavca, ker bo le tako lahko objektivno ugotovila, ali je delavec kršil svoje delovne dolžnosti ali ne.

Po opravljenem postopku komisija odloči, ali bo delavca kaznovala s katero izmed kazni, ki jih lahko sama izreče, ali pa lahko predlaga delovni skupnosti podjetja, če gre za hujske kršitve delovnih dolžnosti, da delavca izključi iz delovne skupnosti. Zaradi tega je po mojem mnenju nezakonito — čeprav bi tako določali splošni akti podjetja — da bi se brez takega poprejšnjega postopka sestala delovna skupnost in sama ter

celo brez zaslišanja prizadetega izrekla kazen izključitve iz delovne skupnosti. V tem primeru je po mojem mnenju že sam postopek tako bistveno kršen, da je odločba o izključitvi nezakonita.

M. STUPAN

● VPRAŠANJE:

V podjetju delam že 16 let. Pred tremi leti sem končno dobil od podjetja stanovanje, v katero sem se vselil z družino. Zaradi slabega poslovanja pa je podjetje sedaj v stiski in delavci prejema zelo nizke osebne dohodke. Dobil sem možnost za dobro zaposlitev v tujini, vendar ne vem, če bi to zaposlitev sprejel, ker se bojim, da bi v tem primeru morala družina iz stanovanja. Prosim, da mi odgovorite, pod kakšnimi pogoji bi lahko stanovanje obdržal in kaj določajo o tem naši zakoni.

B. Z. — Ljubljana

● ODGOVOR:

Zakon o stanovanjskih razmerjih določa, da v primeru, kadar prejme stanovalec stanovanje glede na svoje delovno razmerje z delovno organizacijo, lahko le-to odpove stanovanjsko pogodbo tudi takrat, kadar imetniku stanovanjske pravice preneha delovno razmerje na podlagi njegove zahteve ali prošnje, zaradi samovoljne zapustitve dela, zaradi izključitve iz delovne skupnosti ali pa zaradi obsodbe za kaznivo dejanje na kazen daljšo kot tri mesece zopora. Glede na to določilo bi vaša družina vsekakor izgubila stanovanjsko pravico, seveda le v primeru, če bi delo samovoljno zapustili, kar se v takšnih primerih najpogosteje dogaja. Le če bi vam podjetje odpovedalo delovno razmerje brez odpovednega razloga po vaši krivdi, bi vaša družina in vi lahko še nadalje uporabljali to stanovanje. Lahko bi se sicer sporazumeli s podjetjem o prenehanju delovnega razmerja, v tem primeru pa bi se morali tudi izrecno dogovoriti o tem, da lahko ostanete v stanovanju. Odpoved stanovalske pogodbe pa vam mora dati podjetje najkasneje v treh mesecih od dneva prenehanja delovnega razmerja, dolžna pa vam je ob izselitvi preskrbeti najnujnejše prostore. Le v primeru, če bi v stanovanju stanovali dalj kot 10 let ali pa tudi krajši dogovorjeni čas, bi bila prej omenjena določila brez moči.

M. STUPAN

KUPON za pravno posvetovalnico DE

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet

O OSEBNIH DOHODKIH IN O SKUPNI PORABI

Zadnja seja Centralnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije je bila posvečena standardu delavcev. Ker pa je sklop te problematike izredno obširen, je centralni odbor omejil svojo razpravo le na delitev sredstev za osebne dohodke in na sredstva skupne porabe.

Splošna ocena v razpravi je bila, da osebni in družbeni standard v industriji in rudarstvu počasneje naraščata kot v nekaterih drugih gospodarskih dejavnostih. Kot vzrok za to so člani omenjali neustrezno prerazporeditev narodnega dohodka v prid osebnim porabi, nato dosežene rezultate poslovanja, ki niso v skladu s predvidevanji srednjeročnega programa razvoja, ter slednjič tudi neustrezne pogoje gospodarjenja. Industrija je že pred reformo imela nekaj večje osebne dohodke, kot je bilo potrebe za gospodarstvo kot celoto. To razmerje pa se je prič spremenilo na škodo industrije v prvih devetih mesecih minulega leta, ko je znašal poprečni mesečni dohodek v industriji 855 N-din, v gospodarstvu kot celoti pa je dosegel 880 novih dinarjev.

Zivljenski standard delavcev v industriji pa se zelo razlikuje od panoge do panoge. Tako na primer delavec v elektro gospodarstvu porabi za prehrano 564 N-din mesečno, medtem ko delavec v industriji usnja in obutve le 246 N-din. Tolikšne razlike v standardu delavcev pa kajpak niso in ne morejo biti samo posledica razlik v doseženi produktivnosti dela, temveč so v veliki meri pogojene z razlikami v pogojih gospodarjenja.

Razlike v standardu delavcev v posameznih panogah pa še povečujejo razlike v višini skladov skupne porabe. Tako so v razpravi na centralnem odboru omenjali primer, ko eno od podjetij porabi na delavca celo po 16.000 N-din sredstev iz sklada skupne porabe.

Centralni odbor se je v tej razpravi sicer izrekel zoper uravnilovko v standardu delavcev, hkrati pa se je izrekel tudi proti razlikam, ki niso nastale kot posledica boljših poslovnih rezultatov in višje produktivnosti dela. Kot svojo primarno nalogo pa si je centralni odbor zadal, da bo vplival na oblikovanje meril za pridobivanje in delitev dohodka ter osebnih dohodkov, ker bo le tako možno odpraviti sedanje neupravičene razlike v standardu delavcev med posameznimi podjetji, panogami in grupacijami.

PRVA KONFERENCA SAMOUPRAVLJAVCEV — POMORŠČAKOV

Hrvatska

Ob koncu minulega leta je bila na Reki prva konferenca samoupravljalcev-pomorščakov Jugoslavije. Konferenca je trajala dva dni, udeležilo se je je kakih 300 predstavnikov iz delovnih kolektivov ladij in iz pomorskih podjetij. Osrednje teme razprave so bile: ekonomski položaj pomorskega prometa, samoupravljanje in delitev dohodka, aktualni problemi delovnih razmerij, družbeno-politična aktivnost in položaj potniške ploube.

Iz te obsežne razprave naj tokrat povzamemo le nekatere ugotovitve:

● Jugoslovanska trgovska flota je v zadnjih letih naredila pomemben korak v svojem razvoju in se je z 21. mesta v svetu povzpela na 18. V minulem letu je tako naša trgovska flota razpolagala z blizu 1.300.000 BRT ladjevja in z njim ustvarila neto devizni priliv v vrednosti 82 milijonov dolarjev.

● Pomorščaki niso zadovoljni s svojim položajem. Udeležba delovnih organizacij v delitvi neto produkta je na primer znašala leta 1966 48,6 odstotka, lani pa je upadla na 48,5 odstotka. Majhna je tudi udeležba pomorskih podjetij v celotni akumulaciji, saj je skoraj trikrat manjša od udeležbe gospodarstva kot celote.

● Zavoljo neustrezne kreditne in carinske politike pomorščaki kupujejo ladje le od inozemskih dobaviteljev in že dlje nobena domača ladjedelnica nima naročila naših pomorskih podjetij.

Se bi lahko naštevati ugotovitve, ki so jih izrekli pomorščaki na tej svoji prvi konferenci, in njihove predloge in poglede, kako izboljšati pogoje gospodarjenja, doseči še večji devizni priliv, kako izboljšati gospodarjenje in upravljanje v pomorskih podjetjih. Zavoljo pomanjkanja prostora naj omenimo le še sklep: konferenca samoupravljalcev pomorščakov bo poslej vsaki dve leti, saj se je izkazalo, da pomorščaki tudi na ta način lahko uspešno rešujejo svoje probleme.

Bosna in Hercegovina

JE DRUŽBENA PREHRANA NOTRANJA REZERVA?

O družbeni prehrani, ki jo delovne organizacije organizirajo za svoje delavce, je pred nedavnim razpravljala posebna komisija za standard pri republiškem sindikalnem svetu Bosne in Hercegovine. Komisija je zbrala podatke iz petdesetih občin.

Izkazalo pa se je, da so številne delovne organizacije, ki so z zaostrenimi pogoji gospodarjenja zašle v finančne težave, iskale prve notranje rezerve prav v ukinjanju dotacij za prehrano svojih delavcev. Tako so na primer storili v ŽTP Sarajevu, v zeniškem premožovniku, v kemičnem kombinatu Lukavcu, v podjetju »Una« iz Bosanske Krupe, v lesnem kombinatu »Bosanka« v Blažuju pri Sarajevu in še v številnih manjših delovnih organizacijah. Nekatera podjetja — po nepopolnih podatkih jih je 20 — pa so celo ukinila obrate svoje družbene prehrane.

Res pa je tudi to, da nekatere delovne organizacije, to velja zlasti za manjše, sploh nimajo možnosti, da bi same organizirale družbeno prehrano delavcev. S pomočjo družbenega dogovora med temi kolektivi in kolektivi, ki že imajo obrate družbene prehrane, pa bi razmeroma lahko razrešili ta problem. Tako ima na primer zeniško podjetje »Sodobna prehrana« kapacitete za 20.000 obrokov dnevno, pripravlja pa jih le pet ali šest tisoč. Železarna Ilijaš pripravlja dnevno le 800 obrokov, čeprav bi ji kapacitete dovoljevale najmanj 6000 obrokov dnevno. »Iman« v Konjicu pa izkorišča le 35 odstotkov kapacitet v svojem obratu družbene prehrane itd.

OBČNI ZBORI

RUDNIK ŽIVEGA SREBRA, IDRIJA:

Še več skrbi za rudarja in občana

Z uvodnega poročila predsednika sindikalne organizacije Vladimirja Miklavčiča na občnem zboru rudniškega sindikata je razvidno, da je delovna organizacija vložila v minulem obdobju lep del svojega dohodka v rekonstrukcijo rudnika in v modernizacijo proizvodnje. Kljub visokim vlaganjem v rekonstrukcijo in v boljšo organizacijo dela pa danes ugotavlja zdravstvena služba v rudniku naraščanje števila delovnih invalidov. Tako podatki pravijo, da je bilo pred petimi leti pri podjetju 38 delovnih invalidov in da je to število danes naraslo že na 96. Posebno zaskrbljujoče je dejstvo, da je med invalidi vse več mladih ljudi, ki so pri podjetju komaj nekaj več kot leto dni.

Vsi ti podatki nedvomno opozarjajo, da se bo morala socialno-zdravstvena služba v bodoče še bolj posvetiti svojemu delu. S tem v zvezi je sprejela sindikalna organizacija na občnem zboru tudi sklep, da bo treba »sistematično analizirati delovne razmere, predvsem v jami in topilnici in ugotoviti negativne vplive na zdravje zaposlenih ter poskrbeti za preventivne ukrepe«. Sindikalna organizacija, ki so di. da skrb za zdravstveno preventivo ni zadovoljivo razvita, bo zahtevala od strokovnih služb tudi natančno analizo o posledicah, naglega naraščanja obolenj pri zaposlenih.

Iz razprave na občnem zboru sindikalne organizacije v rudniku nadalje povzemamo, da se zavzema sindikat tudi za učinkovitejšo politiko reševanja stanovanjskega problema zaposlenih. Podatki namreč izpričujejo, da bi bilo potrebno glede na število prošenj zgraditi prav kmalu še 30 ali 40 stanovanj, čeprav so se v minulih dveh letih delavci vse lili kar v 89 novih stanovanjih. »Seveda smo se na našem občnem zboru dotaknili tudi letnih donustov naših delavcev. Z zadovoljstvom smo ugo-

gotovili, da je naš počitniški dom v Ankaranu dobro izkoriščen, da v njem letujejo tudi tisti delavci, ki nimajo visokih osebnih dohodkov. V letu 1968 smo kapacitete doma še povečali in zgradili novo sodobno kuhinjo z restavracijo, ki ji po urejenosti ni primere na koprskem območju. Čeprav smo namenili za adaptacijo doma 700.000 N-din, pa je kapaciteta še vedno premajhna. Zato so se morali nekateri naši delavci zadovoljiti s počitnicami v drugih počitniških domovih. Samoupravni organi so letos odobrili 580.000 N-din regresa za oddih zaposlenih, vsak posameznik pa je prejel v poprečju blizu 480 N-din.«

Manj spodbudnih besed je bilo slišati na občnem zboru o kulturni dejavnosti in o dnevnem oddihu zaposlenih. Zato je občni zbor sklenil, da bo moral izvršni odbor storiti v prihodnjem obdobju tudi na tem področju dejavnosti korak naprej.

Med zaključki občnega zboru v idrijskem rudniku, kot so na primer nenehna skrb za izpopolnjevanje pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, budno spremljanje in aktivno sodelovanje pri delu samoupravnih organov itd., naj na tem mestu omenim le še enega. Sindikalna organizacija v rudniku se je obvezala, da bo v prihodnjem obdobju z vsemi silami pomagala pri reševanju

širših družbenih problemov v občini. Tu gre predvsem za zmanjševanje števila brezposelnih, za krepitev premalo gospodarskih panog, za reševanje problematike družbenih služb in za sodelovanje pri reševanju skupnih komunalnih potreb.

A. UL.

TOVARNA PLETENIN RAŠICA, GAMELJNE:

V VARNEJŠIH VODAH?

Občnemu zboru sindikalne organizacije tovarne pletenin RAŠICA Gameljne je prisostvovalo vseh 65 izvoljenih delegatov. Po živahni in ves čas tudi polemični razpravi je bilo mogoče sklepati, da je članstvo sindikalne organizacije Rašice iz svoje sredine zares izbralo tiste sodelavce, ki so pripravljeni z vso resnostjo in odgovornostjo tudi izvajati zaupane jim naloge.

Naj takoj povemo, da vse člane kolektiva Rašice najbolj zanima odgovor na vprašanje, kdaj bo njihovo podjetje vendarle prišlo na zeleno vejo in na njej tudi ostalo. Javno tajnost v kolektivu namreč predstavlja dejstvo, da doseženi rezultati — čeprav neprimerno ugodnejši kot leto poprej — še zdaleč ne ustrezajo prizadevanjem. Izluščili so tudi odgovor na vprašanje, zakaj je tako. Zato, so rekli, ker ob uvajanju nove tehnologije niso urejali tudi vprašanj v zvezi z pravico in organizacijo proizvodnje, pa tudi zato, ker so zvečina le polovičarsko izvajali naloge, katerih dosledna uresničitev bi olajšala tržno ekspanzijo.

Pogoje za to pa v Rašici sedaj imajo! V minulem letu so si namreč finančno tako opomogli, da lahko kupujejo tiste surovine, ki najbolj ustrezajo njihovim potrebam. Se predlenskimi pa so morali prevzemati vse, kar so jim bili dobavitelji — zavoljo njihove te danje zadolženosti — soloh še bili pripravljene ponuditi. Posledica tega so bile seveda težave v proizvodnji in prodaji,

ki so bile toliko težje tudi že zavoljo navedenih pomanjkljivosti v organizaciji dela in poslovanja.

»Doseženi rezultati nas ne smejo uspavati!« je zato v svoji uvodni besedi poudaril najprej predsednik sindikalne organizacije, za njim pa tudi direktor podjetja, ki je med drugim dejal: »Ustvarili smo si osnovne pogoje za razmah proizvodnje, za večji prodor na tuje tržišče. Perspektivo torej imamo, da zaplovemo v varnejše vode, če bomo izvajali tudi vse tiste naloge, ki jim doslej nismo posvečali pozornosti. Samo od nas samih je torej odvisno, ali bomo to, težko priborjeno možnost tudi izkoristili in med drugim lahko hitreje začeli razreševati tudi problematiko delovnih in življenjskih razmer našega kolektiva.«

Občni zbor sindikalne organizacije je zato sklenil, naj bi novo izvoljeni odbor njihovega sindikata od strokovnih služb podjetja vztrajno zahteval, da dosledno izvajajo sklepe samoupravnih organov in da hkrati odpravljajo tudi vse tiste vzroke težav in pomanjkljivosti, ki so vsakomur znane, a so nanje doslej pozabljali. V teh prizadevanjih novo vodstvo sindikata lahko računa na podporo vsega članstva, predvsem pa neposrednih proizvajalcev.

Z drugimi besedami povedano: načelo odgovornosti za zapuščeno dolžnost mora začeti veljati za vse člane kolektiva.

-mG

OB PRAZNIKU OBČINE ŠKOFJA LOKA
ČESTITAMO VSEM OBČANOM,
DRUŽBENO-POLITIČNIM ORGANIZACIJAM
IN POSLOVNIM PRIJATELJEM

DRUŽENO TUPISTIČNO, PROMETNO
IN GOSTINSKO PODJETJE

»*Transturist*«

ŠKOFJA LOKA

Z OBČNEGA ZBORA SINDIKALNE ORGANIZACIJE V RUDNIKU SVINCA
IN TOPILNICI MEŽICA

Potrebna je družbena pomoč

Kolektiv rudnika pričakuje odobritev asanacijskega kredita za pokritje poslovne izgube

Občni zbor sindikalne organizacije Rudnika Mežica, ki je bil pred dnevi v dvorani Delavskega doma v Žerjavu, je samo še podčrtal težak položaj, v katerem se je znašla ta delovna organizacija v minulem obdobju in o katerem smo v našem listu že poročali. Že v uvodu pa naj omenimo, da si pristojni na občnem zboru sindikalne organizacije niso prizadevali, da bi le formalno opravili svojo dolžnost in so odkrito in neposredno spregovorili o vsem, kar danes tare člane sindikata v rudniku.

Tako je predsednik sindikalne organizacije Ivo Frece, na primer omenil težave, ki so posledica odcepitve zagrebškega podjetja Munja od rudnika. Spregovoril je o kreditih, ki jih je podjetje najelo pod zelo neugodnimi pogoji, o siromašenju rudnih rezerv, kar pomeni danes za ves kolektiv še posebno zaskrbljujoče dejstvo. Ivo Frece pa je v svojem uvodnem poročilu tudi poudaril, da kolektiv v prihodnje ne bo več smel iskati rešitve na račun življenjskega standarda delavcev.

Znano je namreč, da so bili osebni dohodki v rudniku v minulem letu nižji od osebnih dohodkov pred letom dni.

»Vedno moramo misliti na človeka kot na najpomembnejši oziroma najbolj bistveni sestavni del naše dejavnosti...« je dejal predsednik rudniškega sindikata. »Ob ocenjevanju minulega obdobja se vsekakor ne smemo trkati na prsi, da smo storili za človeka vse, kar bi lahko. Preveč smo namreč imeli pred očmi, kaj bomo novega zgradili, kaj bomo na novo kupili in opremili, hkrati pa smo pozabljali, za koliko lukenj bomo morali zategniti pas, da bomo vse to zmogli. Kaj hitro smo znali iskati rešitve v ukinjanju različnih skladov za družbeni standard, za rekreacijo, prenehali smo pošiljati slabotne in izčrpane delavce na okrevanje, pozabili smo na domestilo za nekdanjo K-15 itd., itd. Ob vseh teh ukrepih smo vsekakor premalo mislili na dejstvo, da posegi v standard zaposlenih ne rešujejo podjetja in da so finančni rezultati organizacije odvisni od drugih stvari...«

Ostre ukrepe na račun standarda zaposlenih so povzročile v rudniku težke gospodarske razmere, o katerih je bilo na občnem zboru sindikalne organizacije tudi največ govora.

Gotovo se je problema še najbolj celovito dotaknil inž. Gregor Pungartnik, glavni direktor Rudnika svinca in topilnice Mežica:

»Kot je vsem znano, smo se znašli letos v izjemno težkem

gospodarskem položaju. Ugotoviti vse težave in na kratko strniti ter analizirati vse vzroke za sedanje razmere, je zelo težko. Najpomembnejše vzroke pa vendarle lahko konkretiziramo. Prvi je brez dvoma izčrpanost našega rudnika, drugi je nedograjena naša akumulatorske industrije in s tem v zvezi njena nizka finančna akumulativnost, tretji pa previsoke družbene in kreditne obveznosti, ki jim finančno nismo več kos...«

O tem, kaj pomeni odcepitev zagrebške Munje za mežiški rudnik, pa je dejal inž. Gregor Pungartnik tole:

»Da bi omogočili podjetju čim višji dohodek, smo pričeli že pred leti vključevati v naš program tudi proizvodno akumulativnost, ki je dovolj akumulativna, da bi z njo pokrivali finančni primanjkljaj osnovne proizvodnje. V ta namen smo najprej leta 1962 priključili k našemu podjetju tovarno akumulativno Vesna iz Maribora. Leta 1965 pa se je priključila še tovarna akumulativna Munja iz Zagreba. Upali smo, da bomo v tako formiranem podjetju uspešno poslovali kljub stalnemu upadanju vsebnosti metala v rudi. Pričakovali smo, da bomo s sredstvi, ki bi jih ustvarjali z obsežno akumulativno proizvodnjo, uspeli intenzivirati geološke raziskave in s tem za daljše obdobje zagotoviti potrebno surovinsko bazo. Zato smo z vsemi silami pričeli graditi in modernizirati akumulatorsko industrijo, prvenstveno v Munji. Nepričakovano odcepitev Munje je zato seveda pomenila polom našega poslovnega

koncepta. Zaradi te odcepitve smo sedaj prisiljeni pospešiti gradnjo akumulatorske industrije v Mariboru in v Žerjavu. Casovni zaostanek, ki je nastal zaradi odcepitve Munje, pomeni za nas zelo pomemben izpad proizvodnje akumulativorjev in zmanjšanje dohodka za dve ali tri leta.«

Občni zbor sindikalne organizacije je razkril, da ima rudnik kljub današnjim neugodnim gospodarskim razmeram vendarle pogoje, da doseže deloma že v letošnjem, predvsem pa v naslednjih letih potrebno stopnjo rentabilnosti, vendar je zbor poudaril, da to v nobenem primeru ne bo možno brez ustrezne družbene pomoči in da zato rudarji pričakujejo odobritev sanacijskega kredita za pokritje poslovne izgube, odobritev dolgoročnega kredita za pospešitev geoloških raziskav in omiljenje odplačevanja anuitet za investicijske kredite.

Ob tem seveda ne moremo mimo tega, da se člani kolektiva dobro zavedajo, da morajo odločilne poslovne ukrepe realizirati sami. Tako štejejo med notranje ukrepe za sanacijo podjetja predvsem:

● poskrbeti za čimširše geološke raziskave za odkrivanje novih nahajališč rude;

● omejiti osnovno proizvodnjo v topilnici na optimalni obseg in temu ustrezno uskladiti število zaposlenih;

● povečati proizvodnjo v predelovalni in predvsem v akumulatorskih obratih, ki je bolj rentabilna, in tam zaposliti odvečne rudarje.

A. ULAGA

»UNIVERZALE«, DOMŽALE:

ZBOR BREZ RAZPRAVE

Ob koncu minulega leta so imeli občni zbor sindikata delavci tovarne klobukov, slamnikov in konfekcije »Univerzale« iz Domžal. To je delovni kolektiv, kjer se delavci dobro počutijo. Iz tovarne gredo delavci samo še v pokoj, drugam pa ne! Ob koncu lanskega leta je v tej tovarni delalo 376 delavcev, ki so naložili v sklade 217 milijonov S-din. Pri tem pa so povečali osebne dohodke za 10 odstotkov, tako da se

daj delavci zaslužijo poprečno po 100.000 S-din mesečno. Uspešno tudi obnavljajo in dopolnjujejo svoj strojni park. V samoupravnih organih podjetja sodeluje vsak tretji delavec, informativnost kolektiva je dobra, zato tudi ni čudno, da na občnem zboru niso ničesar spraševali ali zahtevali. Z gospodarjenjem v podjetju so zadovoljni.

m. v.

»Ne more nam biti vseeno!«

Z občnega zbora sindikalne organizacije INDUPLATI Jarše

V razpravi na nedavnem občnem zboru sindikalne organizacije v Industriji platnenih izdelkov INDUPLATI so delegati ugotovili, da je njihov kolektiv v zadnjih letih sicer dosegel precejšnje uspehe, vendar še zdaleč ne tega, kar bi lahko. Vzroka za to pa sta dva: sistemsko slabo urejen položaj tekstilne industrije kot celote in obilje notranjih slabosti.

Glede sedanjega položaja tekstilne industrije so delegati menili, da bi pristojni organi vendarle morali poskrbeti za izenačenje pogojev gospodarjenja vsaj pri proizvajalcih iste stroke znotraj panoge. Ni namreč mogoče govoriti o enakopravnih pogojih gospodarjenja, če si istovrstna podjetja med seboj na trgu do skrajnosti konkurirajo in pri tem nekateri proizvajalci vnaprej vedo, da bodo izgubo lahko pokrili z dotacijo pristojne politično-teritorialne skupnosti. To pa se še vedno dogaja, čeprav so minila že tri reformna leta. Ko je tudi zaradi takšnega »hrbita«, ki ga ima večina njim konkuriranih podjetij, INDUPLATI svojo bilanco za leto 1967 zaključil z izgubo, jo je v minulem letu moral pokriti sam. Konkurenčna podjetja pa so očitno spet dobila dotacije — kako bi sicer mogla še bolj zaostrovati tekme za večji delež na domačem trgu in se hkrati »zavarovati« pred povečanjem izvoza!

Opisano diskriminacijsko obravnavanje posameznih proizvajalcev znotraj iste stroke po mnenju delegatov občnega zbora sindikalne organizacije INDUPLATI tudi povzroča, da med sorodnimi podjetji še ne prihaja do sporazumov o vsaj delni specializaciji proizvodnje, s čimer bi se izognili nepotrebnim konkurenci in tako povišali dohodek. Poudariti namreč velja, da zaradi konkurence med proizvajalci potrošniki ne pridobijo nič ali pa zelo malo, ker razliko pospravi trgovina.

Zaradi vsega tega je občni zbor sindikalne organizacije INDUPLATI izrazil prepričanje, da se z vso pravico poteguje za izenačenje pogojev gospodarjenja znotraj panoge ter tudi za družbeno drugače ovrednoten položaj tekstilne industrije kot celote.

Kot rečeno, na občnem zboru niso govorili samo o zunanjih vplivih. Ugotavljali so tudi, da bi njihov položaj kljub vsemu nemara le bil boljši, če delavci razširjajo na področja, za katera očitno niso usposobljeni. Bolj bi se torej morali držati tega, v čemer se lahko konkurirajo na domačem in na tujem trgu. Po nekaterih grenkih izkušnjah so to zdaj spoznali tudi njihovi samoupravni organi. Rezultati lanskega leta kažejo, da so pravilno načrtovali razvoj, ko so se usmerili predvsem na dve skupini osnovnih proizvodov. Proizvodnjo so namreč povečali za 10 %, dohodek pa je — ne glede na zaostrene tržne razmere — tudi višji, saj sta nanj vplivala boljša kvaliteta in skrčitev v izboru izdelkov. Tako bo INDUPLATI Jarše z zaključnim računom ne le pokrtil izgubo iz prejšnjega leta, marveč bo lahko nadaljeval tudi z modernizacijo opreme in proizvodnje.

-mG

»Invalid«

ŠKOFJA LOKA

ČESTITA
VSEM OBČANOM
OBČINE
ŠKOFJA LOKA
ZA OBČINSKI
PRAZNIK

POGOVOR Z UPRAVLJAVCI

VZTRAJATI V VRHU

»Če hočemo slediti nalogam in zahtevam reforme, to pomeni upoštevati zakonitosti ekonomike, jih moramo tudi poznati. Zato je naloga vsakega člana sindikata, da se zanima za razvoj in problematiko podjetja in za celotno gospodarstvo.«

Tako je na začetku pomenka dejal Stane Mušič, kovinostrojar in predsednik sindikalne organizacije »Trak« v Mengšu. Svoje mnenja ni povedal v tri dni. Podatke o gospodarskem in poslovnem življenju svojega kolektiva je stresel kot iz rokava. Še več — položaj svojega podjetja je »postavil« v stroko — pozamenterijo, kamor sodi tudi delovna organizacija »Trak« in v celotno naše in svetovno gospodarstvo.

»Industrija v svetu naglo osvaja najmodernejše tehnološke in organizacijske dosežke.« je dejal Stane Mušič, »je ozko specializirana ne samo po dejavnosti, temveč tudi po izdelkih. To pa ne velja hkrati za naše gospodarstvo. Podatki kažejo, da skoraj vseh 30 jugoslovanskih tekstilnih pozamenterjev izdeluje celotno tovrstno proizvodnjo. Zato ima vsako podjetje v svojem proizvodnem programu nešteto proizvodov. Za take proizvodne programe pa so potrebne zaloge različnih vrst surovin, utensilij in pomožnega mate-

riala. Klobčič se odvíja še dalje; za zaloge so potrebna velika finančna sredstva, kar zmanjšuje plačilno sposobnost podjetij. To je eden izmed bistvenih problemov jugoslovanske pozamenterije in tako seveda tudi naš problem.«

Če je problem na dlani in enako skeli vse pozamenterje, čemu se ne dogovorite o drugačni delitvi dela in ne uskladite tudi drugih skupnih problemov?

»Pred nedavnim so se začeli prvi resni pogovori, da bi se na področju delitve dela prestopili in začeli postopno reševati ta problem v jugoslovanskem merilu.«

Delitev dela pa ni edina težava, ki bi jo morali jugoslovanski pozamenterji složno rešiti. Prizadeva nas tudi različno vrednotenje dela posameznih proizvajalcev. Dokazano je, da prodajajo mnoga podjetja tekstilne pozamenterije svoje izdelke po nižjih cenah, kot je naša lastna. To si lahko privoščijo le na račun nizkih osebnih dohodkov, saj so cene surovinam za vse enake, v organizaciji proizvodnje in varčevanju pri proizvodnih stroških pa nas drugi tudi ne prekašajo. Predstavniki nekaterih podjetij, ki so bili pri nas v gosteh, so povedali, da njihov povprečni osebni dohodek ni

dosegajo 500 novih dinarjev. Pri nas pa smo zaslužili lani poprečno 770 novih dinarjev in še pravimo, da bi jih morali več. Neskladja pri osebnih dohodkih nam povzročajo na trgu veliko težav. Kako se jih bomo otresli? — Z mnogo kvalitetnejšo proizvodnjo in s poslovnim sodelovanjem na višji ravni. To sta bistvena pogoja za dobro prodajo.

Povedati pa moram, da smo vkljub težavam storili velik napredek v podjetju. Iz leta v leto povečujemo proizvodnjo, kupujemo novo strojno opremo in skušamo vztrajati med vodečimi podjetji, ki jih odključeta kvaliteta in solidno poslovanje.«

Dokažite. »V minulem letu je naš 200-članski kolektiv ustvaril približno za 8 milijonov 800 tisoč novih dinarjev bruto produkta. Pred 4 leti nas je bilo 150 in ustvarili smo več kot polovico manjšo vrednost. Ob tričetrtletju lani smo povečali sklade v primerjavi z enakim obdobjem predlani za 90 odstotkov ali od 270 na 410 tisoč novih dinarjev, osebne dohodke pa smo v poprečju zvišali za 18 odstotkov. Poleg tega smo lani precejšnjo sredstva naložili v investicije. Iztrošeni strojni park je bilo potrebno zamenjati, saj smo se zmenili, da bomo vztrajali v kvalitetni

in ceneni proizvodnji, med vodečimi podjetji. Kupili smo 35 strojev in v ta namen porabili 760 tisoč novih dinarjev. Lani smo v celoti prešli na 42-urni delovni teden. To je še posebno koristna pridobitev za zaposlene, saj je večina zaposlenih pri nas, žensk.

Med našimi prizadevanji bi še rad omenil izobraževanje. Delavski svet je sklenil, da bomo v podjetju omogočili s sofinanciranjem šolnine šolanje vsakomur, ki si želi izpopolniti znanje in izobrazbeno raven. Odziv na sklep delavskega sveta je velik. Različne šole, srednje, višje in visoke obiskuje še 7 delavcev, 14 pa jih je šolanje že končalo. Med drugim je lani z izrednim šolanjem 5 delavcev opravilo visoko kvalifikacijo za tekstilne mojstre.

I. VRHOVČAK

PODOBE NAŠEGA ČASA

S kratkim, ostrim pogledom obleti prostor. V kotu visok, ugleden fikus, na steni Pavlovec, da, že na vratih pače v oči, tako je prav. Tudi preproga je okusna. Potrudili so se, ni kaj reči, oprema je ustrezna.

A sodelavci?

Z naglo kretnjo dvigne slušalko.

— Tovarišica Štefka, pokličite, prosim, tovariša Porento!

To je torej Peter Porenta. Hm, posebno pogumen ni videti, ne ve, kam bi z rokami. Kaže, da so ga dobro privijali. Do tal! Komercialist z nedokončano ekonomsko fakulteto? Ta mora imeti kompleksov. Sicer pa, kakor kdo, živeti je treba, ustvarjalno delovati. Jaz že nisem kriv, če se takle ne znajo dvigniti. Naj jim pokažem, kako to gre in si spodrežem položaj!? Topel kot? Jok!

— Želite, tovariš šef?

No, poskusimo za vsak primer, če ima kaj hrbenice. — Za zdaj še nič službenega, Peter, le nasvet, kako naj se lotim dela. Vi poznate kolektiv, jaz pa še ne.

Prijema. Ze se smehlja, razumevaloče, pokroviteljsko, toliko, da mi ne pomežikne. Podlasica! Takle so najbolj nevarni, nikoli ne veš, kdaj ti bodo skočili na hrbet.

— Tovariš šef, jaz bi vam toplo svetoval, da bi se odločili za investicijo v Grandšpedit. Kakor vam je že najbrž znano...

Besede, besede, besede! Kaže, da mu niso pustili govoriti, zdaj se pa na veliko odkašlja. Prilizuje gospodarju Krivi! Kaj naj zdaj naredim z njim. Naj ga ožemam kot prejšnji šefi, privijam k tlom, ali...? Ne, po zakonih in pravilniku ni možnosti, da bi sam odbral ljudi, s katerimi želim delati. Torej priviti in izkoristiti, ni druge izbire. Najprej zajeziti povodenj tega pokroviteljskega évekanja, pokazati zobe. Drugega tako ne zasluži!

NOVA METLA

— Še preden sem prišel k vam, sem se odločil, da ne bom investirali v Grandšpedit, ampak kvečjemu v Grandprojekt. Sicer pa mislim, da zdaj razmere za investiranje niso najbolj ugodne...

Učinkuje. Vzelo mu je sapa. Spet ne ve, kam bi z rokami. Konec visokoletečih sanj, fant, kaj; zdaj veš, da tudi pri meni ne boš bolje zapisan kot zaslužiš. Delal boš tako kot doslej. PO NAROČILU, ne po svoji glavi. Vedno, do konca življenja, PO NAROČILU, fant, zate ni druge izbire. Hlapec!

— No, kakšna se vam zdi moja zamisel, tovariš Porenta?

— Odlična je, tovariš šef!

VINKO BLATNIK

Ali veste...

...da je med republikami Slovenija po urbanizaciji šele na četrtem mestu — za Makedonijo, Hrvatsko in Srbijo — vendar kljub temu nekoliko presrečno poprečno stopnjo urbanizacije v Jugoslaviji, ker imajo v Sloveniji tudi majhna naselja mestni značaj v večji meri kot druge republike. Od vsega mestnega prebivalstva živi skoraj polovica v obeh največjih mestih: v Ljubljani 29%, v Mariboru 18%. Po podatkih iz leta 1968 živi v mestih v Sloveniji 37,5 odstotka prebivalcev;

...da je poprečna stopnja zaposlenosti v Sloveniji v primerjavi z drugimi republikami med nižjimi, saj ima nižjo samo še BiH, zelo pa je blizu stopnji rasti na Hrvaškem. Po poprečni stopnji letnega porasta zaposlenih je Slovenija na najpomembnejšem področju, to je v industriji pa tudi v kmetijstvu, med republikami na zadnjem mestu in tako tudi pod državnim poprečjem. Razen v teh dveh področjih je zaposlenost narasčala počasneje kot v celoti še v trgovini in gostinstvu, obrti, komunali ter v negospodarskih dejavnostih;

...da je kvalifikacijska struktura zaposlenih v Sloveniji najslabša, saj imamo najmanjši odstotek zaposlenih z visoko, višjo ali srednjo izobrazbo.

PORTRETI IN SREČANJA

Gasilec od nog do glave

ne plačajo, zakaj ne bi počakali tudi pri vas? Denar nam boste dali, ko ga boste imeli! V nekaj letih smo jim plačali dolg, do zadnjega dinarja. Skupnost, viška občina nam je za dom prispevala 400 starih tisočakov, potem pa so nam ga hoteli vzeti in dati nekemu privatnemu obrtniku za delavnico. Ko smo jim njihov denar prinesli nazaj na občino, so pa rekli: Saj nismo mislili tako zares. Ampak mi svoje doma ne damo! Preveč žuljev smo vložili vsi člani vanj. Ne jezi se moja žena zaman, ko mi pravi: Še posteljo si nisi tja in bodi v gasilskem domu! Skupnost pa je za nas bolj mačehovska!«

»Kaj pa poklicni gasilci, kako vas gledajo?«

»S spoštovanjem. Oni naše delo cenijo. Poklicni gasilci vedo, da mi delamo zastonj. In ne delamo slabo. Ko je na primer pred nekaj leti gorela tovarna »Pluta!«, smo na prizorišče požara prišli samo 10 minut za poklicnimi gasilci, ko pa je zadnjič gorelo na Gradu, smo prišli celo pred njimi! Čeprav nimamo telefona in moramo drug drugega obveščati ustno.

Poklicni gasilci nam brezplačno odstopajo svojo rabljeno opremo: dali so nam že dosti cevi, motoriko in celo avto, ki je odslužil! Mi smo ga popravili, lepo pobarvali in je sedaj kot nov! Samo veliko bencina porabi, mi pa ni mamno denarja, da bi ga kupovali. Dostikrat ne manjka veliko, da bi stroške za popravilo avtomobila celo plačevali sami, manjše izdatke tako krijemo iz lastnega žepa!«

»Kaj pa pravijo v službi, če zaradi gašenja izostanete z dela?«

»To še nisem doslej nikoli! Velikokrat sem že gasil vso noč, zjutraj pa sem šel v službo. Ko pa smo gradili dom, sem celo plačeval prijatelju, da je v službi delal nekajkrat namesto mene, ker sem imel delo na gradbišču!«

»In zakaj počnete vse to?« sem še vprašal.

Iz humanosti! To je edini mogoč odgovor. Toda tega ni rekel Ježe Rahne, samo skromno se je nasmehljal in v zadregi pogledal okoli sebe, kot da bi iskal pomoč pri odgovoru.

MATJAŽ VIZJAK

OB SEJI TURISTIČNIH NOVINARJEV SLOVENIJE

Ptuj pred jubilejnim letom

Bogat program prireditev v počastitev proslave 1900-letnice Ptuja

Konec minulega tedna je imela v Ptujtu sekcija turističnih novinarjev Slovenije svojo redno letno sejo. Sekcija je izrabila to priložnost tudi za sestanek koordinacijskega odbora sekcije turističnih novinarjev Jugoslavije. Na programu trodnevnega shoda turističnih novinarjev je bila med drugim tiskovna konferenca, ki jo je priredil predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Danilo Dou-

gan, za zaključek pa so se naši turistični novinarji sestali s svojimi kolegi v Gradcu, nakar so imeli sprejem pri predsedniku skupščine občine Maribor. Predstavniki občine Ptuj in turistični delavci tega območja so izkoristili večdnevno prisotnost številnih turističnih novinarjev in so jih seznanili s pripravami na proslavo 1900-letnice mesta Ptuj, ki bo v letošnjem letu.

Priprave za jubilejno prireditev kažejo na to, da skušajo storiti domačini zares čimveč, da bi kar najbolj ohranili in zavarovali znamenitosti svojega mesta, ki šteje danes po zapuščini med najbogatejše zgodovinsko-arheološke terene v Sloveniji, pa je že marsikaj dragocenega načel zob časa. Skratka, v teh mesecih pred proslavo 1900-letnice Ptuja si turistični in družbeno politični delavci prizadevajo napraviti čimveč v korist številnih znamenitosti, ki pričajo o razgibani 1000-letni zgodovini, katere sledove srečujemo v mestu na vsakem koraku.

Program jubilejnih prireditev bo nadvse pester. Naj naštejemo le nekaj najpomembnejših: Koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, »Večer v čitalnici« — spomini na ptujske čitalniške večere pred 100 leti, Nekdanji in sedanji ptujski slikarji razstavljajo, življenje in delo pomembnih mož iz Ptuja in okolice — razstava knjižnih del, slik in fotografij, Arheološka razstava »Ptuj v I. stoletju«, Bratko Kreft: Velika puntarija — SNG Maribor, Arhivska razstava »Ptuj skozi stoletja«, Razstava del akademskega slikarja Franceta Miheliča, Simpozij slovenskih arheologov, Simpozij slovenskih zgodovinarjev, umetnostnih zgodovinarjev, etnografov, Osrednja proslava 1900-letnice Ptuja, Večer rimske lirike itd. itd.

Domačini želijo v svojem jubilejnim letu privabiti v svoje mikavno in turistično vabljivo mesto ter okolico kar največ ljudi, da bi jih seznanili z lepotami tega dela Slovenije. Dobro se sicer zavedajo številnih pomanjkljivosti za razvoj turizma na svojem območju — najbolj pereče je tu danes na primer pomanjkanje prenočitvenih zmogljivosti — resno pa se trudijo, da bi že v bližnji prihodnosti postal tudi Ptuj z okolico v vsakem pogledu pomembno turistično področje za domače in tuje goste.

-a.

ZA VAŠ TRANZISTOR GRE!

BATERIJE za tranzistorje

- specialno za tranzistorje nova baterija SUPER PL po angleški licenci VIDOR
- 50% daljša življenjska doba
- plastična prevleka onemogoča izločanje kisline
- izredno natančne mere
- elektronska kontrola kvalitete

TOVARNA BATERIJ ZMAJ LJUBLJANA

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin, za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo;
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje;
- za tuje kupce je v hiši menjalnica.

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

- TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
- BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1
- KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
- BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka, Kidričeva ulica 1 a

Na 10 cicero

● TRBOVLJE

Zraven gasilskega doma v zgornjih Trbovljah postavljajo za Investicijske biroje novo proizvodno halo, in sicer za potrebe mehanskega laboratorija.

Prej so v mehanskem laboratoriju izdelovali predvsem naprave za drobljenje in sejanje, v kratkem pa bodo že začeli s proizvodnjo naprav za notranji transport, in sicer po licenci in v sodelovanju z zahodnonemško tvrdko STUMFP. (vš)

● CELJE

V Cinkarni Celje so imeli pred kratkim v okrepčevalnici podjetja pokušno brezalkoholnih pijač, ki naj bi jih točili v okrepčevalnici. Na pokušno je bilo povabljenih 17 članov kolektiva. Zal, 9 povabljenih ni prišlo. So pa pokušali bolj tisti, ki so se pokušne udeležili. Med vsemi brezalkoholnimi pijačami, ki so bile na voljo, se je večina preizkuševalcev odločila za Talisovo »Oro« in za kokto, ki jo proizvaja Slovenija vino. Kot najboljšo pa so soglasno ocenili »Jupi« — oranžadi podobno pijačo.

● DRAVOGRAD

Doslej so imeli občne zbere sindikalne podružnice poštini in železniških delavcev, tekstilne tovarne, Monterja, hidroelektrarne, prosvetarjev in nekatere druge. Povsod so največ razpravljali o perečih problemih gospodarjenja, proizvodnih načrtih, delitvi dohodka in novih pravilnikih. Govorili so tudi v zaščiti pri delu, rekreaciji in oddihu ter drugih aktualnih vprašanjih. Ostaie podružnice, ki občnih zborov še niso imele, jih bodo pripravile v prvi polovici januarja.

I. P.

MNENJA IN STALIŠČA

USTAVNE SPREMEMBE — zbori volivcev in občanov

Vrsto let ugotavljamo, da udeležba občanov na zborih občanov ali zborih volivcev pada, oziroma da se je v zadnjem času ustalila na številu, ki navadno ne preseže povprečja 10% volivcev. Iščemo razloge za takšno neljubo pasivnost in skušamo najti opravičila v razviti tehniki obveščanja, v večkratnem obravnavanju istih problemov, v pogostosti različnih sestankov ali celo v zaposlenosti občanov z ostalimi opravili. Vsa ta opravičila imajo verjetno tudi svojo tehtnost, vendar se premalo trudimo, da bi iskali vzroke za takšno vzdržanost ali pa tem vzrokom dajemo premalo pozornosti, če so nam morda znani.

Želim opozoriti na enega teh vzrokov, ki je tudi po svoje doprinesel k temu, da je udeležba občanov na zborih tako pičila. Ta vzrok je bil sicer že ugotovljen, ne bo pa odveč, če mu damo večji poudarek ravno sedaj, ko obravnavamo ustavne spremembe in ko se pripravljamo na volitve za letošnje spomlad.

Vzrok, da občani ne obiskujejo zborov, je njihov občutek, da vsi zbori volivcev ali občanov postajajo zgolj formalnost. Število volivcev, ki tako mislijo, je doseglo tisto kritično stopnjo, ko to mnenje postaja mnenje tistega dela večine, ki se zborov na terenu ne udeležuje. Uspoštovati namreč moramo, da prvega merila za utemeljevanje tega vzroka ne morejo dajati zbori volivcev po delovnih organizacijah, ki so navadno med delovnim časom, pred pričetkom dela ali tik po delu in so zato številčno bolj obiskani. Zaskrbnjujoč pa je podatek, da se občani ne udeležujejo zborov na terenu, kjer so na dnevnem redu splošna in skupna vprašanja in ne vprašanja z ožjega delovnega področja.

Verjetno je videti ta trditev na prvi pogled precej osupljiva

ali morda preuranjena. Na razpolago pa so podatki o anketi, ki jo je izvedla občinska konferenca SZDL v Slovenskih Konjicah. Na osnovi odgovorov te ankete je mogoče zgornjo trditev vsaj do neke mere številčno utemeljevati. Nedvomno je, da ugotovitve te ankete veljajo predvsem za območje občine Slovenske Konjice in bi jih bilo težko posploševati za širše območje brez ustreznih primerjav. Po drugi strani pa nudi ravno splošnost te ankete in njenih ustreznih vprašanj verjetnost, da je mogoče takšne zaključke prilagoditi tudi za širša območja, kar pa sicer ni izključni namen tega sestavka. Omenjena anketa je bila opravljena v letu 1968. Razposlana je bila v 562 izvodih slučajno izbranim volivcem, pri tem pa je bil upoštevan samo en kriterij, in sicer, da je anketiranec član SZDL.

Ce se torej povrnemo k iskanju vzroka, zakaj se občani ne udeležujejo zborov občanov oz. volivcev, pridemo v prvi vrsti do zaključka, ki je v odgovorih ankete, da je vzrok neudeležbe v tem, da zbori za občane niso zanimivi, da nimajo časa, da niso obveščeni in da se jih ne udeležujejo zato, ker se sklepi, sprejeti na zborih volivcev oz. občanov ne izvršujejo. Takšen odgovor je dalo 78,1% anketiranih. V tej skupini pa je 46,5 odstotka anketirancev odgovorilo, da se ne udeležujejo zborov občanov, ker se sklepi ne izvršujejo. Če torej tolikšno število občanov odgovori tako, je torej utemeljeno mogoče sklepati, da je tolikšna pasivnost posledica vzroka, ki tiči v nespoštovanju volje občanov, v ne dovolj pozornem političnem delu in da je takšen vzrok posledica premajhne aktivnosti tistih organov in posameznikov, ki so jim občani zaupali to iniciativo. V podkrepitev primerjave lahko opozorimo še na odgovor v sklopu tega vprašanja, in sicer, da je le 5,3% odgovorov bilo takšnih, ko so anketiranci navedli, da se zborov volivcev, oziroma občanov udeležujejo. To število se ujema z zgoraj navedenimi ugotovitvami o številni udeležbi občanov na zborih volivcev oz. občanov.

Vrsta drugih odgovorov v anketi kaže na to, da so zbori

volivcev oziroma občanov izgubili svojo avtoriteto, ki jim jo po ustavi daje družba kot določeni obliki neposredne, socialistične demokracije. Iz vsega tega pa sledi zaključek, da razprave, ki težijo za tem, da bi zbori občanov in zbori volivcev dobili še manjšo vlogo, niso usmerjene v pravo smer. Ob predpostavki, da bi ugotovitve omenjene ankete veljale za širši prostor, kot pa je bil občina Slovenske Konjice, ki ga je anketa zajela, pridemo nujno do tega, da bi morali odpraviti ta institut neposredne socialistične demokracije zato, ker ga nismo spoštovali, ker se ni pokazal učinkovit, zaradi tega ker mu nismo priznavali tiste avtoritete, ki smo mu jo dali in ker tega instituta nismo razvijali ter ga izpopolnjevali, ampak smo nasprotno celo zatirjali, da se pač ne obnese. Zgrešenost takšnega pojmovanja in zatirjanja pa kažejo ravno podatki, ki sem jih zgoraj navedel.

Zmanjševanje vloge zborov volivcev oziroma občanov bi

POMURSKI SINDIKATI

Pristanek k ustavnim spremembam

Tik pred koncem minulega leta se je v Murski Soboti sestala medobčinski svet Zveze sindikatov za Pomurje in obravnaval pobude za spremembo ustave SRS. Razen tega so ocenili potek občinskih zborov osnovnih sindikalnih organizacij, razpravljali so o obliki in metodi delovanja medobčinskih odborov strokovnih sindikatov in se pogovorili o programu dela medobčinskega sveta za naslednje obdobje.

Ob razpravi o predlogih za spremembo ustave SRS so člani ObSS bili mnenja, da bi ob tem, ko razpravljamo o številu poslancev v zborih, bilo nujno treba spremeniti ustavo tako, da bi bila vsa področja v republiški skupščini enakopravno zastopana. Sprejeli so stališče, da mora biti v zboru komun za

bilo docela v nasprotju s težnjami in razvojem celotne družbe, ki stremi za čim širšim in neposrednim samoupravljanjem. Ob predpostavki trdnosti teh podatkov prihajamo do zaključka, da smo premalo ali skoraj nič storili za to, da bi izpopolnjevali in razvijali institut zborov volivcev oziroma občanov. Pri referendumu, kot drugim institutu neposredne socialistične demokracije, smo dosegli določen napredek, izpopolnjevali smo ga s posebnimi zakoni in statuti, ga izvajali v praksi in danes v celoti ugotavljamo njegovo primernost in uspešnost. To pa nikakor ni mogoče trditi za zbor volivcev, oziroma občanov, ki je ostal še vedno v okviru ustavne načelnosti, v praksi pa je celo krenil korak nazaj. To očitno izhaja iz teza za volilni zakon, ki jemljejo zboru volivcev še eno pristojnost pri določanju kandidatov.

Ce še naprej ocenjujemo odgovore v navedeni anketi, tudi ne moremo mimo tega, da se v 46,5% odgovorov, ki pravijo, da zato ne prihajajo na zbere, ker se sklepi ne izvršujejo, skriva odgovor na vprašanje, zakaj je temu tako. To število sicer ne dosega polovice, vendar ga ne bi smeli prezreti tudi v primeru, če bi bilo takih odgovorov samo 10%. Takšen odgovor pomeni posredno kritiko vrsti samoupravnih in oblastnih organov. Ostanje pa odprto vprašanje, za katere sklepe je v takih primerih šlo, kakšna je bila njihova vsebina, obseg in zna-

čaj, na kaj in na koga so se ti sklepi nanašali, kakšen je bil njihov pomen itd. Tvegano bi se bilo spuščati globlje v to vprašanje, ker navedena anketa ni segla tako daleč in bi torej razprava o tem ne bila argumentirana. Nedvomen pa je logičen sklep: če bi dosegli, da bi občane zbori volivcev zanimali in bi si torej vzeli čas in prišli nanje ter, če bi končno dosegli spoštovanje sklepov oz. njihovo izvrševanje, bi na zborih volivcev oziroma občanov dosegli udeležbo poleg že ugotovljenih 5,3% še za nadaljnjih 78,1% občanov.

Ko govorimo in razpravljamo o spremembah ustave, ne bi bilo odveč, če bi se ob tej priložnosti spomnili zborov občanov s tega zornega kota. Ne bi smeli razpravljati o odpravi teh zborov ali zmanjševanju njihove pristojnosti, pač pa bi morali razpravo usmeriti v pota in oblike, kako bomo splošno ustavno avtoriteto teh zborov okrepili, kako bomo določili dolžnosti, ki jih imajo najrazličnejši odgovorni člani do teh zborov in končno, kako bomo opredelili posledice neupoštevanja teh dolžnosti. Doslej smo namreč te stvari prepuščali politični dejavnosti in splošni odgovornosti, ki pa se ni pokazala uspešna. Poslej pa bi bilo potrebno stvari urediti tako, da bomo zborom volivcev oziroma občanov zagotovili prvo mesto v sistemu naše socialistične demokracije.

LUDVIK VIDMAR

POHIŠTVO
lesnina

Spalnice, dnevne sobe, kuhinje, stoli, fotelji, kavči, omare vseh vrst, pisarniško, gostinsko in šolsko pohištvo, stilno in rustikalno pohištvo

Superavtomatni pralni stroji, hladilniki in štedilniki znamke NAONIS

Neuničljiva iglana najlonska obloga za vsak pod TAPISOM SOMMER

Poslovalnice v Sloveniji: Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica, Murska Sobotica, Zalec in ostale poslovalnice v vseh večjih mestih Jugoslavije

CENTRALA: LJUBLJANA, TITOVA 51

RAZPRAVA O PREDLOGIH ZA SPREMEMBO REPUBLIŠKE USTAVE

Poslanci zborov delovnih skupnosti naj bi bili delegati združenega dela

V zasavskih revirjih se je zvrstilo več javnih razprav o predlaganih spremembah ustave SR Slovenije. Razprave so potrdile nujnost ustavnih sprememb. Najštevilnejše so bile razprave o predlogih, ki zadevajo spremembe določb glede sestave skupščine, strukture posameznih skupščinskih zborov in strukture poslancev.

Sedanjo sestavo slovenske skupščine naj bi, kot menijo v revirjih, zadržali; le namesto organizacijsko-političnega zbora naj bi deloval zbor občin. Ta, novi zbor, je potreben, saj so občine vendarle del naše samoupravne strukture oziroma našega samoupravnega sistema, ki bi moral vsekakor biti zastopan tudi v republiški skupščini. Prav je, da se v oblikovanje slovenske politike vključijo tudi občine, saj jo morajo prav te, tudi izvajati.

V revirjih tudi menijo, da bi morali uveljaviti načelo, da poslanci zborov delovnih skupnosti ne bi bili delegati posameznih občin, pač pa delegati združenega dela s posameznih področij. Tako bi dosegli, da bi bile posamezne strukture v republiški skupščini bolj zastopane kot doslej, saj je naloga republiške skupščine oziroma posameznih zborov oblikovanje politike nasploh.

V javni razpravi o predlaganih spremembah republiške ustave so se v revirjih zavze-

mali, da bi morali zakonodajno iniciativo razširiti tudi na gospodarsko zbornico, na samoupravne skupnosti (tako na republiško izobraževalno skupnost, na republiško skupnost socialnega zavarovanja itd.) in še na nekatere druge mehanizme.

Sicer so v javni razpravi v revirjih potrdili tudi nujnost sprememb tistih določb v ustavi, kjer je obravnavana samouprava delovnih organizacij, saj so spremembe oblik nujne. Soglašali so s predlogom, da bi bilo mogoče v prihodnje vpejati prisilno upravo v vseh delovnih organizacijah, ne samo v gospodarskih, in da pride v republiško ustavo tudi načelo o delitvi dohodka, da bi tako družbeni dogovori na tem področju dobili pravno osnovo. (vš)

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN KOLEKTIVOM

ŽELIMO VELIKO DELOVNIH USPEHOV V NOVEM LETU 1969

OBČINSKI SVET ZSS LAŠKO

OBČINSKA KONFERENCA ZKS LAŠKO

OBČINSKA KONFERENCA SZDL LAŠKO

OBČINSKI ODBOR ZZB NOV LAŠKO

IN VSE DRUGE DRUŽBENO-POLITIČNE

ORGANIZACIJE V OBČINI

V TOBAČNI TOVARNI LJUBLJANA IN PIVOVARNI UNION O LETOVANJU

LETOVAL JE VSAK ČETRTEI DELAVEC

»Oglejva si kar rezultate ankete, ki smo jo naredili med našimi delavci,« me je povabil BOJAN BURNIK, šef kadrovske službe v ljubljanski Tobačni tovarni, ko sem se prišel k njemu pogovarjat o dopustih.

»Anketirali smo 430 delavcev v tovarni, delavcev iz naše trgovinske mreže pa nismo anketirali, ker bi njihovi odgovori končnih ugotovitev ankete verjetno ne spremenili, le tehnično bi jo težje izvedli.«

»Kako letujejo naši delavci? Presenetljiva je podobnost v odgovorih, da prav toliko delavcev izkoristi dopust za letovanje, kot jih porabi prosto soboto za tedenski oddih. Samo eden od štirih delavcev počiva, drugi trije delavci pa izkoristijo prosti dan za domača opravila.«

»Zakaj ste se odločili za anketo?« sem vprašal.

»Še pred nekaj leti smo imeli v našem počitniški dom. Delavci so plačevali hrano, druge stroške letovanja pa je krila tovarna. Vendar se je večina delavcev čutila prikrajšane. Takole so se spraševali: zakaj dobe denar samo tisti, ki gredo na morje, drugi pa so prikrajšani? Zato smo se odločili za enoten regres, ki ga lahko delavec porabi tako, kot se zdi njemu prav.«

»In koliko denarja dajete pri vas za dopust?«

»Lani smo plačevali po 290 dinarjev, kako pa bo letos, ne vem.«

»Slabše kot lani gotovo ne bo,« je besedo povzela Zora Šoba, šef ekonomske organizacijskega oddelka v tovarni. Predlanski smo za oddih in rekreacijo iz sklada skupne porabe namenili 260 tisoč dinarjev, lanske poslovno leto pa je bilo uspešnejše in bomo verjetno še kaj primaknili k regresi zaven. Prav dosti verjetno ne, ker je po novem zakonu sklad skupne porabe obdavčen. Prednost pa ima pri nas še vedno reševanje stanovanjskih vprašanj,« je dejala Zora Šoba.

ZMANJŠANI REGRES?

»Pri nas bomo pa verjetno morali znižati regres za toliko, kolikor bomo dolžni po novem zakonu dati republikli, to je za 8 odstotkov,« sta mi v pivovarni Union dejala Saša Tančič, računovodja in Marjan Petrovič, predsednik komisije za počitniški dom. »Seveda pa mora prej delavski svet še sprejeti ustrezen sklep.«

»S kako visokim skladdom skupne porabe ste pa doslej razpolagali?«

»Leta 1967 smo imeli v skladdu skupne porabe 1 milijon dinarjev. Od tega smo za regrese porabili 120 tisoč dinarjev. Delavcem smo za dopust dajali po 300 dinarjev.«

»Kot vem, ima vaš kolektiv lasten počitniški dom. Ali so vaši delavci v njem deležni kakšnih posebnih ugodnosti?« sem vprašal.

»Deset let približno že imamo lasten počitniški dom s 30 ležišči v Omišlju na Krku. Počitniški dom je posebna ekonomska enota naše tovarne in posluje po ekonomskem računu. Pred nekaj leti, še preden smo dajali denar za dopust, smo letovanje v našem počitniškem domu regresirali, sedaj pa ne več. Penzion stane 20 dinarjev, enako za vse zaposlene pri nas.«

»Ali se delavci poslužujejo lastnega počitniškega doma in ali se še niso naveličali stalno hoditi v en in isti kraj?«

»Videti je, da ne. Letos sta v domu letovala 202 uporabnika, od tega jih je bilo 143 iz našega kolektiva, drugi pa so bili zunanji gostje. Naši delavci so letovali tudi že drugje in ni jim bilo všeč. Pravijo, da je naš kraj bolj prijeten in domač.«

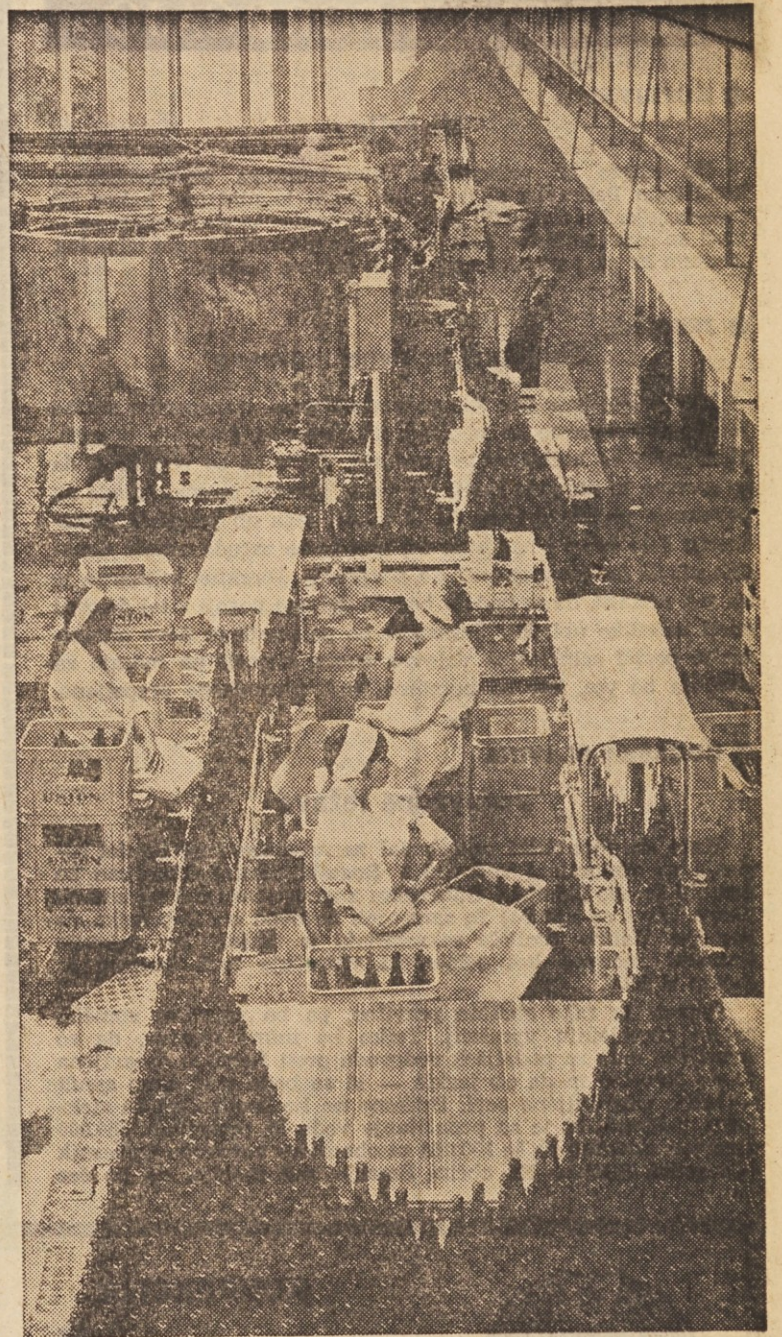
V zadnjem času pa je naš dom spet pridobil na veljavi. Na Krk vozi sedaj trajekt, kmalu pa ga bo s kopnim povezaval še most.«

»Katera kategorija vaših delavcev pa predvsem hodi letovat v tovarniški počitniški dom?«

»Vodilni uslužbenci že ne. V Omišljah hodijo predvsem delavci iz proizvodnje. Čisto mogoče pa je, da je naš dom za delavce z nizkimi osebnimi dohodki in s številno družino predrag. Tem ne moremo pomagati, pomagamo le delavcem, ki gredo na morje iz zdravstvenih ozirrov. Trideset naših delavcev dela na zdravju škodljivih delovnih mestih in so upravičeni do izrednega dopusta, sindikalna organizacija pa jim plača stroške letovanja.«

Naš razgovor je zaključila Saša Tančič takole: »Če bo letos regres manjši, bodo delavci gotovo na slabšem. Za tako ni denarno nadomestilo za K-15 pri nas zavidljivo visoko.«

MATJAŽ VIZJAK

Samo na enem polnilnem traku v ljubljanski pivovarni »Union« steče na uro kar 36.000 steklenic piva

ŠTIPENDIJE ZA NADARJENE UČENCE, DIJAKE IN ŠTUDENTE V HRASTNIKU

BOLJŠE MOŽNOSTI ZA ŠOLANJE

Te dni je občinski sindikalni svet začel akcijo za uveljavljanje sklepa nedavnega zasedanja splošnopoličnega zbora v Hrastniku, po katerem naj bi ustanovili poseben sklad za štipendiranje nadarjenih fantov in deklet, ki jim njihovi starši zavoljo nizkih osebnih dohodkov ne morejo pokriti stroškov šolanja. Po predhodni anketi so ugotovili, da bi morali poskrbeti za okrog 40 fantov in deklet in jim olajšati možnosti šolanja.

kaj mladih Hrastničanov na ljubljanskih fakultetah, ki ne prejemajo nobene štipendije in živijo v slabih gmotnih razmerah, ker je podpora od doma minimalna.

Za štipendiranje vseh teh mladih občanov bi potrebovali 109.000 din na leto. Najnižja štipendija bi znašala 150, najvišja pa 300 din mesečno. Občinski sindikalni svet predlaga združevanje sredstev delovnih organizacij po posebnem ključu, s tem, da bi večji delovni kolektivi prispevali nekoliko več kot manjša podjetja. Seveda pa se sindikalni svet zavzema za trajno sofinanciranje tega posebnega sklada, ker bo prihodnja leta po vsej verjetnosti še več nadarjenih otrok delavskih in drugih družin, ki jim bo ta oblika družbene podpore več kot dobrodošla. Za zdaj so nekatera podjetja pokazala razumevanje za podporo nadarjenim fantom in dekletom in so privolila v sodelovanje. Zato računajo, da bo sklad začel z delom že pomladi. Nedvomno bi kazalo to pobudo posnemati tudi v obeh drugih revirskih občinah.

M. VIDIC

Pobudo za ureditev tega aktualnega vprašanja je dalo sicer občinsko mladinsko vodstvo, realizacijo predloga pa je prevzel občinski sindikalni svet, ki že nekaj let vsestransko sodeluje s hrastniško mladino in jo podpira v njenih prizadevanjih za reševanje vrste aktualnih problemov na vseh področjih družbenopolitičnega življenja. Sicer pa ne bo odveč ob tej priložnosti povedati, da so sedanjemu predsedniku sindikalnega sveta, kot enemu izmed mentorjev tamkajšnje mladine lani podelili priznanje na osrednjem mladinskem vodstvu Slovenije, za pomoč, ki jo nudi mladim občanom Hrastnika in posebej mladim delavcem in delavkam.

V sedanjih akcijah gre dejansko za to, da bi delovni kolektivni sklenili z novo ustanovljenim skladdom družbeni dogovor o sofinanciranju in pomoči nadarjenim dijakom in študentom pri njihovem šolanju. Pri tem so v Hrastniku upoštevali že tudi učence 7. in 8. razreda obeh osnovnih šol, ki dosegajo odlične učne uspehe in bi radi nadaljevali šolanje na srednjih šolah, pa jih njihovi starši sprito nizkih osebnih dohodkov ne bodo mogli vzdrževati. Vodstvi obeh vzgojno izobraževalnih ustanov v Hrastniku sta ugotovili, da bi kazalo podpreti kar 23 takih fantov in deklet. Na nekaterih srednjih in zlasti strokovnih šolah je 9 dijakov in dijakinj, ki bi jim bila družbena podpora nujno potrebna, ker izhajajo iz delavskih družin z več otroki. Končno je ne-

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● BREŽICE

Konec minulega leta so na seji občinskega sindikalnega sveta v Brežicah razpravljali o občnih zbiorih sindikalnih organizacij in o pripravah na prihodnje skupščinske volitve v občini. Čeprav je doslej imela občne zbornice manj kot polovica sindikalnih organizacij, v

brežiški občini že ugotavljajo, da so bili le-ti dokaj dobro pripravljeni in da obravnavajo vso problematiko v duhu resolucij VI. kongresa ZSJ. Na več občnih zbiorih je bilo slišati pripombe članov, da oblastni organi pri odločanju in sprejemanju posameznih zakonov premalo upoštevajo glas sindikatov. Pravijo namreč, da je bilo doslej danih v javno razpravo že veliko tez in zakonskih osnutkov, na katere so dali sindikati precej pripomb in predlogov, vendar ti ob sprejemanju posameznih aktov niso bili upoštevani.

R. Š.

● MURSKA SOBOTA

Na seji medobčinskega sindikata delavcev družbenih dejavnosti za Pomurje v Murski Soboti so v minulem tednu ob razpravi o programu za v prihodnje sklenili, da bodo posvetili posebno pozornost vključevanju članov v delo sindikata in pa njihovemu izobraževanju. Med izobraževalne oblike vsekakor, po njihovem mnenju, sodi tudi Delavska enotnost, saj so delavci vse premalo seznanjeni o delu sindikatov. Razen tega bodo za vse predsednike in tajnike, ki bodo na novo izvoljeni na občnih zbiorih, organizirali poseben enodnevni seminar, na katerem jih bodo seznanili s pomenom in delom v osnovnih organizacijah.

F. K.

SPOMLADI BODO ZAČELI Z GRADNJO PRVIH 40 SKUPNIH STANOVANJ ZA UPOKOJENCE

Razveseljiva novica iz Trbovelj

Res je, da je sicer eden od osnovnih problemov, s katerimi se ubadajo v podružnici Društva upokojencev v Trbovljah, izenačenje pokojnin staroupokojencev s tistimi, ki so bili upokojeni v zadnjih letih, saj je med 2350 trboveljskimi upokojenci, člani DU, kar 60% takih, ki prejemajo majhne pokojnine. Kljub temu pa ne pozabijo tudi na počutje članov.

Ze pred časom so trboveljski upokojenci uredili sredi mesta lasten dom, v katerem imajo klubske prostore in bife, pred nedavnim pa je začel z delom tudi moški pevski zbor, ki je bil deležen že lepih priznanj.

Podružnica Društva upokojencev Trbovlje pa si je že dalj časa prizadevala, kako bi pomagala tudi pri reševanju stanovanjske problematike najstarejših občanov Trbovelj. Se vedno živi precejšnje število upokojencev iz Trbovelj v starih oz. neprimernih stanovanjih, ali pa so močno utesnjeni, ker živijo skupaj z otroki.

Denar, ki so ga doslej prejeli na račun dela 4-odstotnega prispevka za stanovanjsko izgradnjo, so razdelili med tiste člane, ki so si želeli izboljšati sami stanovanjske razmere. V ta namen so do zdaj razdelili 18 milijonov starih dinarjev. 5 milijonov starih dinarjev pa so iz teh sredstev namenili za izboljšanje pogojev v Domu onemoglih v Loki pri Zidanem mostu, kjer preživlja stara leta tudi večje število Trbovelčanov.

V Trbovljah pa so spoznali, da bi bilo najbolje, če bi gradili v prihodnje za upokojence skupna stanovanja. Seveda so pri razmišljanju o tem, kako bi uresničili to zamisel, naleteli na težave. Vprašanje je bilo, kje graditi, ker v Trbovljah ni veliko prostora, in pa kakšna stanovanja graditi za upokojence.

Z velikim razumevanjem samoupravnih organov Zasavskih premogovnikov so nedavno tega rešili vprašanje, kje graditi. Prva skupna stanovanja za upokojence bodo gradili v bližini Kolonije 1. maj. Zasavski premogovniki so lokacijo že odobrili, pri gradnji pa bodo sodelovali še skupščina občine Trbovlje, Stanovanjsko podjetje Trbovlje in tudi nekatere trboveljske delovne organizacije.

V prvi fazi bodo v bližini Kolonije 1. maj zgradili 40 stanovanj za upokojence. Stanovanja bodo v pretežni večini družinska, nekaj pa bo tudi samskih. Z gradnjo stanovanj bodo začeli, kot računajo, že spomlad, veljala pa bo okrog 180 milijonov starih dinarjev -vs-

NOVA STANOVANJA ZA ZAGORSKE UPOKOJENCE

S sodelovanjem kolektivov

Pravkar mineva leto dni, ko je odbor društva zagorskih upokojencev začel razmišljati o tem, kako odpraviti stanovanjske probleme nekaterih svojih članov. Potem so pri društvu ustanovili posebno komisijo, ki se je lotila preučevanja možnosti dograditve večje stanovanjske hiše za vse tiste upokojence, ki žive v izredno slabih stanovanjskih razmerah. Zdaj so priprave v glavnem pri kraju. Na pomlad bodo zastavili izgradnjo 24-stanovanjskega bloka v središču Zagorja.

Priprave so bile resda dolgotrajne. Nekajkrat je kazalo, da bodo načrti padli v vodo. Komisija, pravzaprav celoten odbor društva upokojencev sta morala obvladati številne težave. Predvsem pa je bilo treba zbrati dovolj denarja. Pri tem so ugotovili, da sami ne bodo kos financiranju 24 sta-

novanj, ker so bili njihovi vplačani deleži za stanovanjski prispevek dokaj pičli. Zato je društvo upokojencev predlagalo delovnim kolektivom, naj sodelujejo s svojimi sredstvi pri gradnji stanovanj. S tem bi posamezne delovne organizacije omogočile nekaterim svojim bivšim zaposlenim dostojnejši

večer življenja. Videti je, da so samoupravni organi zagorskih podjetij razumeli to potrebo in so pripravljeno pomagati, kolikor je pač v njihovi moči. Drugo, zelo resno vprašanje, ki ga je komisija društva upokojencev resno obravnavala, so bile dileme okrog načrtov, lokacije in velikosti stanovanj. Člani komisije so vseskozi imeli pred seboj ugotovitev, da gre za stanovanja upokojencev, torej ljudi z dokaj skromnimi pokojninami. Poleg tega je bilo treba najti zemljišče, ki je blizu središča mesta, da bi imeli bodoči stanovalci pri roki prodajalne življenjskih in drugih potrebščin. Slednjic so imeli tudi urbanisti svoje pomisleke. Naposled so se odločili, naj bi znašala površina novih stanovanj

okrog 45 do 50 kvadratnih metrov. Stanovanjski prostori bodo funkcionalno urejeni, brez odvečnih stopnišč in torej prirejani za plitve žepne upokojencev.

Z dograditvijo novih stanovanj za zagorske upokojence še ne bodo odpravili vseh problemov, kajti malone ena tretjina teh ljudi prebiva v zelo starih in neprimernih stanovanjskih razmerah. Kljub temu pa kaže, da bodo uspeli preskrbeti dostojnejše stanovanjske prostore vsem tistim upokojencem, ki se stiskajo v neprimernih stanovanjih. Če ne bo nepredvidenih težav, bi se v novi stanovanjski blok vselili upokojenci najkasneje prihodnjo pomlad.

-m-

DOPIŠNIKI POROČAJI

● KOPRIVNICA

Ni prijav

Na razpis za pripravnike koprivniškega prehrabnega kombinata Podravka se je javilo manj kandidatov, kakor jih potrebujejo. Na 6 prostih mest za diplomirane ekonomiste se je javil en sam kandidat. Prav tako se je prijavil en sam tehnolog, medtem ko za pravniko niso dobili nobene prijave. -st

● JESENICE

Zboljšati delovne razmere

Na izredni seji delavskega sveta obrata transportne službe jeseniške Železarnice so se pogovorili zlasti o delovnih pogojih. V razpravi so načeli vrsto vprašanj, zlasti pa so poudarili, da so oprema in naprave zastarele, da je opreme premalo glede na povečanje proizvodnje in da je zaradi tega ob povečani proizvodnji delo še bolj naporno. Ob tem pa se začuda osebnih dohodkov nikoli ne povzpne niti do povprečja. Direktor železarnice je na seji razložil, da se bodo v bodoče delovni pogoji v tej delovni enoti nekoliko ublažili. Transport bo po predlogu nove organizacije postal samostojna delovna enota, strmeti pa morajo za tem, da bo vse, kar bo naročeno, tudi pravočasno prepeljano.

● ROGAŠKA SLATINA

Vodovodne težave

Kaže, da republiški sekretariat za urbanizem ne bo dal soglasja za obnovljeni vodovod v Rogoški Slatini. Potrebno bo zgraditi še eno zajetje v Gaberniku z zmogljivostjo 8 sekundnih litrov. Letos so namreč že zamenjali cevovod od Gabernika do Rogoške Slatine. Stališče sekretariata je takšno, ker pojmuje slatinski vodovod kot celoto, ki vključuje tudi Rogatec in Stražo v SRH.

Ceprav je tako stališče pravilno, pa bo zagotovo sprožilo precej neprijetnih vprašanj. Težko bo mimo dejstva, da so zemeljska dela za podaljšek vodovoda proti Rogatcu opravljena že do polovice in da ob jarkih — ki se bodo med zimo sesuli — ležijo pripravljene cevi. Bržkone ne bo zadovoljna še steklarna v Straži, ki je za podaljšanje voda že prispevala 350.000 dinarjev, dodatno pa še 100.000 za obnovo cevovoda Gabernik — Rogoška Slatina. Na občini Šmarje tudi menijo, da bo čez

DELO ZVEZNE SKUPŠČINE:

USTVARJANJE POGOJEV ZA URESNIČEVANJE ODGOVORNOSTI SAMOUPRAVLJAVCEV

Zvezna skupščina pripravlja dokument o odgovornosti nosilcev samoupravnih funkcij v delovni organizaciji — Samoupravni »model« podjetja Sava — Kranj: delitev samoupravnega dela in skupno delo samoupravnih organov ter vodilnega kadra v podjetju

V sredo je bila v Kranju uresničena zanimiva novost v naši zakonodajni praksi: dva odbora zvezne skupščine sta prišla v Kranj in tu, »na terenu«, skupaj s predstavniki podjetja Sava-Kranj ter s predstavniki Sveta ZSJ, republiških sindikatov ter kranjskega občinskega sindikalnega sveta razpravljala in odločala o vprašanju, ki je sedaj v središču njune pozornosti.

To sta bila dva odbora organizacijsko političnega zbora zvezne skupščine: odbor za uresničevanje pravic državljanov in odbor za samoupravljanje v delovnih organizacijah. Vprašanje pa, s katerim se sedaj ukvarjata in o katerem naj bi pozneje rekla svojo besedo zvezna skupščina, je vprašanje odgovornosti nosilcev samoupravnih funkcij v delovnih organizacijah.

Ta dva odbora, ki sta že pripravila osnutek zakona o odgovornosti nosilcev javnih funkcij, sta se sedaj torej lotila tudi zakonskega urejanja vprašanja odgovornosti samoupravljalcev. Člani delovnega kolektiva Sava-Kranj so prav gotovo lahko ponosni na to, da sta ta dva odbora prišla prav k njim, da iz njihove samoupravne prakse izluščita izkušnje, ki jima bodo pomagale pri nadaljnjem delu.

POTREBEN JE POLITIČEN BOJ ZA UVELJAVITEV ODGOVORNOSTI

Naša samoupravna praksa bo kmalu stara dvajset let. Mnogo smo se iz nje naučili, na mnoga vprašanja pa še vedno nismo pravilno odgovorili. Upravičeno

To seveda ni res, toda precejšnja razširjenost prakse, da »vsi odgovarjajo za vse«, je med drugim rodila tudi tako imenovane »managerske težnje«, ki poenostavljeno povedano stremijo za tem, da se odgovornost za poslovanje delovnih organizacij vzame iz rok samoupravljalcev in prenese na vodilne kadre. Samoupravna praksa Sava-Kranj (in nedvomno tudi praksa mnogih drugih podjetij) pa priča, da so trdna delovna disciplina, točno opredeljena osebna odgovornost in na tej podlagi dobri poslovni uspehi možni tudi takrat, kadar vaje držijo v rokah samoupravljalci — oziroma še več, da sta delovna disciplina in osebna odgovornost tem večji, čim bolj je razvito samoupravljanje. To dvoje pa nikjer niso dosegli brez organiziranih prizadevanj, brez političnega boja za uveljavitev resnične samoupravne delovne skupnosti, ki je lahko samo odgovorna delovna skupnost.

postavili tako, da so zagotovili skupno delo strokovnjakov in samoupravnih organov, obenem pa so samoupravljanje »specializirali« oziroma izvedli delitev samoupravnega dela. Znano je dejstvo, da veljavni predpisi poverjajo delavskemu svetu odločanje o več kot šestdesetih različnih vprašanjih gospodarjenja in poslovanja. Člani delavskih svetov bi morali biti pravi geniji, če bi hoteli res kvalificirano odločati o vseh teh vprašanjih — in ker takšni geniji pač niso, je tudi razumljivo, da pogosto niti ne vedo, o čem odločajo. V Savi-Kranju so zato izvedli delitev samoupravnega dela: o najvažnejših vprašanjih odloča najvišji organ samoupravljanja, o mnogih vprašanjih odločajo samostojno samoupravni organi delovnih enot, o raznih vprašanjih, o katerih delovne enote ne morejo samostojno odločati, ker zadevajo poslovanje celotnega podjetja, pa odločajo posebni, samostojni odbori in komisije, na katerih odločitev — če se z njimi ne strinjamo — se delovne enote lahko pritožijo na delavski svet. Upravni odbor s svoje strani pa si je zadržal pravico odločanja o neka-

terih komercialnih vprašanjih, o vprašanjih kvalitete proizvodnje in pa o vprašanjih tehnologije.

Tako vsak samoupravni organ odloča o tistem, kar najbolj pozna in hkrati tudi kontrolira izvrševanje teh odločitev, ki je seveda poverjena strokovnim službam oziroma posameznim strokovnjakom. Ljudje točno vedo, kdo o čem odloča, kdo izvršuje odločitev in kdo kontrolira izvrševanje teh odločitev. To daje odgovor, kaj je kolektivna in kaj je osebna odgovornost — in ker je to točno opredeljeno, si tudi nihče ne more privoščiti, da ne bi računal s svojo osebno odgovornostjo. Dejstvo, da v Savi-Kranju do sedaj ni bilo mnogo primerov kaznovanja posameznikov in skupin zaradi nespoštovanja odgovornosti, je samo dokaz, da sta v dobro uveljavljenem samoupravljanju tudi delovna disciplina in odgovornost na visoki ravni.

To bi bil tudi zaključek predstavnikov obeh omenjenih odborov zvezne skupščine, ko so slišali, kako so v Savi-Kranju uredili vprašanje odgovornosti nosilcev samoupravnih funkcij v tem podjetju. S priznanjem so sprejeli gradivo, ki jim ga je o tem vprašanju pripravilo to kranjsko podjetje in odločili, da bodo to gradivo dodali podobnemu, samo obširnejšemu gradivu, ki ga je o istem vprašanju izdelal beograjski Center za delavsko samoupravljanje. Z obojim bodo seznanili vse člane organizacijsko političnega zbora zvezne skupščine, skupna delovna skupina obeh odborov pa bo do sredine marca pripravila predlog dokumenta, ki naj bi ga zvezna skupščina sprejela o vprašanju odgovornosti nosilcev samoupravnih funkcij v delovnih organizacijah.

MILAN POGAČNIK

KOLEKTIVNA ODGOVORNOST JE LAHKO SAMO SEŠTEVEK OSEBNIH ODGOVORNOSTI

Delovni kolektiv Sava-Kranj, ki je prvi v Sloveniji izvolil svoj delavski svet, je vprašanju kolektivne in osebne odgovornosti posvetil izredno pozornost, še posebej v zadnjih šestih letih, ko je pri sprejemanju svojih statutov (njihov sedanji statut je drugi statut, ki so ga sprejeli pazil predvsem na to, da točno opredeli odgovornost vseh zaposlenih, ne glede na to, na katerem delovnem mestu delajo.

Pri tem so se delovni ljudje tega podjetja ves čas zavedali, da osebne odgovornosti, ki edina lahko zagotovi tudi kolektivno odgovornost, pač ne moremo doseči in zagotoviti samo s kaznimi, temveč predvsem z ustvarjanjem pogojev za njeno uveljavitev. Odtod tudi njihova dolgotrajna, sistematična prizadevanja za zagotovitev takšnih pogojev dela, takšne organizacije dela, takšnega samoupravljanja, v katerem bo vsak vedel, kaj je njegova dolžnost in za kaj odgovarja.

Delovni kolektiv Sava-Kranj je pravilno ocenil, da večina konfliktov v delovnih organizacijah nastaja zaradi tega, ker nista usklajeni liniji upravljanja in vodenja in zaradi tega, ker ni točno opredeljeno, za kaj kdo odgovarja. Zato so svoj »model« samoupravljanja tudi

smo ponosni na naš samoupravni sistem, ki vzbuja v vsem naprednem svetu toliko zanimanja, hkrati pa se zavedamo dejstva, da je vsak družbeni sistem vreden le toliko, kolikor daje možnosti za doseganje praktičnih rezultatov.

Praktičnih rezultatov našega samoupravnega sistema gotovo ne manjka: njihov najbolj zgovoren dokaz so prav gotovo statistični podatki o velikem napredku našega gospodarstva v zadnjih dveh desetletjih. Pravilo naše družbe pa je, da nič ni tako dobro, da se ne bi dalo še izboljšati — in to prav gotovo velja tudi za samoupravljanje.

Eno takšnih vprašanj — in to eno izmed ključnih vprašanj naše samoupravne prakse — je nedvomno vprašanje odgovornosti nosilcev samoupravnih funkcij v delovnih organizacijah. Kdaj lahko govorimo o skupni odgovornosti in kako daleč sega ta odgovornost, kdaj pa moramo govoriti o osebni odgovornosti, o odgovornosti posameznikov? Kaže, da se marsikje le preradi skrivajo za skupno odgovornostjo, bežijo pa pred osebno odgovornostjo, da se marsikje posamezniki uspešno izogibajo osebni odgovornosti za slabe delovne rezultate s pomočjo trditve, da smo v samoupravnem sistemu pač vsi odgovorni za vse, ali z drugimi besedami, da osebne odgovornosti zato ni.

● KOPER

Denarne pomoči članom sindikata ob novem letu

Obalni sindikalni svet Koper je po sklepu komisije za denarne pomoči zaprosil Komunalni zavod za zaposlovanje delavcev Koper, da mu posreduje 60 predlogov za dodelitev denarne pomoči tistim nezaposlenim delavcem obalnega področja, ki živijo v težkih materialnih prilikah; istočasno pa je zaprosil tudi 30 manjših delovnih organizacij, da predlagajo dodelitev denarne pomoči tistim delavcem, ki se vsled nizkih osebnih dohodkov nahajajo v težkem socialnem položaju, same delovne organizacije pa tudi nimajo denarnih sredstev, da bi lahko pomagale svojim delavcem.

O zbranih predlogih je komisija za denarne pomoči razpravljala ter sklenila, da dodeli denarno pomoč skupno 118 zaposlenim in nezaposlenim delavcem oziroma članom sindikata obalnega območja v skupnem znesku 44.050 dinarjev.

Denarno pomoč so člani sindikata prejeli že pred novim letom. K. C.

● KRANJ

Čestitke upokojujencem

V kranjski tovarni Iskra — elektromehanika so ob zaključku starega leta pripravili sprejem za vse upokojujence, ki so bili pred upokojitvijo zaposleni v tovarni. Ob srečanju so jih pogostili in jim zaželeli obilo uspeha v novem letu.

KONFEKCIJA

»KROJ«, Škofja Loka

PRIPOROČA POTROŠNIKOM SVOJE KVALITETNE IZDELKE

zimo v Rogoški Slatini vode preveč, v Rogatcu in straški steklarni pa je bo primanjlovalo.

Tako bo v Rogoški Slatini ostal vodovodni problem pereč še do pomladi, ko bodo lahko zgradili dodatno zajetje v Gaberniku in bo vode dovolj za vse. Bo za nastale težave kriva le letošnja zima?

● HRASTNIK

Novo združenje

V novoustanovljeno združenje steklarn SR Slovenije in SR Hrvatske se je včlanilo 7 podjetij za predelavo stekla iz Hrvatske in 5 podjetij iz Slovenije. Osnovni in poglavitni namen združenja bo organizirati širše medsebojno sodelovanje na tehnično, tehnološkem in proizvodnem področju. Podjetja bodo ubirala enotnejšo komercialno politiko, izmenjavala bodo izkušnje v zvezi s proizvodnimi procesi, izmenjavala bodo celo kadre, zlasti ustrezne strokovnjake in se skupaj prizadevala uveljaviti v mednarodni menjavi. Na ustanovni skupščini, ki je bila konec minulega leta v prostorih hrastniške steklarne, so izvolili upravni odbor in več komisij. Sedež združenja bo v Zagrebu. Prva naloga novoustanovljenega upravnega odbora bo izdelava statuta poslovnika in nekaterih pravilnikov, zlasti pa osnutka programa dela, ki ga bodo predložili v razpravo in potrditev vsem članicam združenja. m

● TRBOVLJE

Naloga zasavskih rudarjev — povečati storilnost za 10 %

Zasavski rudarji so si za letošnje leto zadali načrt, da bodo povečali produktivnost dela za okrog 10%. Ker bodo proizvodnjo v glavnem ohranili na doseženi ravni oziroma jo bodo le malenkostno povečali, je bil sklep o storilnosti dela nujen, posebej še, če želijo nadaljevati s postopnim prehodom na 42 urni delovni teden. S tem v zvezi je predvideno, da bodo letos opravili že 5% manj delavnikov kot lani. Produktivnost pa se bo povečala s koncentracijo delovišč ter z boljšo organizacijo dela. Pri investicijskih vlaganjih bodo imela prednost predvsem tista, ki bodo zagotovila predvideno povečanje storilnosti. Več sredstev pa bodo namenili tudi za raziskave. vš

● DRAVOGRAD

Program izobraževanja

Na gradbenem podjetju so sestavili program izobraževanja za letošnje leto. Na specializirane tečaje v Ljubljano bodo poslali tri delavce za priučitev železokrivstva ter dva strojnika za priučitev upravljanja z Gradisovimi in Atmosovimi dvigali. Že februarja bodo v okviru podjetja organizirali posebne tečaje za pridobitev naziva PKV delavec betoner, zidar in tesar. Podelili bodo tudi štipendijo za izredni študij na gradbeni delovodski šoli. Za člane delovne skupnosti so pripravili še nekatere druge oblike izobraževanja. I. P.

● TOLMIN

Nov vrtec

V Tolminu bodo zgradili otroški vrtec, ki bo lahko sprejel 120 predšolskih otrok, imel pa bo tudi učilnico za malo šolo, ki že deluje in jo bo potrebno v prihodnje še bolj razviti. Predračunski stroški gradnje znašajo milijon štiristo tisoč dinarjev. Polovico tega zneska bo zagotovil sklad za gradnjo vrtca iz svojih sredstev in s samoprispevkom občanov, za katerega so se odločili na referendumu. Najeli pa bodo tudi posojilo, o čemer je občinska skupščina že sklepala. jš

Zaposlenost v Sloveniji

INFORMACIJA O ZAPOSLOVANJU NA GORENJSKEM...

VEDNO MANJ brezposelnih delavcev

Po podatkih kranjskega Komunalnega zavoda za zaposlovanje je zaposlenost na območju Gorenjske v zadnjem obdobju spet nekoliko upadla. Znižanje zaposlenosti gre predvsem na račun prenehanja del v gozdarstvu, kmetijstvu in komunalni. Rok, za katerega so bili sprejeti na delo, je potekel tudi še ostalim, sezonsko zaposlenim delavcem v trgovini in gostinstvu.

Sicer pa se je nezaposlenost na Gorenjskem v zadnjem obdobju, zlasti v novembru in decembru, znižala. Največje znižanje nezaposlenosti so zabeležili v Kranju, Trzinu in na Jesenicah. Trenutno imajo na Gorenjskem nad 1100 brezposelnih delavcev. Da se je nezaposlenost na Gorenjskem ob koncu lanskega leta res občutno zmanjšala v primerjavi z enakim obdobjem predlanskega leta, zgovorno pričajo tudi številke, saj je znašal indeks za ta čas 73,3%, za kranjsko občino pa le 61,8 odstotka.

V strukturi nezaposlenih se je predvsem znižalo število mladih in mladoletnih delavcev ter povečalo število tistih brezposelnih delavcev, ki so stari več kot 25 let. Znižanje staveža mladoletnih brezposelnih delavcev na Gorenjskem je predvsem posledica njihovega številnejšega sprejema na delo v industrijske delovne organizacije, kot je kranjska Iskra in podobne. Vzporedno s tem se je nekoliko spremenila tudi kvalifikacijska struktura brezposelnih delavcev v smislu zmanjšanja nepričitenih in priučitenih delavcev ter povečanja števila brezposelnih delavcev s poklicno šolo.

Poklicna struktura brezposelnih delavcev z visoko, višjo in srednjo izobrazbo opozarja na pojav viška delavcev med nekaterimi poklici, kot so živilski tehnologi, medicinske sestre višje in srednje stopnje, tekstilni tehniki, ekonomski tehniki, zobotehniki in podobno. Več nezaposlenih je tudi maturantov z gimnazij, ki sicer nimajo osnovnega poklica, vendar dovolj široko splošno izobrazbo, da bi se lahko zaposlili na marsikatero delovno mesto. Med brezposelnimi delavci s poklicno šolo prevladujejo kadri iz trgovske in gostinske stroke ter uslužnostnih poklicev, kot so frizerji, šivilje in podobno.

Toda do večjega sproščanja viškov delavcev na območju Gorenjske za zdaj ne prihaja, čeprav je, kot že rečeno, z delom v zadnjih dveh mesecih prenehalo večje število delav-

cev v gozdarskih in komunalnih delovnih organizacijah. Vsi omenjeni delavci pa se niso znašli na seznamu brezposelnih delavcev kranjskega Komunalnega zavoda za zaposlovanje, marveč se jih je večina zaposlila v tujini, kjer je povpraševanje po naših delavcih še zmeraj ogromno. Samo v no-

vembru lani je odšlo z Gorenjske na delo v tujino 162 delavcev, od tega 106 delavcev v Zahodno Nemčijo, 14 v Avstrijo in v ostale dežele le po nekaj delavcev.

Kot smo lahko razbrali iz podatkov kranjskega Komunalnega zavoda za zaposlovanje, so vsi delavci, ki so v prejšnjih

letih ob tem času prenehali z delom v komunalni in gozdarstvu, vedno bremenili sredstva Komunalnega zavoda za zaposlovanje za gmotno preskrbo, kar je letos z njihovim odhodom v tujino odpadlo.

Tako imajo zdaj v okviru kranjskega Komunalnega zavoda za zaposlovanje le 62 upravičencev do denarnega nadomestila ali 5,5 odstotka vseh brezposelnih delavcev. Nekaj višji odstotek delavcev, ki so upravičeni do denarnega nadomestila v času njihove brezposelnosti je le na območju radovljanske občine, kjer je v evidenci največ gostinskih kadrov, pri katerih pa niso zabeležili masovnejšega odhoda na delo v tujino.

... IN NA LJUBLJANSKEM OBMOČJU

600 STROKOVNJAKOV BREZ DELA

V zadnjih mesecih lani je bilo na ljubljanskem Komunalnem zavodu za zaposlovanje prijavljenih nad 4600 brezposelnih delavcev. Od tega je bilo brezposelnih več kot 3000 žensk in blizu 1800 iskalcev prve zaposlitve. To pomeni, da sta bili od treh brezposelnih delavcev dve ženski, oziroma, da več kot vsak tretji brezposelni delavec išče prvo zaposlitev, predvsem so med njimi mladi ljudje. Torej, če primerjamo brezposelnost na območju ljubljanskega Komunalnega zavoda za zaposlovanje, ki zajema vse ljubljanske občine, potem še Grosuplje, Litijo, Kamnik, Vrhniko,

Cerknico, Idrijo, Logatec, Domžale, Kočevje, Hratnik, Trbovlje in Zagorje, z brezposelnostjo na območju Gorenjske, potem nam je takoj jasno, da je problem brezposelnosti na ljubljanskem območju mnogo večji.

Zelo nerazveseljivi podatki o brezposelnih delavcih z ljubljansko območje so predvsem tisti, ki pričajo, da je še zmeraj veliko brezposelnih delavcev, ki so končali srednjo, višjo ali visoko šolo. S srednjo šolo je bilo ob koncu lani več kot 420 brezposelnih delavcev, z višjo več kot 80 in z visoko, se pravi s fakultetno izobrazbo, več kot 94 brezposelnih delav-

cev. Med temi kadri je največ takšnih, ki iščejo šole prvo zaposlitev. Samo srednješolcev je blizu 250. Vsi omenjeni podatki torej znova opozarjajo, da se podjetja, zlasti v izvenljubljskih občinah, še zmeraj otepajo strokovnjakov, medtem ko tega za podjetja v Ljubljani ne moremo več trditi, saj povsod, kjer se le da, zaposlujejo tudi mlade ljudi, ki so pravkar končali šolanje. Zlasti v nekaterih podjetjih so zaposlovanje mladih strokovnjakov lepo uredili s pravilniki o pripravnikih, ki v mnogih primerih zagotavljajo, če se mladi strokovnjaki kot pripravniki uveljavijo, tudi stalno zaposlitev. M. Z.

LITIJSKEMU GOSPODARSTVU ŠE VEDNO MANJKA STROKOVNJAKOV

KAKO ZASTAVITI učinkovito akcijo

Za uvod samo nekaj podatkov: v Litiji je še vedno 180 zaposlenih brez vsake šolske izobrazbe, 1428 pa jih osnovne šole ni končalo. Skoraj polovica vseh zaposlenih je brez najosnovnejše izobrazbe oz. znanja. Delovne organizacije pa potrebujejo najmanj 151 strokovnjakov z višjo, visoko in srednjo strokovno izobrazbo ter 717 visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev.

Litijske delovne organizacije zaposlujejo še vedno premalo strokovnjakov, pa čeprav si že nekaj časa delavska univerza prizadeva, da bi s svojo javnostjo omogočila usposabljanje občanov na vseh področjih. V okviru Delavske univerze Litija se je strokovno izobraževanje dejansko močno razmahnilo. Od leta 1961 naprej je šlo skozi razne oblike strokovnega izobraževanja (administrativna šola, kovinarska poklicna šola, poklicna kmetijska šola, krznarsko-usnjarska šola, ekonomska srednja šola, tehnična srednja šola, višja šola za organizacijo dela, pedagoška akademija, ekonomska fakulteta in razni strokovni tečaji) 743 občanov, kar 85 odstotkov vseh slušateljev pa je končalo šolanje uspešno. Torej je delavska univerza omogočila znatnemu številu občanov, da se strokovno izpopolnijo oz. pridobijo potrebno izobrazbo. Pozabili pa niso tudi na druge oblike splošnega izobraževanja, posebej še na organizacijo osnovnih šol, saj je le-ta temeljni pogoj za nadaljnje strokovno izpopolnjevanje v poklicu.

Ko je delavska univerza Litija po posvetovanjih s predstavniki občinske skupščine in delovnih organizacij pripravila program izobraževanja za novo sezono, je zlasti želela izboljšovati tak program, ki bi omogo-

čil občanom usposabljanje oziroma izobraževanje na vseh področjih. Temeljna osnova pa je bilo konkretno stanje kadrov oziroma strokovne usposobljenosti zaposlenih v posameznih delovnih organizacijah.

Organizacija osnovne šole je še vedno nujna. V Litiji je še vedno 180 zaposlenih brez osnovne šole, 1428 pa jih osnovne šole ni dokončalo. Skupaj je v Litiji še vedno 1.608, oziroma 53,6 odstotka vseh zaposlenih takih, ki nima končane osnovne šole. V Litiji so v tem oziru precej pred republikom povprečjem (53,7). Ta problem bi bilo treba v prihodnje reševati hitreje in bolj odločno, in to v sodelovanju z delovnimi organizacijami, občinsko skupščino in temeljno izobraževalno skupnostjo.

Gre predvsem za to, kako zagotoviti v Litiji nad 1.600 zaposlenim osnovne pogoje, ki jih zahteva naša družba za vstop v delovno razmerje.

Ze ob podatku, da več kot polovico zaposlenih ni dokončalo niti osnovne šole, je mogoče dojeti, da tudi sicer kvalifikacijska struktura zaposlenih ni zadovoljiva, deloma tudi zaradi vse večjih potreb gospodarstva po strokovnih kadrih. Po zadnjih podatkih bi v Litiji rabili najmanj 31 strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo, 82 z višjo

šolo in 38 s srednjo šolo, medtem ko zaposlujejo preveč 128 oseb, ki imajo samo nižjo izobrazbo. Zraven tega bi rabili v Litiji še 30 visokokvalificiranih in kar 687 kvalificiranih delavcev, zdaj pa zaposlujejo preveč 770 delavcev, ki so brez kvalifikacij ali so le polkvalificirani.

Litijske delovne organizacije bodo morale tudi v prihodnje omogočiti delu zaposlenih, da si skozi razne oblike dejavnosti delavske univerze pridobijo oziroma dopolnijo ustrezno znanje,

da se izboljša kvalifikacijska struktura zaposlenih. Vso pozornost pa bodo morali — kar je povsem razumljivo — nameniti tudi vzgoji mladih strokovnjakov.

V Litiji so zdaj predlagali, naj bi občinska skupščina podrobneje razpravljala o kvalifikacijski strukturi zaposlenih v delovnih organizacijah in sprejela priporočila za izboljšanje stanja. O tem pa naj bi spregovorili tudi na sejah samoupravnih organov v litijskih delovnih organizacijah. Potem bi izoblikovali konkretne skupne naloge, ki čakajo vse dejavnike na področju Litije, da se čim hitreje izboljša kvalifikacijska struktura zaposlenih v tej savski občini in omogoči še boljše gospodarjenje in sigurnejši razvoj delovnih organizacij v prihodnje. (vš)

OD TUDI IN TAM

● CELJE

V EMO, kjer imajo sedaj v vseh svojih obratih zaposlenih že 3900 delavcev, tudi v letošnjem letu ne bodo ostali na deželni ravni. Pokazala se je namreč potreba o zaposlitvi novih delavcev, mimo tistih, ki pridejo na izpraznjena delovna mesta upokojenih. Lani je na primer odšlo iz podjetja 86 delavcev v pokoj, na njihova mesta pa so zaposlili v glavnem zelo mlade ljudi bodisi iz šol bodisi, da so jih priučevali na delovnem mestu. Razveseljivo je, da se izobrazbena in starostna struktura bistveno spreminjata.

● VELENJE

Letošnje leto bo prineslo nove možnosti zaposlitve mladih ljudi tudi v tovarni gospodinjstve Gorenje. Ob proizvodni liniji hladilnikov ter ob strojih in napravah za proizvodnjo pralnih strojev in štedilnikov bo tovarna letos zaposlila še kakih 300 ljudi. Računajo, da bodo ob koncu letošnjega leta imeli zaposlenih že okrog 1700 delavcev, proizvodna realizacija pa bo dosegla 500 milijonov dinarjev.

● JESENICE

Na eni od sej občinske skupščine Jesenice so obravnavali tudi pereča stanovanjska vprašanja borcev. Pospešeno so začeli reševati stanovanjska vprašanja borcev šele pred osmimi leti na priporočilo republikanskih organov. Doslej so v teh letih rešili 500 stanovanjskih zadev borcev. Od tega so delovne organizacije, predvsem železarna, dodelile, zamenjale ali kako drugače pomagale rešiti 400 stanovanjskih primerov borcev, 100 primerov upokojenih oziroma nezaposlenih udeležencev NOB pa je rešila občinska skupščina. Še vedno pa je po podatkih občinske organizacije ZB v občini okrog 30 borcev, ki nimajo ustreznih stanovanj. Od teh jih je 11 zaposlenih v raznih delovnih organizacijah v občini, v 19 primerih pa so upokojenci oziroma vdove padlih borcev. Razen tega je v železarni še 32 delavcev - borcev, ki prosijo bodisi za večja stanovanja ali pa stanujejo pri zasebnikih, ki so jim stanovanjsko razmerje sodno odpovedali. Ker na Jesenicah gradijo veliko stanovanj, pričakujejo, da bo že letos rešenih največ prošenj, za vse borce pa verjetno do konca 1970. leta. Stanovanjska vprašanja bodo reševali s pomočjo vseh družbenih činiteljev pa tudi s prispevki samih borcev, ki bodo dobili ustrezna posojila.

● KAMNIK

Tovarna bombažnih in svilenih izdelkov Svilanit iz Kamnika ima za letos velike načrte. Lani so namenili za investicije za novo strojno opremo 280 milijonov starih din, letos pa predvidevajo, da jih bodo dali kar 430 milijonov. S tem bo Svilanit postal ena izmed najmodernejših tekstilnih tovarn v proizvodnji frotirja na Balkanu in se povzpel v sam evropski vrh. Kljub precejšnjim sredstvom za modernizacijo se osebni dohodki vsako leto večajo. Lani so znašali v povprečju že 106 tisoč 106.649 starih dinarjev.

● TRBOVLJE

Trboveljski investicijski biroji bodo sodelovali pri realizaciji izgradnje turističnih objektov na območju občine Trzin. V kratkem bo podpisana tudi že pogodba, s katero bodo urejeni medsebojni odnosi in način dela ter določena izvedba realizacije programa. Investicijski biroji Trbovlje bodo izdelali manjkajoče raziskave, opravili bodo nadalje manjkajoča snemanja ter pripravili manjkajočo dokumentacijo za izvedbo celotnega programa. Občinski skupščini Trzin pa bodo pomagali tudi pri iskanju investitorjev za izgradnjo posameznih objektov iz programa turističnega razvoja občine Trzin. (vš)

● LITJA

V Litiji že nekaj časa podarjajo potrebo, da bi v upravi občinske skupščine vodili sistematično evidenco o normativnih aktih delovnih organizacij. Kolikor bo do odboriki občinske skupščine Litija pri sprejemu proračuna za leto 1969 do delili upravi občinske skupščine tudi denar za odprtje novega delovnega mesta, bodo v Litiji takoj začeli z urejanjem evidence o normativnih aktih delovnih organizacij. (vš)

REDNA KNJIŽNA ZBIRKA PREŠERNOVE DRUŽBE ZA LETO 1969

V letu 1969 bo izdala Prešernova družba za svoje člane tele knjige:

1. PREŠERNOV KOLEDAR za leto 1970
 2. Mimi Malenšek: BALADA O STAREM MLINU, roman
 3. Kamen Kalčev: DVA V NOVM MESTU, povest
 4. Smiljan Rozman: LOV ZA UKRADENIMI MILJONI, mladinska povest
 5. Ing. Branko Božič: ZGODOVINA SLOVENSKEGA NARODA
 6. France Vrbinc: SLOVARČEK TUJK IN KRATIC
 7. Dr. Karl Šumenjak: DA BI OSTALI MLADI IN ZDRAVI
- Vseh sedem knjig bodo prejeli člani Prešernove družbe za članarino 30 din; v platno vezane (razen koledarja) pa bodo veljale 15 din več.

PREŠERNOVA DRUŽBA, Ljubljana, Pražakova 1, p. p. 41/I
VSI NAROČNIKI BODO SODELOVALI PRI VELIKEM NAGRADNEM ŽREBANJU!

AVTOSERVIS DOMŽALE:

ZANEMARILI SO POLITIČNO DELO

Ob koncu minulega leta so imeli sindikalni občni zbor v podjetju Avtoservis v Domžalah. Na občnem zboru so delavci ugotovili, da je njihov kolektiv v minulemu letu dobro gospodaril.

»Avtoservis« je podjetje, ki je tako rekoč zraslo iz nič. Še pred nekaj leti so mehaniki, ki sedaj delajo v zares lepih in sodobnih prostorih, popravljali avtomobile na kmečkem dvorišču. Strank se ni trlo, mehaniki pa se tudi niso mogli pohvaliti z visokimi osebnimi dohodki. Sedaj na mesec zaslužijo po približno 95 starih tisočakov, kar je precej iznad

občinskega povprečja v osebnih dohodkih, ob tem pa vestno odplačujejo posojila, ki so jih najeli za gradnjo delavnice.

Da delavcem ni vseeno, kako gospodarijo, ni bilo očitno na občnem zboru. Občutiti pa je bilo tudi, da delavci ne vedo prav, kaj bi s svojim sindikatom; čutili so le, da samo skrb za ožimico še ni dovolj! Vlogo in naloge sindikata jim je zato na občnem zboru pojasnil predsednik občinskega sindikalnega sveta ter jim pri njihovem nadaljnjem delu obljubil vso pomoč občinskega sindikalnega sveta. m. v.

KRAIGHERJEVE NAGRADE 1969

Ivan Atelšek

TOVARNA GOSPODINJSKE OPREME »GORENJE« VELENJE

Rodil se je 1928. leta na Prihovi pri Mozirju. V partizane je odšel l. 1944. Po osvoboditvi se je najprej izučil za ključavničarja. l. 1952 dokončal državno delovodsko šolo v Ljubljani, l. 1956 pa ekonomsko srednjo šolo v Celju. Po izučitvi je bil zaposlen pri LIP Nazarije, po končani delovodski šoli pa leto

gnil v Sošanju. Leta 1953 je postal direktor Kovinskega eksploatacijskega podjetja v vasi Gorenje v Sošanju, ki je pod njegovim vodstvom preraslo v Tovarno gospodinjske opreme »Gorenje«. Velenje. Nagradjenec je nosilec več odlikovanj, med drugim reda dela z zlatim vencem.

Generalnega direktorja IVANA ATELŠKA je za nagrado predlagalo podjetje Gorenje, občinska skupščina Velenje in šest poslovnih partnerjev podjetja, ki poudarjajo pomen poslovne politike podjetja »Gorenje« za razvoj kooperacije in s tem za njihovo razvojno perspektivo. Ivan Atelšek vodi gospodarsko organizacijo že dobrih 15 let, ob njegovem nastopu je imelo podjetje 11 zaposlenih in se je ukvarjalo s kovaškimi in ključavničarskimi storitvami. Danes »Gorenje« zaposluje že več kot 1500 delavcev, obseg prodaje presega 30 milijard S-din, pri čemer gre za izdelke, za katere je na domačem in še zlasti na tujih trgih izredno huda konkurenca. Gorenje je zlasti po reformi izredno hitro povečevalo proizvodnjo, produktivnost dela in finančne rezultate. Podjetje ima pripravljen zelo ambiciozen program nadaljnjega razvoja proizvodnje, kooperacije in prodaje, ima razvito službo raziskave trga, nenehno izboljšuje kadrovska strukturo ter uvaža sodobne metode organizacije in vodenja podjetja. S takimi rezultati in usmeritvijo je tovarna Gorenje postala ne samo zelo pomembna za svoje ožje območje, ampak je zavzela zelo pomembno mesto tudi v slovenskem in jugoslovanskem gospodarstvu. Velike zasluge za te vsestranske uspehe gredo po splošni sodbi predlagateljev in po oceni komisije generalnemu direktorju Ivanu Atelškiu.

Jože Lesar

INDUSTRIJA POHIŠTVA »BREST« CERKNICA

Rodil se je 1917. leta. Aktivno je sodeloval v NOB od oktobra 1941. leta. Po osvoboditvi je bil na različnih političnih in upravnih položajih, med drugim je od l. 1947 do 1950 na predsedstvu vlade LES vodil sektor za proizvodnjo in izvoz lesne industrije. V tem času je obiskoval večerno šolo in opravil izpit za višjega industrijskega

tehnika. Leta 1950 je bil imenovan za glavnega direktorja tedanjega LIP Cerknica, ki se je pod njegovim vodstvom razvil v sedanjo Tovarno pohištva »Brest«, Cerknica. Nagradjenec opravlja številne funkcije v strokovnih in družbenih organih in je nosilec več odlikovanj, med drugim reda bratstva in enotnosti s srebrnim vencem.

Glavnega direktorja JOŽETA LESARJA sta za nagrado predlagala svet za gozdarstvo in lesno predelovalno industrijo Gospodarske zbornice SRS ter skupina vodilnih delavcev podjetij. Jože Lesar vodi podjetje že dobrih 18 let, ob njegovem nastopu je bilo podjetje usmerjeno skoraj izključno v proizvodnjo žaganega lesa in je zaposlovalo 300 delavcev. Danes zaposluje »Brest« že kakih 1500 delavcev, dobre tri četrtine vrednosti prodaje pa predstavljajo končni izdelki. S preusmeritvijo razvojnega koncepta in z investiranjem v izdelke visoke stopnje predelave se je podjetje uspelo uveljaviti kot pomemben proizvajalec ne samo na jugoslovanskem, ampak tudi na tujem tržišču, zlasti v ZDA. »Brest« je danes največji jugoslovanski izvoznik pohištva. Posebej pomembno je dejstvo, da je »Brest« skoraj 80 % svojega izvoza usmeril na kupce, ki svojo proizvodnjo dopolnjujejo z »Brestovo«. Kljub tako obsežnemu izvozu podjetje dosega ugodne finančne rezultate, kar je toliko pomembnejše, ker je po reformi večina pohištvene industrije zašla v resne težave. Podjetje posveča veliko skrb izumiteljstvu in tehničnim izboljšavam, organizaciji poslovanja, kadrovski strukturi in sodobnemu oblikovanju izdelkov ter njihovi kvaliteti. Razvojni program podjetja — s poudarjeno nadaljnjo ekspanzijo izvoza — je jasno začrtan, za njegovo uresničenje pa je bilo podjetje deležno tudi kredita mednarodne banke za obnovo in razvoj. Celotni dosednji razvoj podjetja, še posebej pa njegova razvojna zasnova, sta po sodbi predlagateljev in po oceni komisije najtesneje povezana z osebnostjo glavnega direktorja Jožeta Lesarja.

Krizo smo sicer prebrodili, vendar prihodnost terja od nas obilo treznega premisleka

Novoletna izjava predsednika gospodarske zbornice SR Slovenije Leopolda Kreseta

Ko ob koncu leta ocenjuje rezultate slovenskega gospodarstva, moramo vsekakor priznati, da je splošna raven doseženih rezultatov zadovoljiva. Oživitveni ukrepi predvsem na področju kreditno-monetarne politike ter večja prizadevanja gospodarstva, ki so se odrazila v porastu produktivnosti dela, so prispevali k večji gospodarski aktivnosti ter skladno s tem tudi k večjim rezultatom na vseh področjih. Čeprav dokončni rezultati gospodarjenja v letošnjem letu še niso znani, pa optimistično pričakujemo, da se ne bodo poslabšali.

Lahko bi trdili, da smo reformsko krizo končno prebrodili in da se je gospodarstvo naše republike uspešno vključilo v reformske procese in tokove. O

tem me še posebej prepričujejo rezultati gospodarjenja v drugem polletju, ki so omogočili, da je industrijska proizvodnja v primerjavi s prejšnjim letom višja za približno 8 %, izvoz pa za kakih 6 %.

Ti dosežki se odražajo tudi na finančnih rezultatih, ki jih dosegajo gospodarske organizacije v letošnjem letu. V devetih mesecih letošnjega leta je družbeni proizvod porasel za 11 %, od tega sredstva družbene skupnosti za 13 %, sredstva delovnih skupnosti za 9 %, ter podjetniška akumulacija za 10 %. Ob vsem tem pa moramo vendarle poudariti, da družbene dajatve hitreje naraščajo kot družbeni proizvod, kar pomeni, da njihov delež v strukturi družbenega proizvoda narašča. Povečanje podjetniške akumulacije pa gre

v glavnem na račun amortizacije, ki zaznamuje 20 % porast, medtem ko je ostanek dohodka, to je sredstev za sklade gospodarskih organizacij, višji le za 3 %. To pomeni, da se možnosti gospodarstva za ekspanzijo kljub znatno povečani proizvodnji in večjemu družbenemu proizvodu niso bistveno povečale in da komaj zadoščajo za potrebe enostavne reprodukcije.

Razumljivo je ob tem vprašanje, kako je uspelo gospodarstvu vendarle doseči take rezultate. Zdi se mi, da je to predvsem rezultat izrednih naporov. Pri tem pa gre tudi za določeno tradicijo našega potenciala, poslovnih izkušenj, strokovnosti kadrov in sploh izredne želje in angažiranosti vseh gospodarskih subjektov, da se kar

najhitreje obnovi močno zastarela proizvodna baza, predvsem zaradi kar najbolj uspešnega prodora na tuja tržišča. Vendar pa moramo tudi poudariti, da je to leto potrdilo, da je imela odločitve, za katero se je zavzemalo gospodarstvo in gospodarska zbornica, namreč da je treba pustiti gospodarstvu več sredstev, svojo globoko ekonomsko upravičenost.

Kot uspešne rezultate v letošnjem letu velja omeniti tudi to, da so cene dokaj stabilne, da smo v drugem polletju proizvajali samo še za trg in ne za zalogo, da osebni dohodki ne rastejo nad rastjo družbenega proizvoda.

V novem letu nas nedvomno čakajo tudi odgovorne naloge. Morali se bomo zavzemati za take sistemske rešitve, ki bodo omogočale boljše gospodarske rezultate. Predvsem gre za vprašanje zunanjetrgovinskega sistema in deviznega režima, za problematiko carin in podobno. V podjetjih bo treba še naprej skrbeti za dobro, skrbno in pravočasno reagiranje na tržne razmere, ter se zlasti odločno in z združenimi silami odločati za prodor prek naših mej. Toda že ob tem velja omeniti, da je eno najpomembnejših vprašanj, ki jih bomo morali v prihodnje urediti, vprašanje stimulacije izvoza, ki doslej sploh ni zadovoljivo rešeno. Pomembno področje našega dela bo tudi spodbujanje integracij v smislu oblikovanja velikih podjetij z velikim kapitalom.

Ce ob koncu omenim še nekaj vprašanj, ob katerih bo slovensko gospodarstvo in zbornica zelo angažirana, je to v prvi vrsti program sektorskih razvojnih programov slovenskega gospodarstva, ki jih bo v prihodnjem letu treba dokončno izdelati in na podlagi tega opraviti izbor najperspektivnejših panog, ki bi jim morali dati glavni poudarek pri razvoju v prihodnjem obdobju.

Ob tem je še veliko drugih, povsem konkretnih vprašanj, ki jih tako dinamično gospodarstvo, kot je naše, vedno znova zastavlja, ali pa nam jih doslej ni uspelo v celoti rešiti.

Slej ko prej pa bodo tudi v novem letu za slovensko gospodarstvo značilni nekateri problemi, značilni tudi za dosedanje obdobje, to so problemi zastarelosti znatnega dela proizvajalnih sredstev, razdrobljenosti proizvajalnih kapacitet in kapitala do visokih obremenitev z anuitetami in družbenimi dajatvami ter zato sorazmerno nizke akumulativnosti, splošnega pomanjkanja lastnih in finančnih sredstev za razširjeno proizvodnjo in modernizacijo, neresenih vprašanj virov za financiranje nujnih infrastrukturnih objektov ipd. Torej velja za prihodnje načelo, da bo mogoče zadovoljive rezultate doseči le ob spreminjanju vseh teh razmerij in ne le s subjektivnim prizadevanjem. Vse to pa postavlja pred nas zahtevo po izredni treznosti pri presoji naših gospodarskih možnosti in pri naših bodočih odločitvah.

Zakonodajo prilagodimo potrebam gospodarstva!

Ljubljansko poslovno združenje za trgovino se zavzema za širše možnosti združevanja in sodelovanja

(Nadaljevanje s 1. strani) odnosov v našem gospodarstvu, ko je dobila trgovina v gospodarstvu pomembnejšo ekonomsko funkcijo.

Dobro organizirana in ekonomsko čvrsta trgovina je pomemben dejavnik v gospodarskih dogajanjih, ker vpliva na usklajanje gospodarskih gibanj in s tem v veliki meri na stabilizacijo celotnega gospodarstva. Njena funkcija se mora odražati v hitri realizaciji prodaje proizvodov, v redni preskrbi z blagom, v pospeševanju obsega in strukture proizvodnje ter v hitrem obračanju, za log blaga in kapitala. Zaradi tega ni le pasivni posrednik med proizvodno in potrošnja, ampak nasprotno, od nje je v veliki meri odvisen tok družbene reprodukcije. Pri teh nalogah pa ji je potrebno pomagati. Pomaga ji seveda lahko najbolj izdatno specializirana institucija, ki bo po samoupravni poti proučevala, reševala vse njene probleme ter s svojim družbenim delovanjem kot predstavnik trgovine vplivala nazven — na reševanje sistemskih vprašanj, ki naj zagotove ustrezne pogoje gospodarjenja — in navznotraj: na večanje produktivnosti, na poslovno, smotno investicijske naložbe, delitev dohodka in na kadrovske politike, skratka na vse tisto, kar lahko pripomore, da bosta vloga in mesto trgovine pozitivno vplivala tudi na razvoj celotnega gospodarstva. Zato je za celotno gospodarstvo in posebej za trgovino pomembno, da se problemi čim hitreje rešujejo in da se čim prej uveljavijo novi odnosi v gospodarstvu.

Mar niso vsi ti problemi, s katerimi se srečuje trgovina, naslovljeni na gospodarsko zbornico?

»Enotna gospodarska zbornica SRS ni mogla in ne more v vsej kompleksnosti in angažiranosti reševati vseh specifičnih problemov, zlasti pa ne povsem strokovnih, s katerimi se vsak dan srečuje trgovina. Prav tako ne more v takem obsegu nuditi vsem svojim številnim članom neposredne strokovne pomoči v organizacijskih, ekonomskih, finančnih, pravnih, kadrovskih in drugih vprašanjih, kakor so to opravljale nekdanje specializirane zbornice. Zbornica si sicer prizadeva, da bi se v čim večji meri ukvarjala s problematiko trgovine, vendar jo pri tem ovira velika zavzetost za reševanje splošnih gospodarskih vprašanj in težavnih problemov na drugih področjih gospodarstva ter drugi objektivni razlogi.«

S kakšnim opravičilom in namenom je bilo potem ustanovljeno vaše poslovno združenje. V čem čutite zakonsko utemeljenost za svoje delovanje?

»Trgovinske delovne organizacije so se poslužile temeljnega zakona o enotnih gospodarskih zbornicah in o poslovnem sodelovanju v gospodarstvu in ustanovile svoje poslovno združenje, da bi preko le-tega reše-

vale svoje notranje in zunanje probleme. Zakon pa predvideva bolj komercialno tehnično sodelovanje posameznih gospodarskih podjetij oziroma grupacij podjetij, ne pa družbeno ekonomsko sodelovanje, torej formiranje različnih oblik asociacij v gospodarstvu, kot so na primer strokovna združenja, strokovne zbornice in podobno. Zato menimo, da bi bilo potrebno

zakonodajo spremeniti tako, da bi v gospodarstvu lahko na samoupravnih principih nastajale interne asociacije, kot jih pač potrebujejo posamezne veje gospodarstva pri svojem razvoju in reševanju problematike.

V naše poslovno združenje se je v treh letih vključilo več kot 100 trgovinskih organizacij. To dokazuje, da so delovne organizacije spoznale, da trgovina le v skupnih prizadevanjih in po samoupravni poti lahko hitro razrešuje poslovne in gospodarske probleme. Prvotno se je združenje usmerilo na reševanje vprašanj notranje trgovine. V zadnjem času pa je razširilo svoje delo tudi na reševanje vprašanj zunanje trgovine. Z neposrednim sodelovanjem s trgovinskimi delovnimi organizacijami in s politično teritorialnimi skupnostmi na vseh ravneh ter z vsemi tistimi organi in institucijami, ki se posredno ali neposredno vključujejo v obravnavanje in reševanje družbeno-ekonomske problematike

trgovine, je združenje v tem obdobju s strokovno obdelavo in obravnavo ter s koordinirano akcijo prispevalo k pospešanemu reševanju številnih perečih problemov tako na področju oblikovanja pogojev gospodarjenja, večje in neposredne povezanosti med proizvodnjo in potrošnjo kakor tudi številnih drugih praktičnih problemov, s katerimi se srečujejo trgovske delovne organizacije.

Glavna slabost sedanjega zakona o enotnih gospodarskih zbornicah in o poslovnem sodelovanju v gospodarstvu je njegova zastarelost, neprilagodljivost sedanjim gospodarskim gibanjem in potrebam gospodarskih organizacij po različnih oblikah združevanja. Zato se zavzemamo za tak zakon, ki bo omogočil gospodarskim organizacijam ustanavljanje specializiranih institucij za posamezna območja ali v okviru republike. Združenja bi naj bila samoupravne družbene organizacije s prostovoljnim članstvom in z vsemi pristojnostmi in nalogami, ki bodo zagotavljale vsestransko strokovno pomoč in dobre samoupravne odnose članov združenja.

Vaš predlog ste že poslali pristojnim institucijam, ki lahko neposredno in posredno vplivajo na rešitev problema. Kakšen je prvi odmev na vaš predlog?

»Republiška konferenca SZDL nam je odgovorila, da podpira naša prizadevanja. Predlog sta že obravnavala dva skupščinska odbora, predvidene pa so tudi razprave v drugih organih in institucijah. Začetki so spodbudni, videti je, da se bo klobčič odvil v prid interesom gospodarstva.« I. V.

TEKSON ZA POMLAD EDINSTVEN USPEH V TEKSTILU

TEKSON — umetno usnje je nov proizvod TEKSTINE iz Ajdovščine, ki je po svoji edinstveni kvaliteti in vsestranski uporabnosti preselil vasa pričakovanja. V tem proizvodu Tekstine so združene vse dobre lastnosti pravega usnja in tekstila:

- je mehko
- zračno
- lahko
- za vodo nepropustno
- se kroji, šiva, lika, pere in kemično čisti enako kot tkanine
- ni občutljiv na bencin in olje
- mehak ostane tudi na mrazu do -40° C
- zdrži temperaturo do +160° C

● ČUDOVIT ● ELEGANTEN ● ŠPORTEN

v klasičnih in modnih barvah, v izredno pisanem koloritu z mnogimi odtentni. TEKSON je vsestransko uporaben: — v konfekciji oblačil, klobukov, čepic in dežnikov — v industriji obutve, kovčkov in torbic

Po svoji nežni mehokbi je tekson iz Tekstine nenadkriljiv doma in v tujini. Oglejte si kostime, plašče, torbice in klobuke iz teksona! Prepričajte se sami!

TEKSON ZA ZIMO

PAZITE NA ZAŠČITNI ZNAK

tekstina

TEKSTILNA INDUSTRIJA AJDOVŠČINA

Za enotno organizirano distribucijo

Na vprašanje DE odgovarja dipl. inž. Milan Križnar, direktor distribucijskega podjetja ELEKTRO Kranj

Nobena skrivnost ni, da elektrogospodarstvo vsepovsod po svetu uživa delno monopolni značaj, čeprav v zameno in praviloma odjemalcem zagotavlja nemoteno preskrbo z električno energijo. Kroničnih težav pri oskrbovanju z elektriko, resnici na ljubo povedano, v naših razmerah ni krivo samo elektrogospodarstvo, marveč gre doberšen del odgovornosti tudi na rovaš slabo premišljenih sistemskih in drugih rešitev, s katerimi smo v preteklosti razbili nekdanji enoten sistem gospodarstva in ga kljub številnim organizacijskim in drugim posegom »od zunaj« vse do danes tudi še nismo uspeli organizirati tako.

V sedanjem času so zaradi tega spet oživele razprave o integraciji elektrogospodarstva v funkcionalno celoto. Skupščina SR Slovenije je pred časom sprejela tudi priporočilo, ki naj bi pospešilo združitev proizvodnih in prenosnih podjetij. O poteku teh integracijskih gibanj bomo spregovorili v naših nadaljnjih razmišljanjih o združevanju v elektrogospodarstvu. Tema današnjega in še naslednjih nekaj prispevkov pa bo združevanje podjetij za distribucijo električne energije.

ZA KAJ SPLOH GRE?

Zakaj začnemo »pri koncu«, torej pri tisti dejavnosti elektrogospodarstva, ki je neposredno povezana s končnim potrošnikom? Zato, ker je bila distribucija električne energije vselej nekaj pastorek v elektrogospodarstvu; prav to pa bi se utegnilo v najkrajšem času maščevati. Jedro problema je mogoče strniti v naslednje: po prognozi energetske bilance do leta 1980 se bo poraba električne energije povečala za dva in polkrat v primerjavi s sedanjim. Že zdaj pa vsak povečan odjem energije povzroča težko premagljive težave, saj so spojne vezi med proizvodnjo in končnim potrošnikom prešibke in tudi nezanesljive. Zaradi tega elektrodistribucijska podjetja predvidevajo, da bodo morala v naslednjih letih vložiti v modernizacijo vsaj 80 milijard S-din, če naj bi bila kos naraščajočim potrebam elektrogospodarstva in drugih porabnikov električne energije.

Pri vsem tem nastaja tudi vprašanje, kako ta sredstva naložiti, da bi bil učinek dejansko zadovoljiv. Če bi na primer vsako izmed petih sedanjih distribucijskih podjetij v republiki načrtovalo tak razvoj, ki naj bi zadovoljeval zgolj potrebe njihovih odjemalcev, bi bile investicije razdrobljene in pretirano drage; verjetno pa bi se še zaostriše že zdaj velike razlike v pogojih gospodarjenja. V enotno organizirani distribuciji pa bi sredstva bržčas lahko smotrneje naložili in bi bili zato tudi učinki boljši. Prav zaradi tega so se distribucijska podjetja v naši republiki v okviru poslovnega združenja DES dogovorila, naj bi ekipe strokovnjakov pripravile program tehnično in ekonomsko najprimernejše oblike integracije v enotno podjetje.

V zvezi s tem smo direktorja distribucijskega podjetja ELEKTRO Kranj, inž. Milana Križnarja, ki je član ene izmed teh komisij, zaprosili za kratek razgovor.

»ZACETI PRI TEM, KAR NAS ZDRUŽUJE!«

»Kolikor lahko razumemo dosežani razprave, želite v

okviru enotnega podjetja za distribucijo električne energije na splošno vplivati na zanesljivejšo oskrbo z električno energijo, znotraj podjetja in njegovih enot pa čimbolj izenačiti pogoje gospodarjenja?«

»Kot član komisije lahko povem, da smo pri sestavljanju elaborata težili k temu, da bi poiskali in dokazali vse tiste prednosti, ki izvirajo iz skupno načrtovanih in izvajanjih projektov, s čimer razen vsega drugega dosežemo tudi tisto, kar navajate v vprašanju. Pri vsem tem torej ni bistveno, koliko organizacijskih enot bi bilo v okviru enotnega podjetja, marveč gre za to, kaj lahko dosežemo s skupnimi močmi. Razumljivo je, da bodo bodoče organizacijske enote postavljale različne zahteve, kakor jih postavljajo tudi enote, ki delujejo v okvirih sedanjih petih podjetij. Toda če te stvari lahko zaradi skupnih interesov razrešujemo v okvirih posameznih podjetij, katerih gospodarska moč se med seboj precej razlikuje, ne vidim vzroka za bojazen, da tega ne bi zmogli v okviru večje organizacije, ki bo imela na voljo tudi večja sredstva. Občutek namreč imam, da ponekod nasprotujejo integraciji predvsem zaradi tega, ker v njej vidijo organizem, ki bi omogočal prelivanje sredstev. Če bi šlo samo za to in če bi na ta način hoteli izenačiti pogoje gospodarjenja, integracija ni potrebna, saj želene učinke

lahko dosežemo tudi z medsebojnimi dogovori, ki bi temeljili na solidarnostni osnovi.

Če se torej zavzemam za integracijo elektrodistribucijskih podjetij, upoštevam vse tiste njene prednosti, ki nam jih lahko prinese načrtno delovanje znotraj celotnega slovenskega gospodarskega prostora. S tem mislim na skupen nakup opreme, ki bi bila zaradi večjih naročil cenejša; na tipizacijo gradenj in naprav, kar bi tudi pomenilo tako začetne stroške kakor tudi stroške vzdrževanja; na ustanavljanje skupnih specialnih služb in na podobne zadeve. Vsakdo bo razumel, da bi po tej poti ob enakih sredstvih dosegli več, kot če bi si za iste cilje več ali manj neusklajeno prizadevalo vsako podjetje v mejah lastnih možnosti.«

OČITNE PREDNOSTI. AMPAK...

»Na posvetih, ki so se zvrstili v minulem letu, je bila večkrat izrečena misel, da predlagana integracija pravzaprav predstavlja samo nadaljevanje že začete procesa, saj so podjetja za distribucijo električne energije zaradi skupnih potreb že pred časom ustanovila lastno poslovno združenje in sodelovala pri nakupu elektronskega računalnika za skupne potrebe elektrogospodarstva. Ali so zdaj priprave že toliko dozorele, da bi lahko razpisali referendum o združitvi distribucijskih podjetij v funkcionalno celoto, in

kakšen izid referenduma pričakujete, če bi ga na primer razpisali že danes?«

»Res je, da to, kar pripravljamo zdaj, predstavlja korak naprej v združevanju elektrogospodarstva, konkretnije v združevanju distribucije kot ene izmed dejavnosti znotraj elektrogospodarstva. Če smo se zanj načelno že odločili, je bilo tako tudi zaradi tega, ker vendarle čujemo bojazen, da bo distribucija električne energije spet zapostavljena na račun gradnje sicer potrebnih proizvodnih naprav. Torej se moramo naprej sami notranje organizirati. Samo koristilo nam bo, če bi se to zgodilo čimprej. V tem smislu so zlasti kolektivni elektrodistribucijskih podjetij Nove Gorice, Ljubljane in Kranja v načelu pozdravili predlagano pot in rešitve, ki so jih pripravile strokovne komisije, sestavljene iz strokovnjakov vseh podjetij. Kar pa zadeva realizacijo teh načelnih dogovorov, stvari še niso povsem razčiščene. Samoupravni organi vseh petih distribucijskih podjetij bodo o integraciji razpravljali še v tem mesecu. Kakšna bo odločitev na referendumih, če bodo sploh sprejeti sklepi, da jih razpišemo, pa ne bi rad ugal. Vem le to, da pravega rezultata najbrž ne bo vse dotlej, dokler vsi ne bomo prepričani, da je integracija koristna in da bomo vsi vedeli, ZAKAJ je koristna! Korist pa je vsaj zame v tem, da bi si ustvarili možnost racionalnejšega gospodarjenja in povečane akumulacije. Z njo pa bi lahko samo pospešili modernizacijo in avtomatizacijo naprav, začeli bi sistematično graditi rezervno napajalno omrežje itd. Z vsem tem bi ustregli gospodarstvu in drugim uporabnikom, ki svojo kritiko vselej najprej naslovijo na distribucijska podjetja, čeprav le-ta niso in ne morejo biti edini krivci izpadov električne energije in podobnih nevednosti. S te strani gledano bi integracija torej večstransko koristila tudi distribucijskim podjetjem.«

M. GOVEKAR

DOGOVOR je postal obveznost

(Nadaljevanje s 1. strani)
tržno gospodarstvo in da moramo k izvajanju programa pritegniti vse materialne, fizične in intelektualne sile, ki jih imamo, se pravi, da smo dolžni za uresničitev te naloge priteg-

nuti vse delovne organizacije, občine in znanstvene institucije. Dogovorili smo se tudi, naj celotno programiranje izhaja iz interesov delavskega razreda in občanov, cilj naših prizadevanj pa je bogatejši posameznik in družba tako v duhovnem kot v materialnem pogledu.

In drugi dogovori na kongresu?

Na IV. kongresu ZKS je obveljalo stališče, da bi morali gospodarski in družbeni napredek Slovenije pospeševati predvsem na tistih področjih, kjer so vidne prednosti razvoja. Program razvoja naj bi bil eden izmed temeljev akcijske enotnosti komunistov in delovnih ljudi Slovenije, hkrati pa organska sinteza skupnih naporov slovenskega naroda, ki ne izključuje nikogar pri njegovem nastajanju in izvajanju.

Na kongresu smo se razen tega dogovorili, da bomo razlike v razvitosti posameznih območij Slovenije premeňovali tako, da bomo gradili objekte infrastrukture, posebne komunikacije ter zagotovili tak družbeni standard, ki bo pomenil uresničevanje ustavnih načel. Gospodarski razvoj bomo usmerili tako, da bo pospešil mobiliziranje lastnih sil in vseh možnosti razvoja posameznih območij, in to predvsem s krepitvijo najrazličnejših oblik poslovnega sodelovanja delovnih organizacij in družbeno-političnih skupnosti. Ob tem se bodo komunisti bojevali zoper vse oblike avtarkičnih teženj, saj menijo, da se mora Slovenija v prihodnje še bolj uveljaviti kot odprta družbeno-politična skupnost v mednarodnem gospodarskem, političnem in kulturnem prostoru. Tak razvoj našega gospodarstva in družbe je eden izmed pogojev za njeno

hitrejšo napredovanje na vseh področjih. Zlasti komunisti v delovnih organizacijah, v državni upravi, zbornicah, skupščinah in drugod so se po sklepu kongresa dolžni zavzemati za oblikovanje stabilnih pogojev v zunanjetrgovinski menjavi in pri hitrejšem premeňovanju ovir, ki jih predstavljajo sedanje oblike organiziranja našega ekonomskega življenja.

Pri oblikovanju programa razvoja Slovenije si bomo prizadevali doseči čimvečje možnosti za zaposlitev prebivalstva, vendar ne z ekstenzivnim gospodarjenjem, na račun konkurenčne sposobnosti slovenskega gospodarstva, ampak z razvijanjem tistih panog oziroma področij dejavnosti, ki zagotavljajo največ možnosti za nova, ekonomska in družbeno utemeljena delovna mesta. Prizadevali si bomo zagotoviti možnosti za delo doma za čim več ljudi, še posebno za strokovnjake, razen tega pa storili vse za bolj smotrno organizirano zaposlovanje v tujini, za zagotovitev socialnega in pravnega varstva naših delavcev. Komunisti si bodo torej prizadevali doseči, da bodo ustrezni družbeni organi navezovali z našimi delavci na tujem čimbolj vsestranske stike, po njihovi vrnitvi v domovino pa poskrbeli za njihovo ponovno vključitev v delo, s čimer je mogoče najuspešneje izkoristiti njihove pridobljene delovne izkušnje in spoznanja.

Šesti kongres ZKS je torej zelo jasno nakazal samoupravno smer razvoja naše republike v prihodnje, s tem pa je tudi opredelil glavna načela za konkretno in ustvarjalno družbeno-politično aktivnost komunistov in delovnih ljudi pri oblikovanju bogatejše vsebine našega jutrišnjega dne.

VINKO BLATNIK

KRAIGHERJEVE NAGRADE 1969

DIPL. INŽ.

Stojan Perharc

TOVARNA AVTOMOBILOV IN MOTORJEV »TAM« MARIBOR

Rodil se je 1910. leta v Metliki. Leta 1934 je diplomiral za strojne inženirja na tehnični visoki šoli v Zagrebu. Do odhoda v partizane je bil zaposlen kot obrtni inženir v Tovarni kos v Trzinu. Po osvoboditvi je opravljal številne odgovorne dolžnosti v republiški upravi, med drugim kot glavni direktor kovinske industrije LRS in kot glavni direktor direktije za strojogradnjo LRS. Za generalnega direktorja Tovarne avtomobilov in motorjev Maribor je bil imenovan leta 1953. Nagradjenec opravlja tudi številne pomembne funkcije v strokovnih in družbenih organih v republiki, v federaciji in v mednarodnem merilu. Med drugim je podpredsednik stalnega mednarodnega urada proizvajalcev avtomobilov s sedežem v Parizu.

Generalnega direktorja STOJANA PERHARCA so za nagrado predlagali upravni odbor podjetja TAM, Skupščina občine Maribor in podjetje PIK Maribor. Stojan Perharc vodi podjetje že dobrih 15 let. Ob njegovem nastopu je podjetje proizvajalo le manjše število avtomobilov po zastareli licenci. Danes proizvaja podjetje več kot 5000 vozil letno, zaposluje 5300 delavcev, vrednost proizvodnje pa presega 60 milijard starih dinarjev. Prelomnico v razvoju podjetja pomeni osvojitve licenčne proizvodnje sodobnega zračno hlajenega motorja in tovornega vozila v letih 1957—1960. Podjetje je s svojimi kooperanti, ki jih je v državi 160, licenčno vozilo zelo hitro osvojilo in danes uvaža zanj komaj še 1% delov. Iz osnovnega licenčnega vozila je TAM razvil še večji 5-tonski tovornjak, številna specialna vozila in v lastni konstrukciji izdelal lahek 2-tonski tovornjak. Kljub zaostrenim reformnim pogojem in ostri konkurenci na tržiščih je podjetje doseglo ugodne finančne rezultate. Leta 1967 je podjetje dobilo dolgoročni kredit mednarodne banke za obnovo in razvoj. Podjetje ima izdelan razvojni program do leta 1975. Organizacija podjetja je strokovna in učinkovita, produktivnost visoka, kadrovska struktura ugodna. Za rezultate podjetja v njegovih letih in za trdnost njegovega položaja ter njegovih perspektiv grede pomembne zasluge generalnemu direktorju Stojanu Perharcu.

DIPL. INŽ.

Oleg Vrtačnik

TOVARNA POHIŠTVA »MEBLO« NOVA GORICA

Rodil se je 1926. leta v Ljubljani. Med vojno je sodeloval s terensko organizacijo v Ljubljani in bil interniran v Treviso in Padovo. Leta 1950 je diplomiral na gozdarski fakulteti v Zagrebu. Po diplomi je bil zaposlen na glavni direktorji lesne industrije v Ljubljani, pri LIP Bled in pri GG Bled pa kot šef oddelka za izkoriščanje gozdov in šef oddelka za sozidne gradnje. Leta 1959 je postal tehnični direktor »Ela« v Begunjah in sodeloval pri njegovi sanaciji. Leta 1962 je bil imenovan za glavnega direktorja Tovarne pohištva MEBLO v Novi Gorici, ki jo vodi še danes.

Glavnega direktorja OLEGA VRTAČNIKA so za nagrado predlagali svet za gozdarstvo in lesno predelovalno industrijo Gospodarske zbornice SRS, izvršni odbor sindikalne organizacije podjetja »Meblo« in finančni direktor tega podjetja. Oleg Vrtačnik vodi podjetje dobrih šest let. Ob njegovem nastopu je bilo podjetje pred zelo zahtevnimi nalogami, da poveča proizvodnjo zavoljo razmeroma visokih stalnih stroškov, ki so nastali kot posledica rekonstrukcije v prejšnjih letih. Ob nespremenjenem številu zaposlenih je v teh letih proizvodnja naraščala za 25 do 30% letno in je danes že skoraj trikrat večja, kot je bila v letu 1962. Tako naglo povečanje proizvodnje in produktivnosti dela je rezultat številnih novosti v tehnologiji in v organizaciji dela, ki so jih uvajali v »Meblo« v tem obdobju, kot denimo moderne metode planiranja, obročna po metodi direktnih stroškov, študije dela po prirejeni »REFA« metodi, stimulativnega nagrajevanja, izredne skrbi za kontrolno službo, ustanovitve razvojnega instituta, konstrukcijske biroja, ki operativno pripravlja proizvodnjo, sodobnih prijemov v ekonomski propagandi, velike pozornosti za oblikovanje izdelkov itd. Tovarna »Meblo« je kot prvo podjetje v panogi ustanovila tudi svojo podružnico v Italiji za dopolnitev lastne proizvodnje in za olajšanje prodaje na konvertilnem območju, kamor danes »Meblo« izvaža precejšen del svoje proizvodnje. O uspešnosti proizvodnje in poslovne politike govore tudi razmeroma nizke zaloge izdelkov, čeprav se večina podjetij lesne industrije v državi po uveljavitvi gospodarske reforme bori s precejšnjimi težavami in z močno zaostreno konkurenco na tujih tržiščih. Podjetje »Meblo« dosega zelo ugodne finančne rezultate. Visoko kvaliteto izdelkov in izvirnost modelov, primernih za proizvodnjo v velikih serijah, pa potrjujejo tudi številne nagrade na domačih sejmiših in na razstavah pohištva ter embalaže. Po mnenju predlagateljev in po oceni komisije je glavni direktor Oleg Vrtačnik s svojim učinkovitim vodenjem podjetja in s smislom za sodobne organizacijske rešitve največ pripomogel k uspešnemu razvoju podjetja.

OD VSEPOVSOD

TRBOVLJE

Po maksimalnem programu je predvideno, da bodo proizvedli v novi Termoelektrarni Trbovlje II v letu 1969 približno 740 milijonov kWh električne energije, upoštevaje tudi proizvodnjo v stari termoelektrarni pa več kot 1 milijardo kWh električne energije.

Za tolikšno proizvodnjo električne energije bodo porabili 990.000 ton premoga, od tega več kot pol milijona ton talinskega premoga.

S povečanjem proizvodnje rjavega premoga v Zasavskih premogovnikih za potrebe Termoelektrarne Trbovlje se bo precej izboljšal ekonomski položaj te največje delovne organizacije v zasavskih revirjih. (vš)

ZAGORJE

Samoupravni organi lesno industrijskega podjetja Zagorje so že lani poletni začeli proučevati možnosti za širšo povezavo z lesnim kombinatom v Ljubljani. Ob številnih posvetovanjih se je polagoma izoblikovalo več skupnih stališč, ki so jih strnili v predlog pogodbe o poslovnem združitvi obeh podjetij. Z referendumom so se člani kolektiva lesno industrijskega podjetja izrekli za zdru-

RUŠE

Samoupravni organi ruške tovarne dušika so v decembru razpravljali o planu proizvodnje za letošnje leto. Zlasti zahtevne naloge so si postavili na komercialnem področju, saj bodo morali nadomestiti izpad izvoza karbida v Avstrijo, povečati prodajo korunda, zagotoviti si bodo morali vsaj desetokovalno več skupnih stališč, ki so jih strnili v predlog pogodbe o poslovnem združitvi obeh podjetij. Z referendumom so se člani kolektiva lesno industrijskega podjetja izrekli za zdru-

L. Vrečko

KRAIGHERJEVE NAGRADE 1969

Prof. dr.

Alojz Vadnal

EKONOMSKA FAKULTETA LJUBLJANA

Rodil se je 1910. leta v Divači. Leta 1943 je diplomiral na filozofski fakulteti v Ljubljani (matematična skupina), leta 1939 pa branil doktorsko disertacijo. V letih 1939-1940 se je znanstveno izpopolnjeval na Dunaju, v letu 1946 in 1947 v Leningradu in leta 1960 v Pittsburghu v ZDA. Od leta 1934 do 1947 je bil zaposlen kot srednješolski profesor in ravnatelj, leta 1947 je bil imenovan za docenta

ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, leta 1949 izvoljen za izrednega in leta 1957 za rednega profesorja te fakultete, kjer predava še danes. Njegovo znanstveno in strokovno delo obsega številne članke in študijske pripomočke, sodeloval pa je s številnimi referati tudi na znanstvenih kongresih in posvetovanjih doma in v tujini.

Profesorja dr. ALOJZA VADNALA in docenta dr. VILJEMA RUPNIKA sta predlagala za nagrado Biro za operacijske in tržne raziskave pri Gospodarski zbornici SRS in predsedstvo Zveze ekonomistov Slovenije. Oba sta med prvimi pri nas začela z intenzivnim znanstveno-raziskovalnim delom na področju operacijskih raziskav, kar je še zlasti pomembno zato, ker se lahko rezultati znanstveno-raziskovalnega dela na področju linearnega in bilinearnega programiranja uporabljajo na zelo širokem področju. V povezavi s teorijo organizacije, s stroškovnim računovodstvom, s poslovno tehniko, s tržnimi raziskavami, s kibernetiko itd. postajajo operacijske raziskave zelo pomembna metoda v reševanju številnih problemov gospodarjenja in razvoja delovnih organizacij. Dr. Alojz Vadnal in dr. Viljem Rupnik sta razen znanstveno-raziskovalnega dela dosegla zelo pomembne rezultate tudi pri vzgoji operacijskih raziskovalcev bodisi v okviru rednega študija na ekonomski fakulteti, še zlasti pa pri organizaciji podiplomskega študija, v okviru Zveze ekonomistov ter biroja za organizacijske in tržne raziskave. Posebej pomembno pa je, da sta oba raziskovalca vložila veliko truda v aplikacijsko delo, saj sta neposredno sodelovala pri aplikaciji svojih znanstveno-raziskovalnih dosežkov. Čeprav so bila njuna prizadevanja za aplikacijo operacijskih raziskav povezana s precejšnjimi težavami, saj gre za nove metode, s katerimi vodilni kadri v gospodarstvu še niso v celoti seznanjeni, pa je bilo doslej pod njunim vodstvom in mentorstvom opravljenih že več kot 70 nalog v delovnih organizacijah. Komisija je proučila izjave 13 gospodarstvenih organizacij kmetijske, živilske, kemične, tekstilne, kovinske in elektro industrije iz več republik, ki poudarjajo pomembne neposredne prihranke in številne druge vplive na izboljšanje poslovanja in na sprejemanje poslovnih odločitev kot rezultat uporabe operacijskih raziskav pod neposrednim vodstvom dr. Alojza Vadnala in dr. Viljema Rupnika. Ti praktični rezultati so najboljši dokaz gospodarske pomembnosti teoretičnega in aplikativnega delovanja dr. Alojza Vadnala in dr. Viljema Rupnika in s tem njunega prispevka napredku organizacije in vodenja proizvodnje ter poslovanja gospodarskih organizacij.

Doc. dr.

Viljem Rupnik

EKONOMSKA FAKULTETA LJUBLJANA

Rodil se je 1933. leta v Ljubljani. Leta 1956 je diplomiral na filozofski fakulteti v Ljubljani iz teoretične in uporabne matematike. Istega leta je bil izvoljen za asistenta za matematiko na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, leta 1961 pa za rednega predavatelja. Leta 1962 je diplomiral tudi na Ekonomski fakulteti in istega leta ubranil doktorsko disertacijo iz operacijskih raziskav. Leta 1963 je bil izvoljen za docenta za matematiko na Ekonomski fakulteti v

Ljubljani. V letih 1961-1965 se je znanstveno izpopolnjeval na področju kibernetizacije strokovnega računovodstva v Londonu ter dinamičnega programiranja v Philadelphiji in v Los Angelesu v ZDA. Nagradjenec opravlja številne funkcije v strokovnih organizacijah doma in v tujini in je med drugim tudi predsednik zvezne sekcije za operacijsko raziskovanje Jugoslovanskega združenja za ekonomsko-trgo in organizacijske vede.

TOVARNA APARATOV IN INSTRUMENTOV VEGA LJUBLJANA JE LETOS VEČ KOT PODVOJILA PROIZVODNJO

Skokovit, načrten vzpon

Daleč od tega smo, da bi želeli vzbujati senzacije. Toda najnovije napovedi tovarne aparatov in instrumentov VEGA Ljubljana dejansko presenečajo, če se spomnimo težav, ki jih je ves čas po reformi preživljal ta kolektiv. V njihovih poslovnih načrtih za letošnje leto je namreč predvideno, da bodo izdelali in prodali za 50 milijonov dinarjev izdelkov, kar je za 120% več kot lani! Na osnovi doslej sklenjenih pogodb bo izvoz dosegel vrednost skoraj milijon dolarjev in bo trikrat večji kot lani, čeprav je skoraj v celoti usmerjen na konvertibilna tržišča. Da pa ne gre le za predvidevanja na papirju, marveč za dejansko izvedljivo ekspanzijo, slednjič priča podatek, da so zmogljivosti VEGA za letošnje leto praktično razprodane!

Kakor te napovedi same po sebi razveseljujejo, bi bil vendarle zanimiv odgovor na vprašanje, kako je kaj takega sploh možno; kako si je ta kolektiv ustvaril pogoje za tako silovit vzpon.

Za odgovor na to in še na druga vprašanja smo zaprosili direktorja tovarne VEGA Franca Lamuta.

NI BIL HAZARD, AMPAK NAČRTHO TVEGANJE

»Podjetje, ki ga vodite, je z reformo zašlo v hude težave. Bolje rečeno: reforma je samo opozorila na to, da brez načrtnega proučevanja trga, urejene tehnologije in velikoserijske proizvodnje VEGA ne samo da ne bo mogla odplačevati svojih obveznosti, marveč je obsojena tudi na stagnacijo ali celo na propad. Če je že bilo opravičeno pričakovanje, da se bo podjetje v nekaj letih notranje saniralo, sedanje napovedi presegajo vse, kar si je sploh bilo mogoče zamisliti. Kako bi to lahko pojasnili?«

»Predvsem bi rad poudaril pravilnost vaše ugotovitve, da naše dosedanje težave ne izvirajo iz obveznosti iz kreditov, ki jih je prejšnje vodstvo najelo za gradnjo novih proizvodnih prostorov, marveč so posledica tedaj neproučenega tržišča in drugih vzrokov, ki jih v glavnem navajate že v vprašanju. To poudarjam zaradi tega, ker vlada v delu javnosti zmotno prepričanje, da smo zašli v težave predvsem zaradi velikopoteznega investiranja v času pred reformo in da so nas pritiskale anuitete. To pa sploh ni res, saj so se težave začele že takrat, ko nam kreditov tudi po tedanjih pogojih še ne bi bilo

treba odplačevati. No, res je tudi nekaj drugega: VEGA je tedaj dobila kredite na odplačilni rok petih let, kar bi nas prizadelo v sedanjem času, če ob razumevanju Skupščine občine Ljubljana-Center in Kreditne banke in hranišnice Ljubljana ne bi uspeli doseči spremembe kreditnih pogojev. To razumevanje organov izven podjetja nedvomno predstavlja eno izmed tistih silnic, na katerih zdaj temelji naš vzpon.

Vendar tudi to samo po sebi nikakor ne bi pomenilo kaj več kot zgolj trenutne rešitve, če se temeljito ne bi lotili tudi dela znotraj podjetja. Najbrž bom povedal dovolj, če navedem samo to, da smo v zadnjih dveh letih razčistili koncepte glede organizacije in vodenja podjetja, da smo ustanovili lastno konjunktorno službo, ki ob sodelovanju z zunanjetrgovskim sektorjem usmerja delo razvojnega oddelka, le-ta pa spet ob sodelovanju s pripravno delo in z drugimi tehničnimi službami skrbi za normalen potek proizvodnje. Ne bom govoril o naših prizadevanjih za izboljšanje kadrovske strukture zaposlenih, čeprav tudi to predstavlja enega izmed temeljev naše poslovne politike. Omeniti pa moram rezultat: v zadnjih dveh letih smo ne le pospravili zaloge pol-

izdelkov iz prejšnjega proizvodnega programa, marveč smo skoraj v celoti preusmerili našo proizvodnjo in zanjo našli tudi kupce. To pa ni bilo hazardiranje, marveč načrtno tveganje, ki ga je vseskozi spremljala tekma s časom. Drži, da smo si veliko pomagali tudi na račun kooperacije s številnimi inozemskimi partnerji. Toda res je tudi to, da nam to ne bi pomagalo, če naši strokovnjaki v pet do desetkrat krajšem času, kot je za podobna dela potrebno v tujini, ne bi osvojili nekaterih novih proizvodov, s katerimi se VEGA s svoje strani vključuje v kooperacijo s tujimi partnerji.«

KONKURENČNI NA NAJBOLJ ZAHTEVNIH TRGIH

»Ne zamerite, toda prosili bi za bolj konkretne odgovore!«

»Dejstvo je, da smo še pred tremi leti izdelovali v majhnih serijah več kot 1200 različnih izdelkov. Assortiment naših izdelkov je zdaj desetkrat manjši, posamezne serije pa so le izjemoma manjše kot nekaj tisoč kosov. Razen tega smo tudi proizvodni program omejili samo na izdelovanje optičnih in finomehaničnih izdelkov z ene strani ter na steklopihaštvo in elektrovakuum izdelke z druge strani.

Upam si trditi, da smo na področju steklopihaštva in elektrovakuum izdelkov postali največji proizvajalec v državi in da nam ob sočasnem zniževanju cen na domačem trgu preostaja le še povečana ekspanzija v izvoz, kar ob avtomatizirani proizvodnji lahko storimo.

Na področju optičnih in finomehaničnih izdelkov pa predstavljajo stebre našega programa novi pisalni diaporojektorji, ki je dobil GRAND PRIX na lanskimi razstavi PHOTOKINA v Kölnu; dalje episkopa model 500 in 650, vsi štirje modeli avtomatskih diaporojektorjev, amaterski diaporojektor VELUX 150, reklamni krožeči napisal in regulatorji za oljne peči, da ne omenjam vseh vrst objektivov, ki jih tudi proizvajamo in izvažamo. Glede razvoja tovarne proizvodnje v našem podjetju bi še dodal, da našo ekspanzijo usmerjamo predvsem na izdelovanje najzahtevnejših objektivov za kino projektorje ter foto in kino kamere.

Kljub temu, da moramo na tujih trgih presegati zaščitne carine, ki dosega celo do 43% domicilne cene, smo konkurenčni ne le v kvaliteti, marveč, na račun velikih serij, tudi v ceni. Oboje seveda predstavlja vzrok, da lahko povečujemo obseg izvoza in kooperacije s tujimi podjetji.«

»Zlasti v letošnje leto torej vstopate z optimizmom?«

»Nekako tako! Načrti za letošnje leto predstavljajo prava-zaprav začetek in zametek našega desetletnega razvojnega načrta, ki ga snujemo in tudi že uresničujemo skupaj z Zavodom za avtomatizacijo podjetja Iskra in inštitutom za matematiko, fiziko in mehaniko pri Ljubljanski univerzi, pa tudi sami. Povedal bi, da smo z navedenima zunanji institucijama sklenili pogodbo o skupnem raziskovalnem in razvojnem delu na področju optike in elektrooptike. Računamo, da bomo s skupnimi močmi ne le razvili in v proizvodnjo vneli novi, marveč predvidevamo tudi sodelovanje pri nakupu skupno potrebnih naprav, instrumentov in literature. Dogovorili pa smo se tudi o načinu vzgoje fizikov, ki naj bi delovali na področju optike in elektrooptike. Dogovor obsega tako prilagoditve v učnem programu na ustrezni fakulteti kakor tudi dopolnilne oblike izobraževanja ter način in potek podiplomskega študija. Po tej poti nameravamo vzgojiti vsaj 30 visoko usposobljenih strokovnjakov-optikov.

Tudi znotraj naše hiše ne mirujemo! Nesmiselno se nam na primer zdi, da bi sami razvijali nekaj, kar drugod že poznajo. Zato pa se v mejah naših možnosti vključujemo v različne kooperacijske posle. Tako smo pred nedavnim na primer podpisali pogodbo s tovarno REGULA, s katero bomo sodelovali pri proizvodnji fotografskih aparatov. In še neka novost, ki bo zanimala predvsem kadilce: ustanovljamo mešano japonsko-jugoslovansko družbo, v kateri bomo sodelovali pri proizvodnji plinskih vžigalnikov. Kakor torej vidite, so vsa naša prizadevanja usmerjena v izdelovanje tistih vrst proizvodov, kjer lahko zagotovimo velikoserijsko proizvodnjo, ki tudi ima zagotovljeno prodajo na tujem ali na domačem trgu in pri kateri nastopamo bodisi samostojno ali pa kot kooperanti drugih, že renomiranih podjetij.«

MILAN GOVEKAR

ROGAŠKA STEKLARNA JE PREMAJHNA

PREVEČ INOZEMSKIH NAROČIL

Na prste bi našli jugoslovanske tovarne, ki v svetu uživajo že tolikšen sloves, da jim blaga ni treba ponujati po inozemstvu, ampak se tuji kupci sami oglašajo. Ena izmed teh maloštevilnih tovarn je Steklarna Boris Kidrič v Rogoški Slatini, ki je začela že zavračati poslovno manj zanimiva naročila tujcev...

Pred novim letom ste po trgovinah s steklenino sila težko dobili rogaške izdelke. Prodajalci so se izgovarjali, da steklarna preveč izvažati in da morajo naši trgovci molelovati za izdelke, vendar pogosto ostajajo praznih rok.

V rogaški steklarni pa trdijo: »Dobro polovico izdelkov smo lani izvozili, povpraševanje je bilo še večje, vendar domačega trga ne smemo spustiti iz rok, ker je finančno zanimivejši. Vse obveznosti do jugoslovanskih trgovskih hiš smo izpolnili. Da proizvajamo samo po naročilnicah, ki morajo biti dostavljene vsaj tri mesece pred prevzemom, pa naša trgovska podjetja ravno tako vedo kakor tuja. Na nas se obračajo šele, ko jim zaloge poidejo.«

Steklarna Boris Kidrič je torej postala premajhna, da bi še lahko ustregla vsem domačim in tujim kupcem. Ob tako velikem povpraševanju ji, seveda, ni treba tvegati, ničesar izdelovati na zalogo. Ta izjemno ugodni tržni položaj pa so rogaški steklarji dosegli s prvovrstno kakovostjo izdelkov.

MACY DIPLOMA SAMO ZA NAJBOLJŠE

Macy je največja trgovska hiša na svetu, ustanovljena pred petdesetimi leti v New Yorku. Svojo odkupno mrežo ima razpredeno po vsem svetu. Na prodajnih policah te trgovske hiše se blešči tudi rogaški kristal. Od 1929. leta dalje z izjemo vojnih let kajpak.

Rogaški kristal je bil torej že pred štiridesetimi leti dovolj lep za Macy, cela štiri desetletja pa so morala preteči, da je Steklarna Boris Kidrič dobila Macy diplomu — imenovano v skupino najboljših dobaviteljev te trgovske hiše, s ka-

staklenino, za rogaške steklarje niso več zanimivi.

Za izvoz čimvečje količine živega dela v brušenem kristalu pa si mora steklarna zagotoviti zadostno število dobrih strokovnjakov. Da ne ostaja pri besedah, kaže naslednji podatek. 920-članski kolektiv štipendira 101 mladih ljudi — bodočih pihaalcev in brusilcev stekla in tehnikov. Med drugimi, enako številnimi kolektivi najbrž nima para.

ČIMVEČ LASTNIH ESTETSKIH REŠITEV

Razvoj steklarne »Boris Kidrič« je v zajetnih študijah načrtan za deset do dvajset let naprej. Ob konjunktornem položaju, ki si ga je priborila s kakovostjo, ni čudno, da kolektiv predvideva veliko povečanje proizvodnje.

Zadnje leto je kolektiv izdelval več izdelkov, ki zagotavljajo boljše kakovost proizvodnje in povečano povpraševanje. Za kristal ne uporabljajo več navadnega stekla, ampak kristalin, ki mu primes svinca daje lepšo barvo in sijaj. Pred dobrim letom pa so v steklarni odprli tudi oddelek za industrijsko oblikovanje, ki načrtuje nove proizvode. Oddelek, na katerega so v steklarni ponosni, honorarno vodi znani profesor zagrebške akademije za likovno umetnost Raul Goldoni. Številne skice, risbe in izdelki petčlanskega strokovnega tima, ki ga vodi in usmerja prof. Goldoni, izražajo oblikovno domiselnost in estetsko tenkočutnost, ki upošteva zadnje modne tokove steklarstva.

Steklarna Boris Kidrič vedno manj kopira, vedno manj izdeluje po tujih načrtih, ker kupcem že lahko postreže z lepšimi, izvirnimi. V Jugoslaviji ta tovarna nima konkurenta, vedno večji sloves pa uživa tudi v Zahodni Nemčiji, Kanadi, Združenih državah, Angliji, Italiji, Švici in v Avstriji. Dobro blago se pač samo hvali!

Ma-

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZSJ za Slovenijo. Izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGACNIK

Naslov uredništva in uprave, Ljubljana, Dalmatinska ul. 4, pošti predal 813/VI telefon uredništva 316-672, 316-695, 312-402 in 310-033, uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-901, devizni račun pri Kreditni banki in hranišnici Ljubljana, št. 501-620-7-32000-10-3204-486. Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Narocnina je četrtletna 650 N-din — 650 S-din — letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in kllježi ČZP »Ljudska pravica« Ljubljana

ŽIČNA

tovarna žičnih izdelkov — CELJE, Ipavčeva ulica 20

IZDELUJEMO:

- VARJENE ARMATURNE MREŽE ZA GRADBENIŠTVO
- ŽIČNE KOŠARE ZA REGULACIJO REK IN ZAŠČITO CEST
- TRANSPORTNE TRAKOVE IZ ŽICE
- SITA ZA SEPARACIJE (RUDNIKE, KAMNOLOME ITD.)
- PLETIVO ZA OGRAJE
- POHIŠTVENE VZMETI IN VZMETNA JEDRA VSEH VRST

VSEM ODJEMALCEM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM

ŽELIMO SREČNO NOVO LETO 1969

Z ZADNJE SEJE SVETA ZA NEKOVINE PRI GOSPODARSKI ZBORNICI SRS

Pogled nazaj : zadovoljiv Pogled naprej : obetajoč

Zadnja seja sveta za nekovine pri Gospodarski zbornici SRS je potekala v znamenju poslovnega obračuna za minulim letom in resnih priprav na novo enoletno gospodarsko obdobje.

Industrija in rudniki nekovin so uspešno zaključili 1968. leto, čeprav nekatera podjetja zelo kazijo gospodarske rezultate te panoge. Letošnje leto pa bo še uspešnejše, če gospodarstvo doseže dolgo zahtevani red v uvoznem režimu in v carinski politiki.

Sredi decembra lani svet za nekovine še ni mogel oceniti celoletnega gibanja proizvodnje, zalog in izvoza v panogi, ki jo predstavlja, vendar je že po desetmesečnih statističnih podatkih in novembrskih rezultatih, ki so jih predstavniki industrije posredovali iz svojih kolektivov, ugotovil, da panoga uspešno zaključuje poslovno leto 1968. Proizvodnja je v desetih mesecih porasla za 2 odstotka v primerjavi z istim predlanskim obdobjem, do konca novembra pa so podjetja realizirala 98,1 odstotka letnih izvoznih predvidenjav ter za 7 odstotkov presegle predvideno dinamiko celotnega izvoza. Še bolj pa je porasel izvoz na konvertibilno področje. Ti skupni podatki za panogo bi bili še veliko zadovoljivejši, če jih ne bi kazil likvidirani Inis. Brez te steklarne bi proizvodnja nekovin statistično porasla še za 8 ali 10 odstotkov in tako preseгла povečanje celotne slovenske industrije.

Iz razprave na tej seji pa je bilo očitno, da vsem grupam v tej panogi ni šlo enako dobro, še manj pa vsem podjetjem. Svet ni podrobno razčlenil, zaradi katerih subjektivnih in objektivnih vzrokov je bilo »leto 1968 5 plodnih minut steklarjev iz steatita, azbestnih proizvodov in keramičnega stekla, gospodinjjske keramike, izolatorjev in steatita, azbestnih proizvodov in keramika, zelo obirno pa je obravnaval pomanjkljivosti gospodarskega instrumentarija, ki zavirajo gospodarsko rast vse panoge.

ZOPET ZAMUDA

Ce hočeš normalno poslovati, moraš v novembru in decembru skleniti pogodbe s kupci vsaj za »anuarsko proizvodnjo. Toda že 10 let, je bilo rečeno na seji, takrat, ko določaš prodajno ceno, ne veš, kako bodo izdelke obremenjevale družbene obveznosti, kakšen bo devizni režim in kakšna bo carinska

politika. Tako je tudi letos, čeprav je vsaj svet nekovine pravočasno poslal zvezni gospodarski zbornici in preko te pristojnim zveznim organom predloge za izpopolnitev deviznega režima in carinske politike.

MODERNIZACIJA, DA Vendar S ČIM?

Zastarela slovenska industrija se mora modernizirati. Podjetja, ki uspešno prodirajo na svetovni trg, naj bi se vrh tega še povečala. Znana dejstva — le na vprašanje, kako in s čim, še vedno ni zadovoljivega odgovora. Niti takšna podjetja, kot je Steklarna Hrastnik, ki je lani izvozilo za 2 milijona dolarjev, ga ne najde.

Napoved, da dobe devize za uvoz opreme in rezervnih delov, ki jih na jugoslovanskem tržišču ni, iz globalne devizne kvote, se je izjalovila. V ta namen naj bi podjetje izkoristilo retencijsko kvoto, ki pa ne zadošča. Kredit na kratek odplačilni rok ali z visokimi zamudnimi obrestmi pa za podjetje, ki noče izvažati z izgubo, ni sprejemljivo.

Devizni režim bi moral podpirati razvoj gospodarstva in mednarodno menjavo, kar se kljub vsem dosedanjim spremembam še ni posrečilo, ker se po mnenju direktorja hrastniške steklarne pristojni še nikdar niso pravočasno in temeljito pogovorili, kaj hočemo, kaj moremo in kaj moramo in svojih različnih mnenj prilagodili skupnim in vsem znanim gospodarskim ciljem.

IZ ENE SKRAJNOSTI V DRUGO?

Zahteva po večji zaščiti domače proizvodnje, ki so jo podprli tudi slovenski rudniki in industrija nekovin, je umestna. Vendar po mnenju omenjenega sveta ne bi smela pasti iz ene skrajnosti v drugo.

Puljski rudniki na primer, zahtevajo, da se prepove uvoz peska. Zahteva bi bila upravičena, če bi bil naš pesek enako-

vreden uvoženemu — četudi, denimo, petkrat dražji. Toda rogaški steklarji trdijo da ni in da jim je s holandskim peskom uspelo za 80 odstotkov izboljšati kakovost izdelkov. Zaščita domačih proizvajalcev peska bi vsaj v tem primeru družbi več škodovala kakor koristila, kajti steklarne »Boris Kidrič« sodi med najdragocenejše in najbolj perspektivne osvajačce tujih tržišč.

Z osebni intervencijami v Beogradu so mnogi proizvajalci dosegli zaželeno zaščito svoje proizvodnje preko uvoznega režima in morda še s carinami. Vedno pa te intervencije niso bile umestne. Carinske stopnje so, na primer, povečane za reprodukcijski material, ki ga na domačem trgu ni ali pa je jugoslovanska proizvodnja premajhna. Če je vrh tega uvoz še omejen, imajo potrošniki tega reprodukcijskega materiala, ki so obenem še izvozniki finalnih izdelkov, dvakratne težave.

Razprava sveta o pomanjkljivostih uvoznega režima in carinske politike, povzeta po vsakdanji praksi, ni bila brez osnove. Večji red v obojem je pogoj, da se slovenska industrija še bolj usmeri v izvoz in se s kakovostjo in ceno izdelkov ujame z inozemsko konkurenco oziroma brez izgub prilagodi mednarodnim tržnim pogojem.

Zvezni pristojni organi nimajo lahkega stališča. Resnici na ljubo je namreč treba dodati, da vsako podjetje vidi predvsem sebe in da bi bile rešitve najboljše, če bi surovinarji, predelovalci in finalisti najprej med seboj razčistili račune in uskladili predloge v skupni prid ter s skupnimi stališči nastopali pred zakonodajalci.

INIS SPET V SREDIŠČU POZORNOSTI

Samo dobrega pol leta je minilo, ko je Inis spet prišel za dalj časa »na tapeto« seje sveta nekovin. Tokrat je bila razprava o njem manj mučna.

Da bo v omrtvih steklarskih obratih oživila proizvodnja stekla, ni več dvoma. Vprašanje je le še, ali se bo novomeška občinska skupščina odločila za menjavo proizvodnega koncepta oziroma za preusmeritev na votlo steklo ali ostane pri ravnem steklu.

Steklarne Hrastnik je pripravljena prevzeti rekonstrukcijo tovarne za proizvodnjo kakovostnega votlega stekla, ker

ima za to usposobljene strokovnjake. Rekonstrukcija bi stala 3 do 4 milijarde S-din.

Nekaterim članom sveta za nekovine pa se zdi sprejemljivejši predlog, da bi v prostorih nekdanjega Inisa spet izdelovali ravno steklo in proizvodnjo dopolnili z dodelavo.

Odkar je bil Inis likvidiran, Sloveniji primanjkuje ravnega stekla, ker paračinska steklarne, ki je nekdanje izpolnjevala pogodbene obveznosti do naših trgovcev — čeprav so imeli prenatrpana skladišča — teh obveznosti ne izpolnjuje več.

Dalje: v gradbeništvu svet uporablja vedno več žičnega in ornamentalnega stekla, ki ga v Jugoslaviji ni, namenska rekonstrukcija novomeške steklarne pa bi stala desetkrat manj kot za proizvodnjo votlega stekla.

Kakor je svet za nekovine pred meseci nasprotoval likvidaciji Inisa, tako zdaj novomeški občinski skupščini priporoča, naj se čimprej odloči za bodoči proizvodni program, za samostojnost tovarne ali za priključitev k hrastniški steklarne, poprej namreč niti preureditvenih načrtov ni mogoče naročiti.

Enoglasno mnenje sveta pa je bilo, da bo steklarne z ustreznim strokovno zasedbo — naj izdeluje ravno ali votlo steklo — rentabilna, MARIOLA KOBAL

SAMOUPRAVA — POBUDNIK NAPREDKA

Svoje poslovno leto so v lesno-industrijskem podjetju v Slovenskih Konjicah zaključili na poseben način: v soboto pred novim letom so imeli konferenco samoupravljalcev, po konferenci pa svečano otvoritev novega obrata v Poljčanah, na pogorišču starega.

Vsem, ki smo se udeležili slavlja, nam bo ostala v spominu konkretna neposredna razprava konjiških upravljalcev o njihovem delu, gospodarjenju in o naporni, vendar uspešni razvojni poti samoupravljanja ter slavlja ob otvoritvi novega modernega obrata v Poljčanah.

Ustanovitev podjetja sega v začetke delavskega samoupravljanja. Na teh sporednicah je kolektiv lesno-industrijskega podjetja kresal svoje samoupravne odnose na več preizkusnih kamnih. Prvo preizkušnjo pomeni leto 1953 in prehod iz administrativnega vodenja proizvodnje in distribucije na svobodnejše delovanje tržišča, kar je terjalo jasno in perspektivno usmeritev proizvodnje ter novo notranjo organizacijo podjetja. Na tako usmeritev podjetje ni bilo najbolje pripravljeno spričo zastarelih proizvodnih sredstev; v glavnem so imeli žagarske stroje in še to na raztresenih obratih. Obrati so vlekli vsaksebi, v Slovenski Bistrici so se pripravljali celo na osamosvojitve. To je bil prvi voz, ki ga je moralo razvozljati samoupravljanje. »Za nobeno ceno razcepiti podjetje, perspektiva je v večjih podjetjih,« so tedaj rekli samoupravni organi.

Kako pomiriti nemirne duhove po obratih? V LIP so se odločili za ugotavljanje dohodka po posameznih obratih, za čiste račune in razdelitev dohodka za potrebe razvoja glede na ustvarjena sredstva in vrstni red investicijskih potreb posameznih obratov. Obrati so dobili svoj obrat, vendar je obrat v Slovenski Bistrici vnovič zaskominalo po oceptitvi. Rešitev spora je odločila decentralizacija samoupravljanja in ureditev pogodbenih odnosov med posameznimi obrati. Neposredno samoupravljanje je bilo tako na začetku razvojne poti. Samoupravne pravice so vse bolj prodirale v kolektive obratov.

Deset let uspešnega samoupravljanja so slavili v LIP s prvo konferenco samoupravljalcev. Od tedaj do danes je prehodilo njihovo samoupravljanje drugo, nič manj naporno, vendar še bolj uspešno pot. Pred štirimi leti so se jim zamajala tla pod nogami. Takratno vodstvo je zavozilo podjetje. V dveh letih se je veliko obetajoč razvoj gospodarjenja ustavil. Obrat v Slovenskih Konjicah je zašel celo v izgubo. »Po 16 letih samoupravljanja pa je bil kolektiv tako zrel in razsojen, da je uvidel, kam pelje takšno vodenje in gospodarjenje,« je dejal na konferenci Božo Kolarič, predsednik delavskega sveta. »Odrekel je zaupniško direktorju in večini vodilnih ljudi na upravi in obratu. Poiskal je novo vodstvo, izdelan je bil sanacijski načrt, ki sta ga prizadevali kolektiv in vod-

stvo podjetja uresničila v enem letu.

Samoupravljanje v LIP je prešlo v novo kvaliteto. Obratni delavski sveti so dobili široke pravice odločanja, hkrati pa so odgovorni za dobro gospodarjenje. V celoti gospodarijo z ustvarjenimi sredstvi, osrednji organi samoupravljanja le usklajujejo njihove sklepe in usmerjajo njihovo delo kot organ, ki ima pregled nad celotnim podjetjem. V neposredno upravljanje in odločanje se vključuje vedno večje število delavcev. Vsak mesec so po delovnih enotah sestanki, kjer se kolektivi seznanijo z načrtom gospodarjenja v tekočem mesecu, hkrati pa se dogovorijo za konkretno rešitev posameznih nalog.

Na konferenci konjiških samoupravljalcev niso ktili svojega samoupravljanja z okrasnimi pridevki. Vsako trditev o uspešnosti samoupravnega gospodarjenja so dokazali s konkretnimi gospodarskimi rezultati. V letu 1968 so se zvišali njihovi osebni dohodki skoraj za 13 %, dohodek pa je bil v primerjavi s prejšnjim letom dvakrat večji. Konjiški obrat, ki je pred dvema letoma taval v izgubi, je razpolagal v letu 1968 z 11-krat večjimi skladi, kot leto poprej. Kolektiv obrata v Poljčanah, ki mu je požar upepelil pred dvema letoma proizvodne prostore, je posloval rentabilno, celo povečal je osebne dohodek vkljub izredno težkim delovnim razmeram. Zelo uspešno gospodarijo tudi obrati v Slovenski Bistrici, v Oplotnici in v Vitanju. Vse to je odraz dobro začrtane gospodarske in poslovne usmeritve, so ocenili konjiški samoupravljalci: specializacija obratov, preudarne investicijske naložbe, spretna proizvodna in komercialna politika.

Na teh temeljih se pripravljajo konjiški upravljalci še na večje gospodarske naloge v letu 1969. Sredi decembra so razprodali celotno proizvodnjo za leto 1969. To leto pa jim mora prinesiti preko 4 milijone N-din sredstev za sklade in 900 N-din povprečnih osebnih dohodkov, kar je za 100 N-din več kot lani. Novo poslovno leto pa izpolnjuje tudi davno željo konjiških proizvajalcev, v večini obratov prehajajo na skrajšani delovni čas.

»S tem prevzemamo nase velike odgovornosti,« so poudarili na konferenci. V krajšem delovnem času bo potrebno doseči enake in večje proizvodne uspehe. Te naloge in nadaljnje utrjevanje samoupravljanja s prenosom še več samoupravnih pravic na obrate, samoupravno dogovarjanje, to je okvirni koncept delovanja samoupravnih organov v letošnjem letu.

Po konferenci samoupravljalcev je slavil svojo velik dan kolektiv poljčanskega obrata. Predsednik delavskega sveta je predal ključ obrata predsedniku obratnega delavskega sveta. V prostorni proizvodni dvorani so začeli obratovati moderni stroji. Delavci so delali kot za stavo. Pred dvema letoma niso slutili, da bodo kdaj lastniki modernega obrata, da se bodo iz razmajane šupe, kjer so prepili, prah in mraz načelnjali njihovo zdravje, preselili v zračne, tople in sodobno opremljene prostore, kjer je mogoče rentabilno proizvajati. I. V.

GLAVNE NALOGE

● Nadaljevanje s 1. strani za takojšnjo ustvarjalno dejavnost sleherne delovne organizacije.

Razvojni programi družbenopolitičnih skupnosti morajo določiti načine, sredstva, nasilce in faze uresničevanja poglavitnega cilja: visoke ravni ekonomske razvitosti, ki odseva v čim višjem narodnem dohodku na prebivalca, v dinamični rasti gospodarstva, ekonomičnosti gospodarjenja, višji družbeni proizvodnosti in v stopnji samoupravnih odnosov. S tem bomo zagotovili ustrezen osebni in družbeni standard ter možnosti za vsestranski kulturni in ustvarjalni vzpon delovnih ljudi.

Spričo nevarnosti, da bomo še naprej zaostajali za razvitemi državami, in spričo tega, da dosežki znanosti in tehnike

hkrati vnašajo revolucionarne spremembe v družbeni razvoj, bo boj za uspešni gospodarski in družbeni napredek pri nas nedvomno zahteval hitrejšo usposabljanje gospodarskih delovnih organizacij za uspešnejše in enakopravnejše nastopanje na svetovnem trgu. To bo mogoče le, če bomo dali več poudarka razvojnemu in znanstveno-raziskovalnemu delu ter zagotovili, da se bo obravnavalo kot del investicijskih vlaganj. Ob tem pa se moramo komunisti bojevati proti vsem oblikam avtarkičnih teženj. Slovenija naj se v prihodnje še bolj uveljavlja kot odprta družbeno-politična skupnost v mednarodnem gospodarskem, političnem in kulturnem prostoru. Tak razvoj našega gospodarstva in družbe je eden izmed pogojev za hitrejšo na-

predovanje na vseh področjih. Pri tem se morajo zlasti komunisti v delovnih organizacijah, v državni upravi, zbornicah, skupščinah itd. zavzemati za oblikovanje stabilnih pogojev pri zunanjetrgovinski menjavi in pri hitrejšem premagovanju ovir ki jih predstavljajo sedanje ekonomske skupnosti.

Na VI. kongresu ZKS smo se torej odločili, da bomo naš pogled v prihodnost oprli na rezultate znanstvenih raziskav in strokovna dognanja, odnose na relaciji delovni človek—kolektiv — občina — republika — federacija pa urejali na samoupravnih osnovah in z uveljavljanjem načela delitve po delu. To pomeni, da se smer naše poti s VI. kongresom ne le da ni spremenila, nasprotno, ponovno smo ugotovili, da smo na pravi poti. Le prepočasni smo jo merili.

VINKO BLATNIK

ARHITEKTOV KOTIČEK

● **VPRAŠANJE:** Vaš nasvet za opremo dnevne sobe mi je zelo všeč in se vam zanj najlepše zahvaljujem. Prosim vas še, da mi ga dopolnite z razsvetlavo in da mi svetujete ureditev predsobe in garderobe. V vaši rubriki še nisem zasledil takega vprašanja, vendar mislim, da je prav tako važno kot za vse druge prostore v stanovanju. Stene obeh prostorov bodo pobarvane svetlo, na tleh pa bo topli pod. Mere prostorov so razvidne iz skice. V predsobi bi želel imeti ogledalo in manjši obešalniki ali garderobno omaro, v garderobi pa tudi obešalniki, omarico za čevlje in prostor za gospodinjske pripomočke pa tudi manjšo lestev, drobno orodje, kovčke in drugo. Prosim, da upoštevate, da omarico za čevlje št. 4 LIK Savinja že imam. Omaro za čistila pa sem videl v prospektu tovarne Meblo, vendar je v trgovini podjetja Slovenijales nimajo. Za nov nasvet se vam najlepše zahvaljujem.

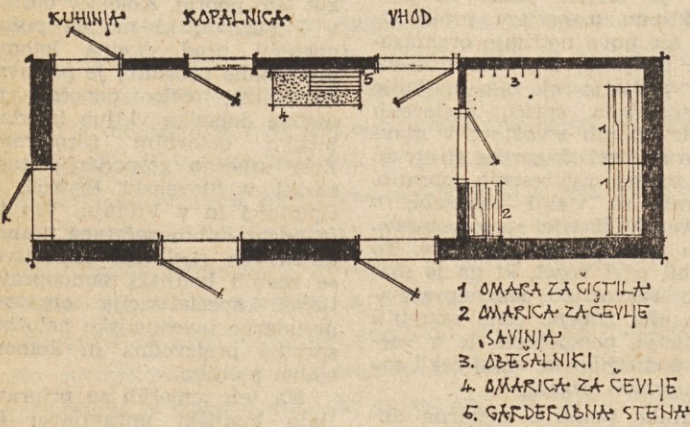
Z. P. — Kranj

● **ODGOVOR:** Prav gotovo je ureditev predsobe in garderobe enako pomembna kot ureditev dnevne sobe, saj tu obiskovalec dobi prvi vtis o lastnikih stanovanja. Na žalost vam moram priznati, da se marsikomu res ne zdi potrebno posvečati večje pozornosti prav temu delu stanovanja. Zato odobravam vaše vprašanje in bom skušala nanj dati tak odgovor, da boste z njim zadovoljni.

Na našem tržišču je izbira garderobnega pohištva strašansko majhna. Na jesenskem zagrebškem velesojmu pa smo le videli zelo uspešne rešitve garderobnih kompletov, ki jih bo izdelovalo LIP »Češnjica«. Za začetek bodo to samo kompleti,

sedaj garderobne omare iz »Meblo« zopet na zalogi. Dolžina omare znaša 80 cm, globina 35 in višina 240 cm, obdelana pa je s hrastovim furnirjem.

Ker ste že kupili omarico za čevlje, jo postavite za vrata v garderobo, levo od vrat pa pritrdite na steno več posameznih obešalnikov, kamor boste odlagali dežne plašče in drugo. Tudi garderobne stene, ki jih prav tako izdeluje »Meblo« iz ročno pletenih furnirjev, so primeren kos garderobne opreme, posebno če pod tako steno postavite omarico za čevlje. Le-ta bo zaradi oblažene zgornje površine dobrodošel sedež vsakomur, ki si sezuva ali obuva čevlje. Spodnji

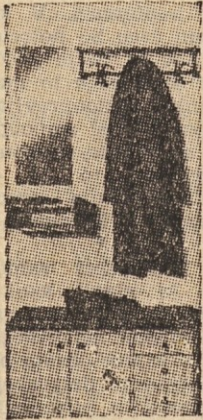
kasneje pa bomo lahko kupovali to opremo po kosih.

Če pa se vam mudi z ureditvijo predsobe in garderobe, se boste pač morali zadovoljiti z res skromnim sedanjim izborom. Funkcionalno razporeditev notranjosti za čistila, gospodinjske aparate, omela itd., imajo prav garderobne omare tovarne pohištva »Meblo«, ki pa jih žal, niste dobili na tržišču. Povedati vam moram še

del omarice bo s pridom služil za shranjevanje copat in čevljev.

Zal vam ne morem ustreči z nasvetom za razsvetlavo, ker nimam tlorisov prostorov.

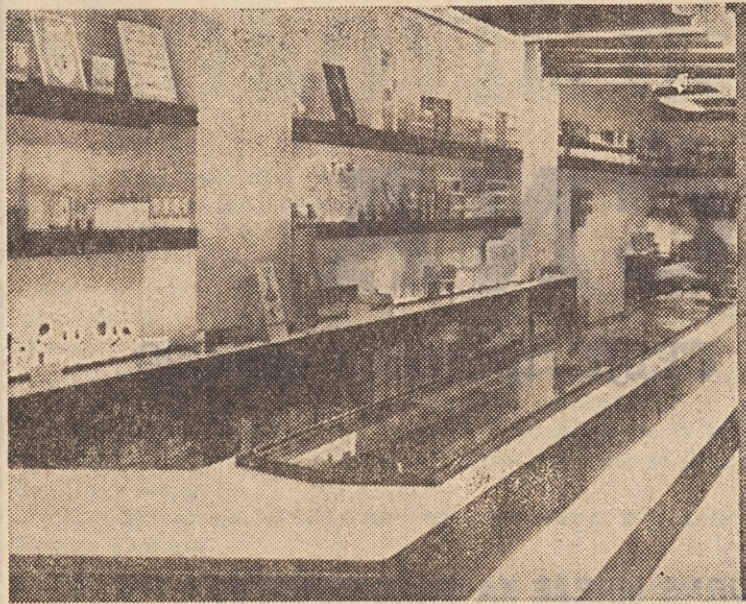
In še cene iz cenika podjetja Slovenijales:
 omara za čistila 1.055 din
 omara za čevlje »Meblo« 538 din
 garderobna stena 390 din
 Inž. arh. DOROTEJA DOZET

to, da trenutno proizvodnja nekaterih boljših tovarn ne more kvantitativno zadovoljiti vseh potrošnikov. Zato tudi prodajalne pohištva nimajo vedno na zalogi vseh proizvodov in je večkrat treba nekaj časa čakati nanje. To se je zgodilo tudi vam, vendar so

KUPON ZA ARHITEKTOV KOTIČEK

Ljubljana je dobila ekskluzivno »Fontano«

V Ljubljani v Cankarjevi ulici so podjetja Generalexport iz Beograda ter Prehara in Slovenija vino iz Ljubljane odprla novo, ekskluzivno trgovino »Fontana«. V »Fontani« prodajajo za dinarje uvoženo blago široke potrošnje, zlatino, ure, kozmetiko, uvožene cigarete ter alkoholne pijače.

Nova trgovina je v prenovljenem lokalu in je okusno urejena. Izvedeli smo, da je samo adaptacija lokala veljala 28 milijonov starih dinarjev.

Bili smo radovedni, kakšna je trgovina in kakšne so cene. Te so takšne: steklenica francoskega šampanjca stane do 15.000 S-din, italijanskega od 2600 do 7000 S-din, španski šampanjec pa je po 3750 S-din. Pijače so za približno 300 starih dinarjev cenejše kot v drugih, nespecializiranih ljubljanskih trgovinah.

Zlatina, ki jo v prodajajo v »Fontani«, je tudi iz uvoza in sicer iz Zahodne Nemčije. Najdražji je prstan z diamanti, ki stane 300.000 S-din, zlato ročno uro z briljanti za milijon S-din pa so v Fontani že prodali!

Skatla nemških cigar velja v tem tobačnem boutiqueu 20.000 S-din, prvovrstne angleške pipe znamke Dunhill so na voljo od 24 do 60 tisoč S-din, ura za podvodni ribolov znamke DOXA stane 180.000 S-din, 50-gramska steklenička parfuma Madame Rochas pa velja 10.000 S-din!

Skatla nemških cigar velja v tem tobačnem boutiqueu 20.000 ljančani zadosti petični, dokazuje promet: dnevno v »Fontani« iztržijo po približno pol milijona S-din. Kljub vsemu pa trgovino obiskuje veliko firbcev, ki jim je razstavljeno blago le paša za oči...

MATJAZ VIZJAK

PONOVO O NAŠI KONFEKCIJI

Cenena oblačila za vsak dan

Lep moški ali ženski modni plašč za 800 do 900 novih dinarjev kaj lahko dobite, veliko več časa pa porabite pri iskanju praktične, trpežne konfekcije za vsak dan. Mogoče si boste s temle zapisom vsaj malenkostno olajšali delo.

HUBERTUS ZA 220 DIN

Hubertus je plašč, ki ga več desetletij modni tokovi niso odpravili prav zavoljo praktičnosti in trpežnosti. Vsakodnevna vožnja s kolesom ali avtobusom mu ne škodujeta, razen tega vas varuje pred mrazom in mokrotom, ker je tople in nepremočljiv. V poslovalnicah Standard konfekcije ga dobite za 220 novih dinarjev.

SPORTNI DELOVNI JOPIC 135 DIN

V istih trgovinah je na prodaj še veliko praktičnih delovnih oblačil za moške.

Sportni površnik iz moherja, dovolj dolg in toplel za kolezarjenje v hladnejših dneh ali pa za delo na prostem, stane v Standard konfekciji samo 135 novih dinarjev. Za tiste, ki se radi ravnavajo po modi, naj še omenim, da je površnik klasičnega kroja in torej vedno moderen.

Gumirani plašč iz nylona dobite v Standard konfekciji za 170 N-din, lep športni plašč iz balonske svile s toplo podlogo, ki jo spomladi samo odpnete in ste oblečeni še za toplejše dni, vam Standard konfekcija nudi za 250 do 280 N-din.

Izpod 300 N-din pa si v Ljubljani omlisite trpežen športni plašč iz tweeda samo v poslovalnicah podjetja Moda, odkar so zalogo pocenili s 450 na 280 novih dinarjev, in v poslovalnicah podjetja Be-ko.

ZENSKÉ POČAKAJMO NA SEZONSKO RAZPRODAJO

V modni trgovini »Manon« sem zvedela, da so pred Silvestrovim sproti razprodali pošiljke svečanih kril iz volnena krepka, ki jih je dobavila mariborska Vezena. Prodajali so jih od 187,70 do 266,35 N-din. Dekleta so pokupila tudi bele, metuljaste bluze po 144,90 N-din, medtem ko so po zalogi lepih brokatnih in čipkastih oblek posegale potrošnice vseh starosti in brez pripomb odštevale od 340 do 900 N-din.

Pustimo tokrat ob strani, ali so te cene realne in ali je primaknjen še davek na žensko nečimrnost, dejstvo je, da je na splošno ženska konfekcija — naj bo slabša ali boljša — v redni prodaji dražja kot moška.

CENENIH ŠPORTNIH KRIL NI VEČ

Verjetno se boste strinjali z ugotovitvijo, da je ženska v krilu in puloverju najprikladnejše oblečena za delo.

Toda poskusite kupiti ceneno športno krilo. Razen staromodnih in preležanih zalog ne dobite ničesar izpod 90 N-din. Če upoštevamo, da blago ni zastoj in da je tudi delo treba plačati, ta cena ni visoka. Vendar — ali nismo še pred dvema letoma dobile žametasta športna krila z zadrge, ki je segala od pasu do spodnjega roba, po 70 novih dinarjev, zdaj pa plačamo za podobna brez zadrge 100 in več novih dinarjev?

Veliko srečo morate imeti, da pred sezonskimi razprodajami najdete tudi ženski plašč ali

kostim izpod 500 N-din — seveda ne cumjast in lahek, medtem ko moški dobi že lepo obleko za 400 N-din.

V vsej Ljubljani sem našla tudi eno samo čedno športno obleko, primerno za delo, ki stane v redni prodaji le 140 novih dinarjev. Dobite jo v ljubljanski Biserki.

PLETENINE — SLAGER PRAKTIČNOSTI IN GOSPODARNOSTI

Po dvehletnem »službenem« ogledovanju konfekcije in po lastnih izkušnjah sem prišla do zaključka, da se ob sedanjih politiki cen v konfekcijski industriji kaže pozimi za delo oblačiti v — pletenine.

Ob sedanjih krojih si pletene obleke, pa tudi večine kompletov, lahko omlisajo tudi manj vitke ženske. Tej estetski izboljšavi pa se pridružujejo še štiri prednosti: pletenine se ne mečkajo, so tople, trpežnejše kot volnene obleke srednje kakovosti in še cenejše! Za kakih 200 N-din ste dobro oblečeni vso zimo.

ZAKAJ NI VEČ OBLAČIL IZ UMETNEGA USNJA?

Izdelovalci umetnega usnja v plačanih reklamah hvalijo praktičnost in cenenost te svoje proizvodne novosti.

V primerjavi z naravnim usnjem je umetno skoraj zastoj, saj stane tekoči meter nekaj več kot 30 N-din ali za

cel ženski kostim manj kot meter volnena blaga. Konfekcionirana oblačila iz umetnega usnja bi potemtakem morala biti zelo poceni. Toda kje jih dobite?

Ko sem to vprašanje postavila v poslovalnici za konfekcijo Na-me, je poslovalkinja odgovorila:

»Že sama sem se za to zanimala. Razen zagrebškega podjetja Nik nihče ne izdeluje večjih količin. Mislim, da kupecv ne bi manjkalo. Mladina, šolska in tista, ki je že zaposlena, si pravega usnja ne more privoščiti, ker je predrago. Potrebuje pa trpežna oblačila. Ko smo od Slavonije iz Osijeka dvakrat dobili usnjene plašče po 250 do 300 N-din, jih je na hitro zmanjkalo. Prepričana sem, da bi enako dobro prodajali kostime in plašče iz vistrama in teksona po teh cenah, posebno če bi kroji in modeli ustrezali.«

Razgovor s poslovalkinjo se je potem razvil v kritiko naših konfekcionarjev in trgovskih komercialistov. Naj dobesedno citiram njene izjave, ki — žal — ne morejo olajšati truda pri iskanju solidne, trpežne in cene delovne obleke:

»Med prodajalci in komercialisti ni zadostne povezave. Nam potrošniki marsikaj kritičnega povedo, kar bi morali naši komercialisti upoštevati pri pogajanju s konfekcionarji. Cenenih ženskih kostimov ni, potrošnice, ki jih cene ne

motijo, pa tudi dražjih ne kupijo, če jim ne pristajajo. Konfekcionirana krila so za Slovenke večinoma preozka, roba pa ni, da bi jih razširile.

Premalo posluha za tržišče pa pripisujem tudi našim volnarjem. Konfekcionarji večidel uvažajo volneno blago za plašče, ker niti deseni niti barve naših tovarne ne ustrezajo. Domačih tweedov ni, odkar jih Laško ne izdeluje več.«

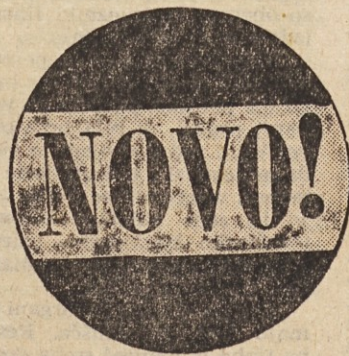
Ali so v resnici naši volnarji krivi, da konfekcionarji večinoma blaga za zimska vrhna oblačila uvožijo, je vprašanje. Možna so ekskluzivna naročila po predloženih vzorcih, zlasti če gre za manj zahtevne surovine in tkanje. Barve in barvne kombinacije pa najbrž ne bi smele biti več ovira.

Toda ta tema ne sodi na potrošniško stran in pustimo uganjanja. Dejstvo je, da se bomo ženske najceneje in najbolje oblekle za delo med bližnjimi razprodajami.

MARIOLA KOBAL

Ste slišali...

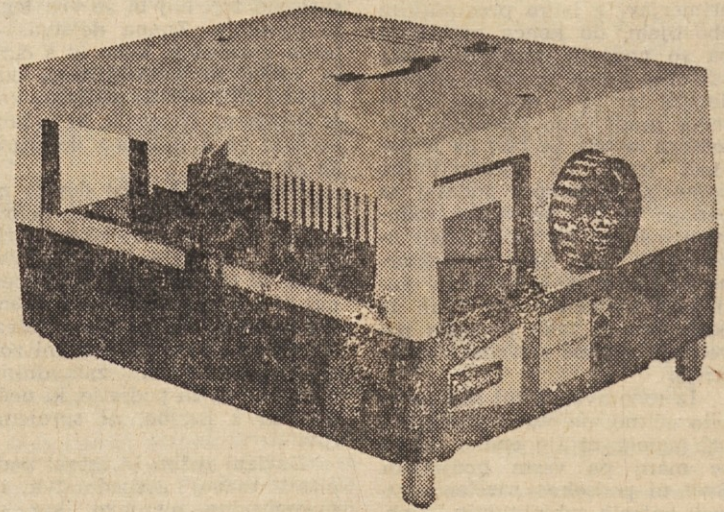
...da je v Sloveniji mnogo več smrtnih nesreč kot v drugih republikah: jugoslovansko poprečje je 35 smrtnih nesreč na 100 tisoč prebivalcev, v Sloveniji pa 60. Glavni vzrok za to je vsekakor ogromno povečanje cestnega prometa, ki je v Sloveniji neprimerljivo večje kot v drugih republikah, če seveda izvzamemo pri tem glavna mesta republik; tudi samomori so v Sloveniji bolj pogosti kot v drugih republikah. Le ubojev in umorov je nekoliko manj.

Avtomatski diaprojektor A-16

V našem listu smo vam že predstavili »Vegin« grafoskop. Tokrat vam predstavljamo še en proizvod te ljubljanske tovarne: avtomatski diaprojektor, kj ga »Vega« izdeluje skupaj z znamke Ferrania, stane točno 25 N-dinarjev. Če prištevamo »Ed. Liesegang« iz Düsseldorfa.

Fotografiranje postaja vse bolj množičen konjiček. Včasih smo bili zadovoljni s

črno-belimi fotografijami. Priporočamo vam Vegin danes pa hočemo že vse kaj diaprojektor. Je popolnoma več. Barvne fotografije so avtomatičen, da vanj samo vložite diapozitive in priti-diapozitiv. Prav te dni smo pri ljubljanskem »Fotomaterialu« opazili poceni barvne filme iz uvoza. Barvni film velikosti 24 x 36 mm znamke Ferrania, stane točno 25 N-dinarjev. Če prištevamo »Ed. Liesegang« iz Düsseldorfa, stane 36 barvnih posnetkov stane 35 N-dinarjev. To ni drago. Kupiti morate samo še okvirčke in — diaprojektor.

In kakšna je cena tega diaprojektorja? »Vega« ga prodaja za 1200 N-dinarjev. Prištetih pa morate še prometni davek, ki znaša približno 20%.

m. v.

Dobava takoj!

● ŠKODA 1000 MB STANDARD MODEL 1969

Cena 20.500,00 din

Odobravamo potrošniški kredit

TRGOVSKO PODJETJE

volan ljubljana
kersnikova 6

telefon 311-734

● KOPER

Prvič športne igre na snegu

Po sklepu komisije za šport in rekreacijo razpisuje obalni sindikalni svet Koper 8. in 9. februarja na Livku pri Kobaridu dvodnevno rekreacijsko smučanje združeno s tekmovanjem v veleslalomu. Komisija pri obalnem sindikalnem svetu je namreč ugotovila, da je tudi na tem območju med delavci veliko zanimanja za razne zimске športe in planinstvo. Zaradi tega se je komisija odločila, da vključi tudi te dejavnosti v delavske športne igre, katerih se iz leta v leto udeležuje večje število delavcev. Z igrami bi poživili predvsem eno in dvodnevni delavski turizem, poleg tega pa je ta oblika rekreacije pomembna tudi za uspešno vsakdanje delo.

Komisija predvideva, da se bo rekreacijskega smučanja ter tekmovanja v veleslalomu udeležilo najmanj 100 članov in članic sindikalnega obalnega področja. (Kc)

● DRAVOGRAD

Pomoč delovnih kolektivov

Nekatere delovne organizacije v občini so pokazale pripravljenost, da finančno pomagajo pri oživiljanju športno-rekreativne in tekmovalne dejavnosti v občini, ki je povsem zamrla. Pri TVD Partizan so že pripravili poseben načrt in pri tem predvideli razen povečane aktivnosti odbornikov in večjega angažiranja mladine in drugih občanov tudi minimalna sredstva, ki so nujna za to dejavnost. Razen delovnih kolektivov bodo sredstva v ta namen prispevali še člani v obliki članarine in občinska skupščina. Tudi med delovnimi kolektivi je nujno pospešiti športno-rekreativno dejavnost, ki jo sedaj marsikje zanemarjajo. Mnoga tekmovanja, ki jih je ob občinskem prazniku pripravil ObSS, so bila slabo obiskana, le srečan ob dnevu republike se je udeležilo več kolektivov. Načrt aktivizacije predvideva, da bi imeli v vsakem kraju z več kot 100 prebivalci športno-rekreativski objekt. I. P.

KAKŠEN BO RAZVOJ TELESNE KULTURE IN ŠPORTA V TRBOVLJAH?

Na slovesnem zaključku drugih letnih delavskih športnih iger ObSS Kranj se je zbralo blizu 100 tekmovalcev in organizatorjev. Na razpis za tekmovanje v 7 športnih panogah se je to pot prijavilo kar 89 ekip s 690 tekmovalci. Na minulih letnih športnih igrah ObSS Kranj so bili najuspešnejši predstavniki Iskre, slede ekipe Puškarne, Standarda, Projekta, Lesne industrije itd. Na sliki levo: predstavniki najuspešnejših ekip so prejeli zaslužena priznanja; desno: Stane Božič, predsednik ObSS Kranj, je izročil zmagovalnim ekipam pokale in diplome. (Foto: F. Perdan)

Več pozornosti rekreaciji in aktivnemu oddihu zaposlenih

Aktiv telesnovzgojnih profesorjev in učiteljev iz Trbovelj je na pobudo občinske zveze za telesno vzgojo Trbovlje izdelal študijo, na osnovi katere naj bi dokončno izoblikovali načrt za razvoj telesne kulture in športa v središču zasavskih rudarskih revirjev.

Studija med drugim ugotavlja, da povzročajo industrializacija in novi pogoji dela tudi v Trbovljah vse več psihonevrotičnih, srčnih in profesionalnih obolenj. Istočasno je mogoče tudi ugotoviti, da v središču zasavskih revirjev, kar zadeva telesno kulturo in šport, situacija ni zadovoljiva. Na enega učenca, na primer, odpade le 0,12 kv. metra telovadnice in le 0,33 kv. metra igrišča, en učitelj oziroma profesor telesne vzgoje pa

poučuje 190 učencev. Vse to kaže, da so v Trbovljah, kar zadeva investicijsko in kadrovsko politiko, zapostavljali splošno in šolsko telesno vzgojo, forsirali pa šport. Vendar je že mogoče, kot posledico zapostavljanja splošne in šolske telesne vzgoje, danes ugotavljati tudi upadanje oziroma nazadovanje kvalitete športa. Zagotovljen tudi ni normalen telesni razvoj mladine...

Da mladino v Trbovljah telesno ne krepijo, najbolj zgovorno dokazujejo podatki zdravstvene službe. Kar 63 odstotkov vseh učencev v Trbovljah ima razne deformacije okostja, prevladujejo pa zlasti deformacije prsnega koša in stopal. V letu dni se je povečalo število ugotovljenih deformacij za 13 odstotkov, kar je razumljivo zaskrbljujoče.

Ena od osnovnih ugotovitev v študiji je, da bo treba v prihodnje krepiti množičnost v telesni kulturi in športu, zlasti še s pozitivno delo in z večjim uveljavljanjem šolskih športnih društev. Športna društva in društvo za telesno vzgojo Partizan naj bi bili nadgradnja množičnosti. Sicer pa bi morali zagotoviti pogoje za redno šolsko telesno vzgojo vseh tistih, ki so v šolah in za redno telesno vzgojo ter rekreacijske dejavnosti in sploh aktivne oddih vseh občanov. Posebno pozornost bi kazalo posvetiti rekreaciji in aktivnemu odmoru zaposlenih v delovnih organizacijah.

Obstoječi športni in telesnovzgojni objekti v Trbovljah bi morali biti na voljo tako za šolsko telesno vzgojo kot tudi za treninge športnikov in drugih aktivnih tekmovalcev ter za rekreacijo in svobodne aktivnosti. Potrebno bi bilo zgraditi tudi nekaj novih objektov, zlasti še telovadnice pri šolah, kar je že zajeto v programu za izgradnjo objektov iz sredstev samopripevka občanov in združenih sredstev delovnih organizacij, šolska igrišča, zimski bazen, preurediti igrišče TVD Partizan ter objekte za rekreacijo pri planinskih in turističnih postojankah. Pomembna bo tudi žičnica iz Trbovelj na Partizanski vrh. Prednost pri investicijah pa naj bi imeli seveda objekti za potrebe šol.

Za investicije v šport in telesno kulturo bi rabili v Trbovljah v naslednjih nekaj letih blizu 3 milijone novih din; za šport, telesno kulturo in rekreacijo pa bi moralo poleg 16 profesorjev in učiteljev telesne vzgoje skrbeti še 37 strokovnih delavcev v društvi oziroma klubih in v delovnih organizacijah. (vš)

● IDRİJA

Pokal gimnastike

Danes in jutri bo v Idriji v novem rekreacijskem centru pokalno prvenstvo Slovenije v gimnastiki. Na tekmovanju bo sodelovalo 18 članov zveznega in prvega razreda iz Slovenije in 11 članic zveznega in prvega razreda. Ob koncu tekmovanja bo uredništvo revije »Gimnastika« podelilo pokale prvim trem uvrščenim v moški in ženski konkurenci, Občinska zveza za telesno kulturo iz Idrije pa bo izročila udeležencem tekmovanja spominska darila. Vsi udeleženci bodo prejeli tudi spominske medalje. -a.

CESTNO PODJETJE CELJE

JURČIČEVA 1

VZDRŽEVANJE, REKONSTRUKCIJE
IN MODERNIZACIJE CEST I., II. IN III.
REDA TER GRADNJA NOVIH
SODOBNIH CEST IN KOMUNIKACIJ

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM, KOLEKTIVOM
IN DELOVNIM LJUDEM ŽELIMO VSO SREČO
IN ZADOVOLJSTVO V 1969. LETU!

STROJI ZA TEPTANJE SNEGA VEDNO BOLJ DRAGOCENI!

V Sloveniji imamo iz leta v leto več smučarskih centrov, ki nudijo v mrzlih zimskih mesecih prijetno in zdravo razvedrilo na planem. Medtem ko sta še pred leti pozimi kraljevala le Kranjska gora in Pohorje, so se jima v minulem obdobju pridružili številni kraji z urejenimi smučišči in žičnicami, ki predstavljajo danes osnovni pogoji za razvoj zimskega turizma. Skratka, konkurenca smučar-

skih centrov postaja iz sezone v sezono ostrejša. To je za smučarje seveda zelo spodbudno, prizadeti turistični delavci pa si vedno bolj belijo glavo, kje dobiti dovolj sredstev za nove in nove investicije. Tako so zadnje zime pokazale, kako zelo koristen je na primer stroj za teptanje snega. Tam namreč, kjer turisti vedo, da bodo smučišča vedno zadovoljivo steptana, in da se jim obeta pri-

jetna smuka, se ni bati, da kapacitete ne bi bile izkoriščene. Žal je RATRAC stroj za teptanje snega zelo drag, saj velja 300 tisoč pa tudi več N-din, zato si ga, vsaj za danes, ne morejo privoščiti vsi smučarski centri. Naš posnetek je iz Kranjske gore, kjer RATRAC iz dneva v dan pridno tlači mehko snežno odejo in s tem veliko prispeva k velikemu obisku smučarjev.

Dobre pol leta je preteklo od ustanovitve Združenja novinarjev in organizatorjev informiranja v delovnih organizacijah SRS pri Društvu novinarjev Slovenije in prav toliko časa že deluje pri republiškem svetu Zveze sindikatov poseben odbor za tisk in informiranje v delovnih organizacijah. Čeprav kratek, je čas od lanskega majskega srečanja ustanoviteljev združenja v Mariboru prinesel nekaj lepših sadov. Združenje je s svojim glasilom »Novice« uspelo

javljajo za boljše in tekoče seznanjenost zaposlenih o dogajanju v delovni organizaciji tudi druga sredstva in načine informiranja, kot so občasni interni bilteni, oglasne deske, objave po internem ozvočenju, kratki informativni sestanki, javne tribune itd. Skrb za organizirano, kontinuirano in odgovorno informiranje zaposlenih odražajo tudi sklepi organov upravljanja prenekaterega podjetja, ki naglajo take dolžnosti tudi svojim vodstvenim in strokovnim

glasila, o informiranju upravljalcev in manjših delovnih skupnostih in o tehnikah novinarskega poročanja. Udeležilo se jih je vsega skupaj 54 urednikov, dopisnikov, članov uredniških odborov in organizatorjev informiranja. Rezultat tega izobraževanja je 6 novih glasil, ki izhajajo mesečno, vrsta glasil pa je spreminila svojo obliko in način poročanja ter predvsem začela uresničevati svojo osnovno funkcijo — informirati, mobilizirati, izobraževati ter biti

dogodkih, problemih in pojavih pri nas. V program dela svojih strokovnih služb bo republiški svet vnesel nekaj raziskav, ki bodo odgovorile na vprašanja, o čem in koliko so informirani člani delovnih skupnosti, kakšnih sredstev in oblik informiranja o dogajanju v svoji delovni skupnosti se najbolj poslužujejo in kako interna zakonodaja delovnih organizacij ureja skrb za organizirano informiranje oz. samoupravno komuniciranje med zaposlenimi. Posebno po-

NAPREDEK INFORMIRANJA SAMOUPRAVLJAVCEV

povezati vse zainteresirane urednike glasil delovnih kolektivov in vse tiste, ki si resnično prizadevajo utreti pot informiranju samoupravljalcev v delovnih organizacijah. Odbor za tisk in informiranje pa je usklajal dotlej vse preveč porazdeljena prizadevanja političnih organizacij na tem področju in uspel sprožiti široko politično podporo prizadevanjem za utrjevanje samoupravnega komuniciranja v delovnih organizacijah. Po še nepopolnih podatkih izhaja v Sloveniji okrog 250 glasil delovnih kolektivov. Njihova povprečna mesečna naklada se približuje 280.000 izvodov. Urejuje pa jih in skrbi za njihovo izhajanje najmanj 600 novinarjev — zvečine amaterjev — in organizatorjev informiranja. V precej številnih delovnih organizaci-

delavcem. Slovenski sindikati vnašajo v svoj delovni program tudi obveznost, da po svojih močeh politično in strokovno pomagajo tistim delavcem v delovnih organizacijah, ki poklicno ali prostovoljno skrbijo za informiranje članov delovnih skupnosti. Kaj sta doslej storila združenje in kaj odbor za tisk? Združenje novinarjev in organizatorjev informiranja je skupaj s Kranjsko delavsko univerzo »Tomo Brejc« pripravilo poseben specializiran program funkcionalnega izobraževanja in praktičnega usposabljanja kadrov, ki urejajo glasila v delovnih organizacijah in ki v njih organizirajo informiranje zaposlenih. Doslej se je zvrstilo že precej seminarjev — o organizaciji informativne službe, o organizaciji in urejanju cenene

hkrati tribuna kolektiva. Z glasilom »Novice«, ki naj bi letos izhajalo enkrat mesečno v nakladi 600 izvodov, pa že uresničuje združenje svoj zastavljeni cilj — informirati novinarje in organizatorje informiranja o svojem delu ter o delu odbora za tisk in informiranje v delovnih organizacijah, jih izobraževati in jim posredovati izkušnje iz domače ter tuje prakse ter jih medsebojno povezovati v prizadevanjih za kar najboljšo informiranost zaposlenih. Odbor za tisk in informacije v delovnih organizacijah pri RS ZSS pa je začel ob pomoči informativne službe republiškega sveta informirati uredništva glasil delovnih organizacij o delu slovenskih sindikatov in o pomembnih družbeno-političnih in ekonomskih

zornost posveča odbor vsebini glasil, ki izhajajo v slovenskih delovnih organizacijah. Kaže, da bomo konec prihodnjega leta dobili natančno sliko o tej vrsti tiska pri nas, o njegovi koristnosti in uporabnosti ter o njegovih pomankljivostih. Tega pa bodo prav gotovo najbolj vesela uredništva in uredniki glasil delovnih organizacij, saj bodo končno le dobili priznanje za svoje odgovorno, a velikokrat podce-njevano delo. In če dodamo k temu že dokaj realno idejo, naj bi združenje in odbor za tisk in informiranje skupaj pripravila letos jugoslovanski simpozij o informiranju zaposlenih v delovnih organizacijah, potem zares lahko rečemo, da si informiranje samoupravljalcev utira dobro pot. DUŠAN REBOLJ

Prva nagrada v Maribor

Dobili smo 592 rešitev križanke, ki je bila objavljena v novoletni številki Delavske enotnosti. Komisija, v kateri so bili: Alojz Knaflič, Jožica Jurič in Anđelka Bešin, je 7. januarja ob 11. uri izžrebala tele reševalce (upoštevala je samo pravilne rešitve):

1. nagrado v znesku 150 N-din prejme VERA KOPRIVC, Maribor, Maistrova 30;
2. nagrado v znesku 100 N-din prejme HINKO LEBINGER, Litiija, Levstikova 4;
- 3.—5. nagrado po 50 N-din prejmejo: mrph. VIDA JENKO, Jesenice na Gor., Tavčarjeva 1, HINKO CIGLIČ, Kranj, Begunjska 12, VALENTIN LANGERHOLC, Kokrica 102, p. Kranj;
- 6.—10. nagrado po 10 N-din prejmejo: BOJAN TURK, Vipava 250/B, p. Vipava; UROŠ KASTELIC, Trebnje 98, ZINKA PIVK, Škofja Loka, Groharjevo naselje 12, ANKICA KRIVEC, Dobova 20, MARIJA AHAČIČ, Tržič, Trg svobode 15.

Izžrebancem bomo nagrade poslali po pošti. Pravilna rešitev nagradne križanke DE:

VODORAVNO: plasma, špana, razkol, pehar, akter, etapa, srečno novo leto, kamp, vik, apotekar, tartar, EC, hranilo, Kent, RI, tabu, zapeljivka, lij, urok, Njasa, skoba, Kasij, listopad, jed, ds, okov, reprezentant, Ive, Kraal, ra, Ero, Lasker, ispa, koralda, torek, kapa kol, Papandopulo, nd, sad, Novo mesto, star, iris, or, amater, Ika, Colette, tabela, Bled, amoniak, ataka, lata.

Konfekcija potniškega avtoplašča v »Savi«

gradu ali razgovoru z delavcem, ki o nekem problemu največ ve. Sicer pa naj pišejo strokovni delavci. Iz prve roke je najboljša in najbolj verodostojna informacija. V glavnem tako ravnamo pri nas.«

Mnogi mi pomagajo tako, da se sami zanimajo za delo samoupravnih organov. Zato lahko pogosto zastopam stališče svojih sodelavcev. Včasih pa se je potrebno na hitro odločiti, tedaj ravnam po svojem prepričanju.»

»V TEMI NE BI MOGEL ŽIVETI«

Oglejmo si še drugo plat medalje o obveščanju v »Savi«. Ocenijo naj jo delavci.

Franc Sirc, konfekar avtoplaščev: »O življenju in delu v kolektivu smo obveščeni 80%. Mnogo več niti ne moremo terjati, ko pa je naše življenje tako dinamično, da dogodki hitro zastarajo. Kljub temu bi bilo potrebno v nekaterih primerih pisati še bolj konkretno. Včasih se mi zdi, da se nekateri dogodki zaokrožijo in olepšajo. Delavci želimo realno podobo o našem poslovnem in gospodarskem življenju, četudi je ta realnost kdaj manj spodbudna.«

Tovariš Sirc je član delavskega sveta. Zato smo ga vprašali: Čigavo stališče zastopate na sejah delavskega sveta — svoje ali stališče vaših volivcev?

»Prav bi bilo, da bi se o vseh zadevah, ki jih obravnava delavski svet, posvetoval s sodelavci. Vselej to mi mogoče, ne morem sklicevati sestankov.«

Anton Perš, vodja trovaljnega kalandra: »Redno prebiram »Informator« in tovarniški časopis. Informativna služba opravlja svoje naloge zelo dobro. Vendar je mnogo delavcev, ki se ne zanimajo za življenje v tovarni. Ne prebiraio obvestil. Naslednji dan po izidu tega ali drugega glasila razpravljamo o posameznih vprašanjih. Tisti, ki ne berejo, ki nečajo biti objektivno obveščeni, godrnjajo. Brez obširne razlage pa si je včasih nekatere zadeve res težko razložiti, na primer osebni dohodki so včasih nižji, kot bi pričakovali glede na več vložnega dela. Zato je dobro vedeti, da se ravna osebni dohodek na primer po obsegu in ceni proizvodnega asortimenta, kakovosti izdelka itd. Kdor vsega tega ne ve, kdor tava v nevednosti, si je ob našem sistemu obveščanja sam kriv. Zase vem, da v temi ne bi mogel živeti, čutil bi se zapostavljenega.«

I. VRHOVČAK

OBVEŠČANJE V TOVARNI GUMIJEVIH IZDELKOV »SAVA«

IZ PRVE ROKE

Kako obveščate in kako ste obveščeni o gospodarjenju, poslovanju in o vseh velikih in drobnih dogodkih v delovni organizaciji?

Tako smo pred dnevi vprašali v 2500-članskem kolektivu tovarne gumijevih izdelkov »Sava«. Pri tem smo želeli poleg črno-belih ocen dobro-slabo izvedeti veliko več. Kako imajo v »Savi« urejen sistem obveščanja in ali jim tak sistem pomaga pri kvaliteti rasti neposrednega samoupravljanja.

V »Savi« smo se lahko pogovarjali o obveščanju na kvalitetno višji ravni. Tam si že več let prizadevajo, da bi bili delavci v najkrajšem času seznanjeni z vsem, kar se v delovni organizaciji dogaja, med drugim z delom samoupravnih organov; prizadevajo si, da bi delavci ustvarjalno sodelovali pri oblikovanju predlogov samoupravnih organov in izvedeli iz prve roke za končne samoupravne odločitve. In rezultat teh prizadevanj? Enotnega odgovora ni, delavci jih različno občutijo. Zelo značilen pa je med drugim odgovor FRANCA SIRCA, konfekarja avtoplaščev: »Pismeno ali ustno informiranje ni več le navada, ampak potreba. Ekonomski odnosi se naglo spreminjajo, vsi pa zadevajo delavce.«

Vsakdo, ki v Savi občuti utrip podjetja tudi v svojih žilah, mu ni potrebno pred in po delu ali v odmoru nastavljeni ušes tistim, ki so bližji dogodkom. Izza vrat, na katerih piše mnogo obetajoč naslov — služba informiranja, zvedo vse, ali pošteno rečeno skoraj vse, kar je prav, da vedo, če obešamo vlogo proizvajalcev in upravljalcev pri upravljanju v podjetju na veliki zvon.

TRI VEZI MED DELAVCI IN PODJETJEM

Jože Štular, vodja službe informiranja bi se rad ognil pogovoru. Razumljivo: pri vsem, kar izda informativna služba, ima vmes prste. Kako naj potem kritično ocenjuje svoje delo? Poleg tega pa kot urednik tovarniških glasil raje vprašuje in zapisuje odgovore, kot narobe. Njegovo delo in delo njegovih sodelavcev bodo ocenjevali drugi. Iz prve roke pa bi želeli vendarle zvedeti, kakšnih oblik se poslužuje informativna služba za obveščanje članov kolektiva?

»Štirinajstdnevno izdajamo glasilo »Sava«, občasno Informator in zidne časopise,« našteva tovariš Štular. »Zidni časopisi imajo poudarek na slikovni opremi, teksti so kratki. Vsake tri ali štiri dni pokažemo na diagramu, kako v posameznih delovnih enotah izpolnjujejo proizvodni načrt, zabeležimo vse njihove večje uspehe, na primer uspešno izpolnjevanje planskih obveznosti, doseganje kvalitete, obelodanimo večje nepravilnosti, nalepimo slike pomembnejših obiskovalcev itd. Osnovni namen obveščanja preko zidnega časopisa je, delavce praktično, pregledno in vizualno obvestiti o najpomembnejših zadevah, pri tem pa jih opozorimo, da bodo o tem podrobneje brali v Informatorju ali v časopisu. »Informator« je najhitrejša kratko in poljudno napisano

obvestilo o tem, kar se je danes zgodilo, kar se bo zgodilo jutri, o pravkar sprejetih odločitvah in sklepih samoupravnih organov itd. Na primer dve uri po seji upravnega odbora čaka »Informator« delavce pri vratih. Informator seznanja, obvešča, poziva, spodbuja. Dan pred izplačilom osebnih dohodkov seznanji z doseženimi proizvodnimi in poslovnimi uspehi in z vsemi elementi, od katerih je odvisno gibanje osebnih dohod-

tribuna vseh zaposlenih in ne le oblika obveščanja, širša razprava o tem ali drugem problemu materialne narave, ampak tudi del delavčev kulture in izobraževanja.

ZA ČVRSTE MEDSEBOJNE ODNOSE

Nekateri sobesedniki so povedali, da so začetki širše zasnovega informiranja, zlasti občasne izjave Informatorja, v Savi najtesneje povezani s to-

Ureja uredniški odbor — Glavni in odg. urednik Jože Štular — tel. 22-521, lok. 82 — Tisk in ključni CP »Gorenjski tisk«

Sava

LETO VIII. — ŠTEVILKA 21.

KRANJ, 25. NOVEMBRA 1968

kov in s tem utemeljuje vrednost točke za vsako obračunsko enoto in gibanje osebnih dohodkov za celotno podjetje; ali dan, dva pred sejo delavskega sveta objavimo dnevni red seje, opozorimo na pomembnejše in bolj zanimive točke dnevnega reda in spodbujamo delavce, da se pred sejo in tudi po njej pogovarjajo s svojimi predstavniki v samoupravnih organih itd. itd.

Štirinajstdnevno glasilo »Sava« je razen članom delovnega kolektiva namenjeno ožji in širši javnosti, družinskim članom, upokojencem, študentom, našim vojakom, bolnikom in nekaterim zunanjim institucijam. Njegov osnovni koncept je — podoba o življenju in delu kolektiva s tem, da sega vsebina člankov tudi izven tovarniške ograje, v komunno in če je potrebno še dlje. Prizadevamo si, da bi bilo glasilo »Sava«

varišem Štefanom Marcijanom, analitikom in planerjem v kadrovskega oddelku:

»Pred leti,« se spominja tovariš Marcijan, »je bilo v Savi veliko ugibanj, negotovosti, ker delavci niso poznali niti razvojnih načrtov podjetja niti doseženih uspehov. Potem, ko smo uvedli več informativnih sredstev, so se razmere zelo spreminile. Časopis, preko katerega lahko obveščamo delavce o minulih dogajanjih, vnaprej določenih poteh razvoja, predvidenih uspehih in tako dalje, tako informiranje je odločno premalo. Ne ustreza bistvenemu namenu obveščanja neke skupnosti, v kateri so delavci odgovorni za upravljanje podjetja, uravnavanje v svojo in družbeno korist. Pri organizaciji naše informativne službe se nismo mogli zgledovati po strokovni literaturi; take literature ni. Zato prilagajamo oblike obve-

dogovoriti z živo besedo. Takega dogovora ni mogoče skleniti pismeno. Toda sedanjih sestanki so kratki, ni potrebno več dolgo pojasnjevati in razpravljati o zadevah, ki so splošno znane. Zname pa morajo biti, zato pripisujem obveščanju delavcev velik pomen.«

Kdo naj pismeno obvešča delavce na primer o gospodarjenju, o poslovnih načrtih?

»Manjša obvestila piše vodja informativne službe, bodisi po

INFORMATOR

OBČASNA IZDAJA INFORMATIVNE SLUŽBE, »SAVA« KRANJ

148